

ZAVOD za GOZDOVE
SLOVENIJE

Območna enota Murska Sobota

Ul. arhitekta Novaka 17, 9000 Murska Sobota

Tel.: 02 53 49 500

E-naslov: uemurskasobota@zgs.si

LETNI NAČRT

za

VIII. POMURSKO LOVSKO UPRAVLJAVSKO OBMOČJE

za

LETO 2020

KAZALO VSEBINE

1	UVOD	1
2	OPIS LUO S SEZNAMOM LOVIŠČ/LPN	2
3	ŽIVLJENJSKO OKOLJE DIVJADI.....	4
	3.1 Opravljeni ukrepi v življenjskem okolju divjadi v letu 2019.....	4
	3.2 Načrtovani ukrepi v življenjskem okolju v letu 2020.....	6
	3.3 Škode od divjadi	9
	3.4 Vpliv rastlinojede parkljaste divjadi na pomlajevanje gozda.....	15
4	ŽIVALSKÉ VRSTE - DIVJAD	19
	4.1 Srna (<i>Capreolus capreolus</i>)	19
	4.2 Navadni jelen (<i>Cervus elaphus</i>).....	23
	4.3 Damjak (<i>Dama dama</i>).....	28
	4.4 Muflon (<i>Ovis ammon musimon</i>) in gams (<i>Rupicapra rupicapra</i>)	30
	4.5 Divji prašič (<i>Sus scrofa</i>)	31
	4.6 Lisica (<i>Vulpes vulpes</i>).....	34
	4.7 Jazbec (<i>Meles meles</i>)	36
	4.8 Kuna belica (<i>Martes foina</i>) in kuna zlatica (<i>Martes martes</i>).....	37
	4.9 Navadni polh (<i>Glis glis</i>)	38
	4.10 Pižmovka (<i>Ondatra zibethica</i>).....	39
	4.11 Poljski zajec (<i>Lepus europaeus</i>)	40
	4.12 Fazan (<i>Phasianus colchicus</i>)	42
	4.13 Poljska jerebica (<i>Perdix perdix</i>)	44
	4.14 Raca mlakarica (<i>Anas platyrhynchos</i>).....	45
	4.15 Sraka (<i>Pica pica</i>), šoja (<i>Garrulus glandarius</i>) in siva vrana (<i>Corvus cornix</i>)	46
	4.16 Rakunasti pes (<i>Nyctereutes procyonoides</i>).....	47
	4.17 Nutrija (<i>Myocastor coypus</i>)	47
	4.18 Šakal (<i>Canis aureus</i>)	48
	4.19 Načrt dodajanja divjadi.....	51
5	EVIDENCE	52
6	PRILOGA 1: SEZNAM KRMIŠČ V LETU 2020	53

KAZALO PREGLEDNIC

Preglednica 1: Kronologija nastanka letnega načrta za VIII. Pomursko LUO za 2020	1
Preglednica 2: Pregled lovišč/LPN v LUO.....	2
Preglednica 3.1: Opravljeni ukrepi v življenjskem okolju divjadi v letu 2019.....	4
Preglednica 3.2: Načrtovani ukrepi v življenjskem okolju divjadi v letu 2020.....	6
Preglednica 3.3: Izplačane odškodnine za škode od divjadi na lovni površini v letu 2019.....	9
Preglednica 3.4: Število škodnih primerov od divjadi na lovni površini.....	11
Preglednica 3.5: Izplačane odškodnine za škode od divjadi v upravljanju LD.....	11
Preglednica 3.6: Izplačane odškodnine za škode od divjadi v LPN Kompas Peskovci	11
Preglednica 3.7: Ocenjene škode od divjadi na nelovni površini v LUO.....	12
Preglednica 3.8: Opravljeni ukrepi za preprečevanje škod od divjadi 2019.....	12
Preglednica 3.9: Načrtovani ukrepi za preprečevanje škod od divjadi 2020.....	12
Preglednica 3.10: Število popisanih osebkov in deleži objedenosti po višinskih razredih PE Goričko v 2017	16
Preglednica 3.11: Število popisanih osebkov in deleži objedenosti po višini razredih v PE Sl. gorice v 2017	17
Preglednica 4.1.1: Načrt in realizacija odvzema srnjadi v letu 2019.....	20
Preglednica 4.1.2: Načrt odvzema srnjadi 2020	20
Preglednica 4.1.3: Analiza odvzema srnjadi	21
Preglednica 4.2.1: Načrt in realizacija odvzema jelenjadi v letu 2019	23
Preglednica 4.2.2: Odvzem jelenjadi v robnem območju.....	24
Preglednica 4.2.3: Načrt odvzema jelenjadi 2020.....	25
Preglednica 4.2.4: Analiza odvzema jelenjadi	26
Preglednica 4.3.1: Odvzem damjakov po loviščih/LPN.....	28
Preglednica 4.3.2: Načrt odvzema damjakov 2020.....	29
Preglednica 4.3.3: Analiza odvzema damjakov	29
Preglednica 4.4.1: Analiza odvzema muflonov	30
Preglednica 4.5.1: Načrt in realizacija odvzema divji prašičev v letu 2019	31
Preglednica 4.5.2: Načrt odvzema divjih prašičev 2020	32
Preglednica 4.5.3: Analiza odvzema divjih prašičev	33
Preglednica 4.6: Analiza odvzema lisice.....	35
Preglednica 4.7: Analiza odvzema jazbeca	36
Preglednica 4.8: Analiza odvzema kune belice in kune zlatice.....	37
Preglednica 4.9: Analiza odvzema navadnega polha	38
Preglednica 4.10: Analiza odvzema pižmovke.....	39
Preglednica 4.11: Analiza odvzema poljskega zajca	41
Preglednica 4.12: Analiza odvzema fazana	43
Preglednica 4.13: Analiza odvzema poljske jerebice	44
Preglednica 4.14: Analiza odvzema rase mlakarice	45
Preglednica 4.15: Analiza odvzema srake, šoje in sive vrane	46
Preglednica 4.16: Analiza odvzema rakunastega psa	47
Preglednica 4.17: Analiza odvzema nutrije.....	48
Preglednica 4.18: Monitoring šakala CRP (11/2016-2/2020).....	49
Preglednica 4.19: Načrt dodajanja divjadi 2020.....	51

KAZALO SLIK in GRAFIKONOV

Slika 1: Položaj Pomurskega LUO v Sloveniji	3
Slika 2: Lovišča/LPN v Pomurskem LUO	3
Slika 3: Dinamika izplačanih odškodnin za škodo od divjadi na lovnih površinah v LUO	10
Slika 4: Dinamika ovrednotenih škod in odvzem divjih prašičev oz. jelenjadi v LUO	10
Slika 5: Prikaz popisnih enot za objedenost mladja v LUO	15
Slika 6: Deleži drevesnih vrst pri popisih 2010-2017 v gozdovih Pomurskega LUO	16
Slika 7: Primerjava objedenosti gozdnega mladja med popisi 2010-2017 za razrede R1-R4	17
Slika 8: Odvzem srnjadi v Pomurskem LUO v obdobju 1995 – 2019	19
Slika 9: Odvzem jelenjadi v Pomurskem LUO v obdobju 1995 - 2019	23
Slika 10: Odvzem divjih prašičev v Pomurskem LUO v obdobju 1995 - 2019	31
Slika 11: Monitoring šakala po loviščih/LPN v Sloveniji	49

1 UVOD

Letni lovsko upravljavski načrt za VIII. Pomursko lovsko upravljavsko območje (LUO) za leto 2020 je sestavljen v skladu z Zakonom o divjadi in lovstvu (Uradni list RS, št. 16/04, 120/06 – odl.US, 17/08, št. 46/14 – ZON-C in št. 31/18). Zakon določa izdelavo letnih lovsko upravljavskih načrtov za lovsko upravljavska območja (Ur.l. RS, št. 110/04), ki so nadomestila nekdanja lovsko gojitvena območja. Znotraj LUO so opredeljena lovišča in lovišča s posebnim namenom (Ur.l. RS, št. 128/04). Koncesije za lovišča so podeljene, zato se razdelilnik s tem načrtom opredeljenega odvzema naredi za ta lovišča in lovišča s posebnim namenom. Stara in nova lovišča se v LUO bistveno ne razlikujejo, še največje razlike so v sedaj natančno določenih mejah in površinah. Skladno z Zakonom o divjadi in lovstvu je bilo ustanovljeno Območno združenje upravljavcev lovišč za Pomursko LUO in izvoljen devet članski izvršni odbor.

Letni načrt za Pomursko LUO za leto 2020 temelji na ciljih in usmeritvah območnega načrta lovsko upravljavskega dela za Pomursko LUO za obdobje 2011-2020. Poleg zgoraj navedenih predpisov je pripravljen tudi v skladu z:

- Zakonom o gozdovih (Ur.l. RS, št.30/93 in sprem.)
- Pravilnikom o načrtih za gospodarjenje z gozdovi in upravljanje z divjadjo (Ur.l. RS, št.91/10).
- Uredbo o določitvi divjadi in lovnih dob (U.l. RS št. 101/04 in 81/14).
- Odlokem o lovsko upravljavskih območjih v Republiki Sloveniji in njihovih mejah (Ur.l. RS št. 110/04).
- Uredbo o ustanovitvi lovišč s posebnim namenom v RS (Ur.l. RS št. 117/04, št. 38/14).
- Odlokem o loviščih v Republiki Sloveniji in njihovih mejah (Ur.l. RS št. 128/04, št. 38/14).
- Navodili za usmerjanje razvoja populacij divjadi v Sloveniji (usklajeno ZGS, znanstveno-raziskovalne institucije, LZS, OZUL-i in IRSKO, 2011).
- Analizo ZGS o stanju poškodovanosti gozdnega mladja od divjadi v letih 2010, 2014 in 2017.

Najpomembnejši dogodki, ki so vplivali na sam nastanek načrta so prikazani v spodnji preglednici:

Preglednica 1: Kronologija nastanka letnega načrta za VIII. Pomursko LUO za 2020

LUO	Datum	Kraj	Organ	Vsebina
Pomursko	21. – 23. 01. 2020	Pomursko LUO	Komisija za pregled odstrela	Pregled odstrela in izgub divjadi
Pomursko	03. 03. 2020	Murska Sobota	OZUL in ZGS OE	Uskladitveni sestanek
Pomursko	18. 03. 2020	Murska Sobota	Strokovni svet ZGS OE	Določitev osnutka načrta
Pomursko	27. 03. 2020	Murska Sobota	ZGS OE in vabljeni	Javna predstavitev načrta
Pomursko	02. 04. 2020	Murska Sobota	Svet ZGS OE	Sprejem predloga načrta
Pomursko	10. 04. 2020	Ljubljana	MKGP	Oddaja načrta na MKGP

Za pogosteje uporabljene izraze so v pričujočem načrtu uporabljene naslednje okrajšave:

- ARSO – Agencija Republike Slovenije za okolje,
- GGO – gozdnogospodarsko območje,
- IKGLR – Inšpektorat RS za kmetijstvo, gozdarstvo, lovstvo in ribištvo,
- LUO – VIII. Pomursko lovsko upravljavsko območje,
- LD – lovška družina,
- LPN – lovišče s posebnim namenom,
- LUN – letni načrt za LUO,
- MKGP – Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano,
- OZUL – območno združenje upravljavcev lovišč v Pomurskem LUO,
- RS – Republika Slovenija
- UVHVVR – Uprava RS za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin,
- VHS – Veterinarsko higienska služba,
- ZDLov-1 - Zakon o divjadi in lovstvu,
- ZGS – Zavod za gozdove Slovenije.

2 OPIS LUO S SEZNAMOM LOVIŠČ/LPN

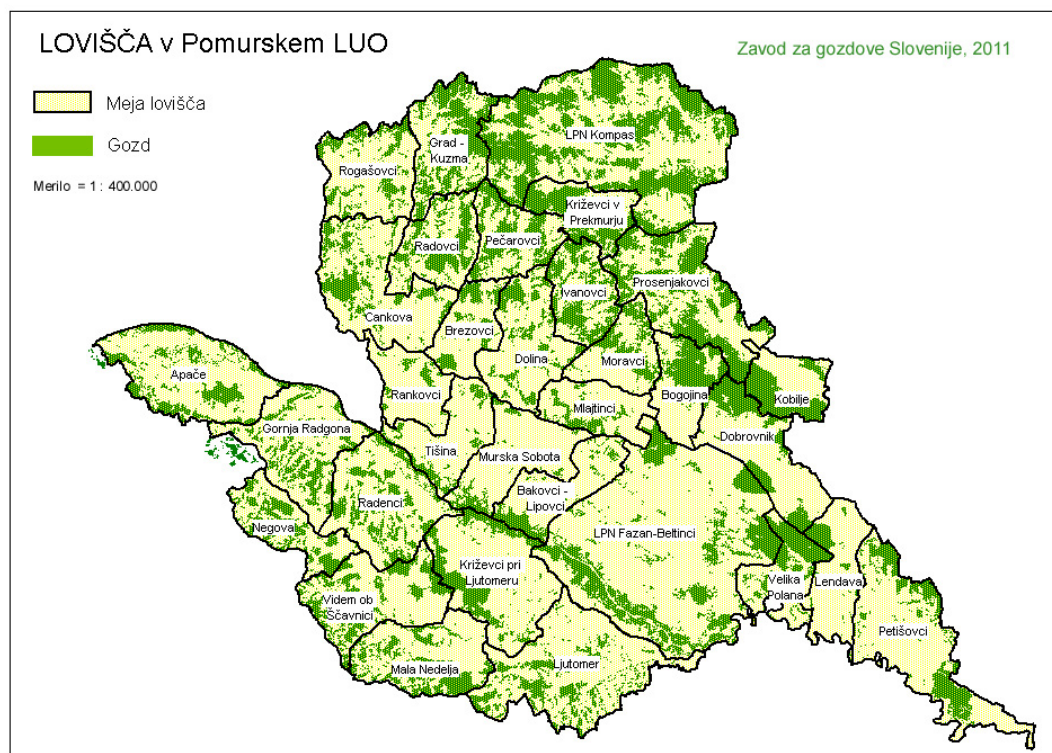
Pomursko lovsko upravljavsko območje leži na skrajnem delu severovzhodne Slovenije in se skoraj v celoti pokriva z mejami murskosoboškega gozdnogospodarskega območja. Meja na zahodu je državna meja z Avstrijo, na severu z Avstrijo in Madžarsko (Železna županija-Vas), na vzhodu z Madžarsko (Železna županija-Vas in županija Zala) ter na jugu s Hrvaško. Na jugozahodu meji na sosednje Slovensko goriško, na jugu pa na Ptujsko-Ormoško LUO. Meje lovsko upravljavskega območja nikjer niso naravne oz. ekološke, ampak predvsem upravne oz. državne. Celotno območje ima značilnosti ravninsko-gričevnatega panonskega sveta, v razponu nadmorskih višin od 150 do 418 m.n.v. Pomemben krajinski element območja je reka Mura s tipičnim obmurskim gozdom, ki teče v t.i. murski ravnini.

Preglednica 2: Pregled lovišč/LPN v LUO

Šifra lovišča/LPN		Ime lovišča/LPN	Upravna enota	POVRŠINA (ha)			
Prejšnja	Sedanja			SKUPNA	Lovna	Nelovna	Gozd
054	0801	Apače	Gornja Radgona	5.224	4.885	339	1.391
055	0802	Gornja Radgona	Gornja Radgona	4.468	3.929	539	1.268
056	0803	Negova	Gornja Radgona	2.541	2.348	193	1.000
057	0804	Radenci	Gornja Radgona	4.633	4.130	503	1.273
058	0805	Videm ob Ščavnici	Gornja Radgona	4.187	3.918	269	1.321
134	0831	Lendava	Lendava	2.789	2.586	203	326
135	0826	Dobrovnik	Lendava	3.844	3.585	259	1.074
136	0832	Petišovci	Lendava	5.743	5.211	532	1.321
137	0830	Velika Polana	Lendava	2.332	2.205	127	977
169	0807	Mala Nedelja	Ljutomer	3.937	3.675	262	1.131
170	0806	Križevci pri Ljutomeru	Ljutomer	5.250	4.791	459	1.181
171	0808	Ljutomer	Ljutomer	6.588	5.899	689	1.298
185	0818	Dolina	Murska Sobota	3.683	3.429	254	759
186	0820	Prosenjakovci	Murska Sobota	5.464	5.298	166	2.507
187	0825	Bogojina	Murska Sobota	2.438	2.324	114	920
188	0810	Grad – Kuzma	Murska Sobota	3.547	3.326	221	1.848
189	0819	Ivanovci	Murska Sobota	2.519	2.424	95	1.121
190	0821	Tišina	Murska Sobota	2.804	2.599	205	405
191	0824	Moravci	Murska Sobota	2.316	2.203	113	690
192	0814	Pečarovci	Murska Sobota	2.628	2.506	122	1.182
193	0812	Cankova	Murska Sobota	5.037	4.750	287	1.149
195	0809	Rogašovci	Murska Sobota	3.547	3.294	253	885
196	0817	Brezovci	Murska Sobota	2.126	2.032	94	521
197	0811	LPN Kompas Peskovci	Murska Sobota	12.538	12.070	468	5.692
198	0829	LPN Fazan Beltinci	MS, Lendava, Ljutom.	15.168	14.005	1.163	3.434
199	0813	Radovci	Murska Sobota	2.857	2.696	161	1.055
200	0816	Rankovci	Murska Sobota	2.187	2.052	135	235
201	0823	Mlajtinci	Murska Sobota	2.265	2.055	210	342
202	0815	Križevci v Prekmurju	Murska Sobota	2.229	2.136	93	1.222
501+503	0828	Bakovci – Lipovci	Murska Sobota	2.694	2.432	262	467
502+504	0822	Murska Sobota	Murska Sobota	3.346	2.518	828	310
505	0827	Kobilje	Lendava	2.055	2.005	50	1.013
SKUPAJ				132.984	123.316	9.668	39.318

Slika 1: Položaj Pomurskega LUO v Sloveniji

Slika 2: Lovišča/LPN v Pomurskem LUO

3 ŽIVLJENJSKO OKOLJE DIVJADI

V LUO so po pomenu in obsegu med pomembnejšimi biomeliorativni in biotehniški ukrepi. Med biomeliorativnimi so pomembni vzdrževanje pasišč s košnjo in vzdrževanje remiz, med biotehniškimi pa ukrepi krmljenja in vzdrževanje krmnih njiv. Cilj glede stopnje realizacije ukrepov v lanskem letu je bil dosegati vsaj 80 %. Povprečna realizacija teh dveh skupin ukrepov je 90 %, kar pomeni sorazmerno dobro realizacijo oz. doseganje načrtovanega.

3.1 Opravljeni ukrepi v življenjskem okolju divjadi v letu 2019

Preglednica 3.1: Opravljeni ukrepi v življenjskem okolju divjadi v letu 2019

Vrsta ukrepa	Enota mere	Načrtovan obseg 2019	Realiziran obseg 2019	Stopnja uresničitve načrta (%)
1. UKREPI ZA VARSTVO IN MONITORING DIVJADI				
Ukrepi za varstvo in monitoring divjadi	ure	12.341	12.254	99%
2. BIOMELIORATIVNI UKREPI				
Vzdrževanje pasišč s košnjo (ročna in strojna košnja)	ha	60,9	49,1	81%
Spravilo sena z odvozom	ha	1,2	2,7	224%
Priprava pasišč za divjad	ha	7,2	3,2	44%
Gnojenje travnikov	ha	1,2	1,2	100%
Vzdrževanje grmišč	ha	7,9	8,1	102%
Vzdrževanje remiz za malo divjad	ha	18,0	17,5	97%
Vzdrževanje gozdnega roba	ha	6,7	6,9	103%
Izdelava in vzdrževanje kaluž	število	37	36	97%
Izdelava in vzdrževanje večjega vodnega vira	število	22	21	95%
Sadnja in vzdrževanje plodonosnega drevja in grmovja	število	770	730	95%
Postavitev in vzdrževanje gnezdnice	število	52	47	90%
3. BIOTEHNIŠKI UKREPI				
Zimsko krmljenje - parkljasta divjad	kg	0	0	-
Zimsko krmljenje - mala divjad *	kg	97.433	95.689	98%
Preprečevalno krmljenje	kg	6.450	5.625	87%
Privabljalno krmljenje	kg	92.720	78.365	85%
Krmne njive	ha	88,9	86,8	98%
Pridelovalne njive	ha	14,9	15,6	105%
Solnice (količina soli)	kg	5.226	5.087	97%
4. LOVSKOTEHNIŠKI OBJEKTI				
Solnice (založene)	število	2.371	2.079	88%
Lovske preže (obnova in novogradnja)	število	572	581	102%
Krmišča (obnova in novogradnja)	število	300	258	86%
Lovske steze (obnova in novogradnja)	km	0	0	-

*...vir Lisjak in Letni načrti LPN za leto 2019

Ukrepi za varstvo in monitoring divjadi: stopnja uresničitve je dobra, vendar je podatek o izvršenih ukrepih za varstvo in monitoring v LUO le delno uporaben, saj upravljavci pod to rubriko vpisujejo realizacijo, ki je lahko zajeta tudi pod drugimi vrstami ukrepov in gre lahko za podvajanje (n.pr.: ure iz lovskočuvajske službe, biotehniških ukrepov,...).

Biomeliorativni ukrepi: so tisti, ki na sonaraven način prispevajo k izboljšanju pogojev za divjad. Povprečna stopnja uresničitve vseh ukrepov skupaj je 94 %. Ravno pri vrstah ukrepov v tej skupini so upravljavci lovišč/LPN pri tem zelo omejeni z lastništvom oz. možnostjo pridobivanja novih namenskih površin za živalski svet. Z Uredbo o podelitvi koncesij (Ur.l. RS 100/2008) upravljavci lovišč niso motivirani za tovrstna vlaganja, saj se jim to pri zniževanju koncesnine po tej Uredbi ne priznava kot vložek oz. olajšava.

Biotehniški ukrepi: po obsegu največji biotehniški ukrep v območju je krmljenje, kjer je pomemben del celotnega obsega tega ukrepa (zimsko krmljenje) namenjen mali divjadi. Za doseganje ciljev upravljanja z divjadjo v območju je izvajanje ukrepov krmljenja potreben in zato dovoljen ukrep. Klasično polaganje krme se kombinira s ponudbo na površinah vzdrževanih krmnih njiv. Povprečna stopnja uresničitve prikazanih ukrepov krmljenja skupaj je 91 %.

Zimsko krmljenje vrst parkljaste divjadi v letu 2019 ni bilo načrtovano. Dovoljeno in načrtovano je bilo samo zimsko krmljenje male divjadi. Za divjega prašiča se načrtuje in izvaja tudi preprečevalno krmljenje, katerega učinek v loviščih pa

je verjetno zelo majhen. Pri ostalem krmljenju zelo pomembno mesto zavzema privabljano krmljenje za divjega prašiča in jelenjad. V loviščih robnega območja jelenjadi in divjega prašiča (t.j. loviščih brez načrta odvzema) se lahko izvaja samo krmljenje male divjadi. Krmljenje vseh vrst parkljaste divjadi v tem delu območja ni dovoljeno.

Ukrepi vzdrževanja krmnih in pridelovalnih njiv so bili uresničeni 99 %. Ustrezno je, da je obseg obdelanih krmnih njiv večji od pridelovalnih. Upravljavcem lovišč/LPN tudi v bodoče priporočamo, da vse oz. čim več njivskih površin s katerimi razpolagajo, vzdržujejo kot krmne njive, ki jih namenijo neposredno divjadi, z namenom obogatitev prehranske ponudbe in kritja v zimskem oz. nevegetacijskem obdobju.

Lovskotehniški objekti: večji del tukaj prikazanih krmišč je namenjen mali divjadi. Pri parkljasti divjadi gre praviloma za krmljenje na površini tal (nasuta krma) in se krmišč, razen odstranitve vegetacije, posebej ne ureja.

Začasne tehnične ovire na meji RS (ZTO)

Po podrobnem pregledu ZTO na meji z R Hrvaško v letu 2017, so te v LUO prisotne le v manjšem obsegu pri mejnem prehodu Gibina (K.O. Gibina) upravljavec lovišča je LD Ljutomer. Dolžina postavljenih ZTO v tem predelu je nekaj 100 m in je v obliki panelne ograje. Na tem območju je od vrst divjadi prisotna srnjad in mala divjad. Lov v tem območju se vrši zelo redko, odstrel divjadi je tu zelo majhen. Izgube divjadi na teh ovirah dosedaj niso bile evidentirane.

V letu 2017 smo na ZGS v sodelovanju z upravljavci lovišč/LPN pregledali celotno mejo in določili mesta prehodov divjadi in zavarovanih vrst za vgraditev omilitvenih ukrepov v morebitnih novo postavljenih ZTO v LUO.

3.2 Načrtovani ukrepi v življenjskem okolju v letu 2020

Ukrepi za varstvo in monitoring divjadi

Predlagamo, da se v to rubriko vpisuje dejansko opravljeno delo na področju spremljanja prisotnosti in stanja divjadi v lovišču/LPN (ocenjevanje številčnosti male divjadi, spremljanje zdravstvenega stanja divjadi, lovskočuvarska služba, izboljšanje življenjskih razmer pred dodajanjem divjadi,...).

Dopustna odstopanja realizacije načrta: obseg načrtovanih del mora biti opravljen vsaj 80 %, preseganje navzgor je zaželeno in ni omejeno.

Biomeliorativni ukrepi

Za te vrste ukrepov je zaželjena izvedba v čimvečjem obsegu. Dopustna odstopanja realizacije načrta: obseg načrtovanih del mora biti opravljen vsaj 80 %, preseganje navzgor je zaželeno in ni omejeno.

Biotehniški ukrepi

Za parkljasto divjad ne načrtujemo povečevanja obsega krmljenja in lahko ta znaša največ do višine lanskega načrta. Dopolnilno zimsko krmljenje parkljaste divjadi v LUO ni dovoljeno in ga ne načrtujemo. Količina krme za preprečevalno krmljenje (divji prašič) ni omejena. Količine prisotne krme na privabljalnih krmiščih so omejene (glej v nadaljevanju poglavje 3.2.2 Določila za krmljenje parkljaste divjadi). Krmljenje male divjadi, v kolikor je ciljno usmerjeno, količinsko ni omejeno. Obseg obdelanih krmnih njiv naj bo večji od pridelovalnih. Pridelovalne njive je priporočljivo pospravljati na način, da del pridelka ostane na njivi (po možnosti ročno spravilo), preostala vegetacija naj služi za kritje in hrano v zimskem času. Dopustna odstopanja realizacije načrta: obseg načrtovanih del naj bo opravljen vsaj 80 %, obsega krmljenja parkljaste divjadi ni treba realizirati. Preseganje načrtovanih količin pri privabljalnem krmljenju parkljaste divjadi ni dovoljeno.

Preglednica 3.2: Načrtovani ukrepi v življenjskem okolju divjadi v letu 2020

Vrsta ukrepa	Enota mere	Predlog 2020
1. UKREPI ZA VARSTVO IN MONITORING DIVJADI		
Ukrepi za varstvo in monitoring divjadi	ure	12.663
2. BIOMELIORATIVNI UKREPI		
Vzdrževanje pasišč s košnjo (ročna in strojna košnja)	ha	74,2
Spravilo sena z odvozom	ha	1,4
Priprava pasišč za divjad	ha	6,7
Gnojenje travnikov	ha	1,5
Vzdrževanje grmišč	ha	5,8
Vzdrževanje remiz za malo divjad	ha	18,7
Vzdrževanje gozdnega roba	ha	6,5
Izdelava in vzdrževanje kaluž	število	35
Izdelava in vzdrževanje večjega vodnega vira	število	23
Sadnja in vzdrževanje plodonosnega drevoja in grmovja	število	356
Postavitev in vzdrževanje gnezdnic	število	49
3. BIOTEHNIŠKI UKREPI		
Zimsko krmljenje - parkljasta divjad	kg	0
Zimsko krmljenje - mala divjad **	kg	97.699
Preprečevalno krmljenje	kg	7.450
Privabljalno krmljenje	kg	80.085
Krmne njive	ha	91,2
Pridelovalne njive	ha	15,4
Solnice (količina soli)	kg	4.820
4. LOVSKOTEHNIŠKI OBJEKTI		
Solnice (založene)	število	2.008
Lovske preže (obnova in novogradnja)	število	509
Krmišča (obnova in novogradnja)	število	257
Lovske steze (obnova in novogradnja)	km	2,0

Lovskotehniški objekti

Ne načrtujemo povečevanja števila objektov. Za vsak objekt oz. lokacijo je priporočljivo imeti soglasje lastnika zemljišča, krmljenje parkljaste divjadi v gozdu brez soglasja ZGS ni dovoljeno. Dopustna odstopanja realizacije načrta: obsega načrtovanih del ni treba realizirati. Preseganje načrtovanih količin soli ni dovoljeno.

Naravovarstvene usmeritve na območjih Nature 2000 ne dovoljujejo postavitve novih solnic, krmišč in mrhovišč na območju vodnih površin in njihovi neposredni bližini (manj kot 50 m od ojezitive), obstoječe pa naj se postopoma odstrani (Dolgoročni načrt LUO 2011-2020).

Lovske organizacije naj v loviščih/LPN po svojih možnostih in naravnih danostih vzdržujejo čim večji obseg površin namenjenih neposredno divjadi. Biomeliorativni ukrepi naj imajo prednost pred biotehničnimi (n.pr. krmne njive in remize pred pridelovalnimi njivami in klasičnim krmljenjem i.pd.).

Ukrepi na območju začasnih tehničnih ovir (ZTO)

Upravlavec lovišča/LPN naj ne vrši lova v bližini ZTO, razen, če je to nujno potrebno. Izvajanje skupnih lovov prilagoditi razmeram na terenu in v primerni oddaljenosti od ZTO. V tem primeru naj se smer pogona pri skupinskem lovu usmeri stran od ZTO.

3.2.1 Usmeritve za izvedbo ukrepov izboljšanja življenjskih pogojev divjadi

TRAVNATE POVRŠINE:

Za parkljasto divjad (jelenjad, srnjad) je zaželjeno obseg pasišč povečevati. Travnatih površin še posebej primanjkuje v ravninskem pasu. V področju Goričkega se s košnjo poleg ponudbe hrane, ohranja meja gozda in zavira proces zaraščanja.

Za malo divjad (gnezdenje fazana) pridejo v poštev travnate površine, ki se le enkrat letno (pozno) kosijo.

GRMIŠČA - za PARKLJASTO DIVJAD:

So namenjena rastlinojedi parkljasti divjadi za objedanje popkov in poganjkov. S pomlajevalnimi sečnjami se pospešujejo mehki listavci (vrbe, trepetlika,...), leska, čremsa, hrasti in gaber. Prehransko vrednost grmišč se poveča s sadnjo avtohtonih plodonosnih vrst (češnja, jerebika, kostanj,...).

REMIZE - za MALO DIVJAD:

Posebej koristne so takšne površine med ostalim poljedelskim svetom in so porasle z drevesnimi in grmovnimi vrstami ter s travami in zelišči. Osnovni namen je kritje, vzreja mladičev in ponudba naravne hrane za malo divjad. Remizne površine se vključi med lokacije za zimsko krmljenje male divjadi.

PLODONOSNE VRSTE DREVJA in GRMOVJA:

Za parkljasto divjad je primerna sadnja plodonosnih drevesnih in grmovnih vrst za objedanje: hrasti (vse vrste), gaber, jerebika, kostanji, topoli, vrbe, češnja, jablana, hruška, leska, dren, trdoleska, glog, bezeg, črni trn.

NJIVE (KRMNE in PRIDELOVALNE):

Zasejane morajo biti z rastlinami, ki jim vrsta divjadi, kateri je krmna njiva namenjena, daje prednost pred tistimi na običajnih kmetijskih površinah. Koruza na krmnih njivah je enostavna za pridelavo, vendar strokovno utemeljena kvečjemu za divjega prašiča in delno za fazana. Zaželjene so predvsem tiste vrste rastlin, ki divjadi nudijo hrano dalj časa, zlasti v prehransko revnejših mesecih (ohrov, pesa, repa, ...).

- Površinsko razmerje krmne njive : pridelovalne njive = 85 % : 15 %.
- Razmerje kultur na krmnih in pridelovalnih njivah (za lovišča/LPN z jelenjadjo in divjim prašičem): delež okopavin in ostalega naj bo večji od deleža koruze in žit.
- Kulture na krmnih njivah za malo divjad: koruza in žita (v primeru koruze naj del kulture preko zime ostane nepospravljene za hrano in kritje mali divjadi).
- Lovišča/LPN površin, ki jih imajo v lasti in so namenjene divjadi, preko zime ne smejo puščati neobdelanih. Za veliko divjad pridejo v poštev vrste krmnih rastlin in njihove mešanice, ki divjadi v zimskem obdobju nudijo zeleno oz. sočno hrano.

3.2.2 Določila za izvajanje krmjenja in ureditve solnic

A) KRMLJENJE PARKLJASTE DIVJADI

Krmljenje je biotehnični ukrep, kjer se krma namenjena divjadi na lokacijo krmišča pripelje od drugod.

O vseh krmiščih morajo lovišča/LPN voditi kataster, ki vsebuje katastrsko občino (k.o.), parcelno številko, vrste in načrtovane letne količine krme, vrsto krmišča oziroma namen. Krmljenje parkljaste divjadi v gozdu brez soglasja ZGS ni dovoljeno, priporočljivo pa je pridobiti tudi soglasje lastnika oz. upravljavca zemljišča. V tekočem letu načrtujemo ažuriranje katastra krmišč po loviščih/LPN.

Namen krmljenja:

- **Pri izvedbi krmljenja je treba zasledovati cilj, da ta ukrep ni vzrok povečevanju škod od divjadi.** V primeru, da je krmljenje vzrok povečanju škod od divjadi v bližnji okolici krmišča krmljenje na tej lokaciji ni dovoljeno.
- Preprečevalno krmljenje za divjega prašiča - z namenom zadrževanja divjadi stran od ogroženih kmetijskih kultur, sredi večjega strnjenelega gozda in v čimvečji oddaljenosti od gozdnega roba oz. kmetijskih površin.
- Privabljalno krmljenje za divjega prašiča in jelenjad se izvaja z minimalnimi količinami krme z namenom doseganja cilja večje realizacije načrta odstrela.
- Načrtno krmljenje parkljaste divjadi samo z namenom povečanja številčnosti ni dovoljeno.

Lokacije krmišč:

- Krmišča v gozdu ne smejo biti na površinah v načrtni obnovi oz. pomlajevanju z naravnim mladjem ali s sadnjo ter mladih gozdnih sestojih (mladje, sestoji do 15 cm premera).
- Lokacija krmljenja parkljaste divjadi mora biti vnesena v program Lisjak in biti obvezno določena z nazivom K.O., parc. št. in Gauss-Krüger koordinatami (X,Y) v obliki šestmestnih števil - velikostni razred GK koordinat v aplikaciji Atlas okolja je GKY>GKX.
- **Krmljenje je dovoljeno samo na lokacijah določenih s tem načrtom (glej prilogo 1).** Krmljenje parkljaste divjadi na drugih lokacijah ni dovoljeno. Lokacije krmišč v letnih načrtih lovišč/LPN morajo biti usklajene z načrtom LUO. Evidenco krmljenja se vodi v Letnih načrtih lovišč/LPN oz. programu Lisjak.

Krmljenje srnjadi

- Načrtno krmljenje srnjadi ni potrebno in ni dovoljeno nikjer v območju.
- Izjemoma je dovoljeno krmljenje srnjadi z ustrezno krmo (ne samo z močno krmo) le v nadpovprečno ostrih zimskih razmerah. Soglasje k temu ukrepu izda ZGS OE M. Sobota ter o tem obvesti tudi lovsko inšpekcijo (podrobneje o tem glej Dolgoročni načrt za Pomursko LUO 2011-2020).

Krmljenje jelenjadi:

Dopolnilno zimsko krmljenje ni dovoljeno, dovoljeno je privabljalno krmljenje. Krmljenje ni dovoljeno v loviščih, ki v tekočem letu nimajo številčno načrtovanega odvzema (t.i. robno območje).

Privabljalno:

- Največje število krmišč v posameznem lovišču/LPN 1 / 500 ha lovne površine.
- Prisotnost močne krme na posameznem krmišču do 5 kg/dan.

Preprečevalno krmljenje za jelenjad ne obstaja in ni načrtovano.

Krmljenje divjega prašiča:

Dovoljeno je preprečevalno in privabljalno krmljenje. Krmljenje ni dovoljeno v loviščih, ki v tekočem letu nimajo številčno načrtovanega odvzema (t.i. robno območje).

Dopolnilno zimsko krmljenje za povečevanje številčnosti ni dovoljeno.

Preprečevalno krmljenje:

- Največje število krmišč v posameznem lovišču/LPN 1 krmišče / lovišče/LPN.
- Lokacije morajo biti v notranjosti strnjenelega gozda in čim bolj oddaljene od kmetijskih površin.

Privabljalno krmljenje:

- Največje število krmišč v posameznem lovišču/LPN 1 krmišče / 200 ha gozdne površine.
- Prisotnost močne krme na posameznem krmišču do 2 kg/dan.

B) KRMLJENJE MALE DIVJADI

- Dovoljeno je ciljno krmljenje vseh vrst male divjadi, še posebej pa fazana, poljske jerebice in poljskega zajca.
- Sestava krme iz različnih vrst žit in koruze, krmne pese, sladkorne pese, detelje, lucerne (suhe),....
- Krmljenje male divjadi je po potrebi dovoljeno v skozi celo leto (premostitev t.i. »žetvenega šoka«) in ni vezano samo na zimsko obdobje.
- Vzdrževanje krmnih njiv ima prednost pred pridelovalnimi njivami. Površine na katerih se pridelujejo žita in koruza naj lovske družine pred zimo ne pospravijo v celoti. Tako postane čim večji delež teh njiv krmnih njiv, ki imajo istočasno funkcijo remize (kritje!) za fazana.
- Krmljenje naj lovišča/LPN izvajajo na večjem številu lokacij manjših krmišč.
- V fazanjih krmiščih je treba srnjadi čim bolj onemogočiti dostop do koruze (učinkoviti so krmilniki za pernato divjad). Krmišča za malo divjad postavljati na primerna mesta s kritjem, kjer je mala divjad prisotna.
- V sušnem času je v predelih s slabo preskrbljenostjo s površinskimi vodotoki priporočena ureditev umetnih vodnih virov (t.i. napajališč za malo divjad).

Kataster krmišč za malo divjad

V lovišču/LPN se vodi skupno število krmišč za malo divjad v celem lovišču/LPN ali njegovem delu (katastrska občina).

C) KRMLJENJE ZVERI

Dovoljeno je privabljalno krmljenje (npr. lisice) z namenom lova na lokacijah, ki morajo biti opredeljene v letnih načrtih lovišč/LPN (program Lisjak). **Krmljenje je dovoljeno samo na lokacijah določenih s tem načrtom (glej prilogo 1).** Izvaja se lahko s krmo rastlinskega ali živalskega izvora. Krmljenje mora biti izvajano na način, ki je skladen z veterinarskimi predpisi o ravnanju s stranskimi živalskimi proizvodi. Krmišča morajo biti oddaljena od naseljenih stanovanjskih objektov v minimalnih razdaljah, kot in če jih določajo predpisi s področja veterine. Zaradi grožnje povečanja smrada v okolici mrhovišč se tovrstno krmljenje lahko izvaja samo v jesensko-zimskem času.

D) SOLNICE

Polaganje soli divjadi ni potrebno. Za parkljasto divjad je dovoljeno samo v spomladanskem času. Solnice so lahko založene samo v vegetacijskem obdobju od 15. 03. do 31. 10. Njihovo število je omejeno na največ 3 solnice na 100 ha lovne površine v posameznem lovišču/LPN. Solnice ne smejo biti na površinah gozdnih sestojev, ki so v načrtni obnovi oz. pomlajevanju z naravnim mladjem ali s sadnjo. Dovoljeno letno zalaganje solnic do 3 kg soli / solnico.

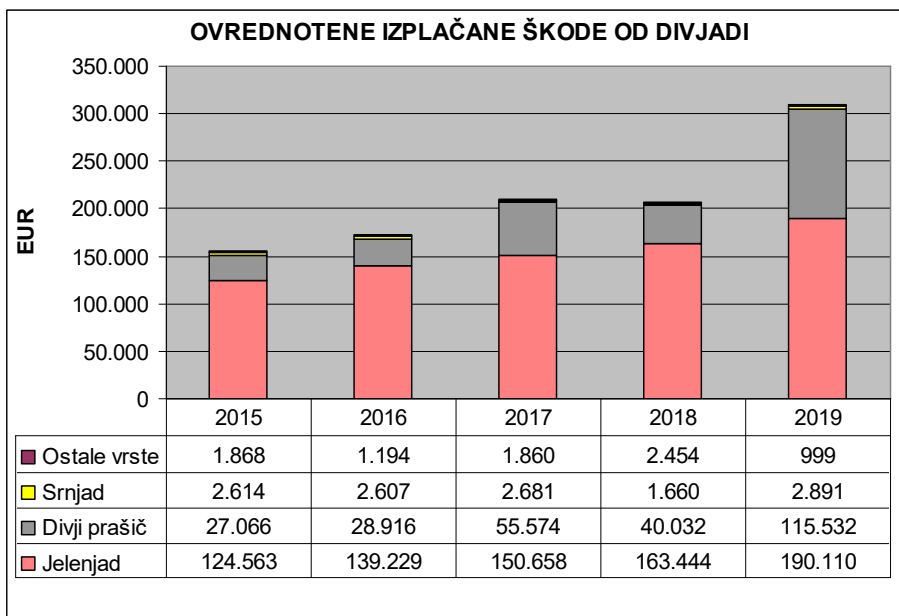
3.3 Škode od divjadi**Povzročene škode v letu 2019**

Preglednica 3.3: Izplačane odškodnine za škode od divjadi na lovnih površinah v letu 2019

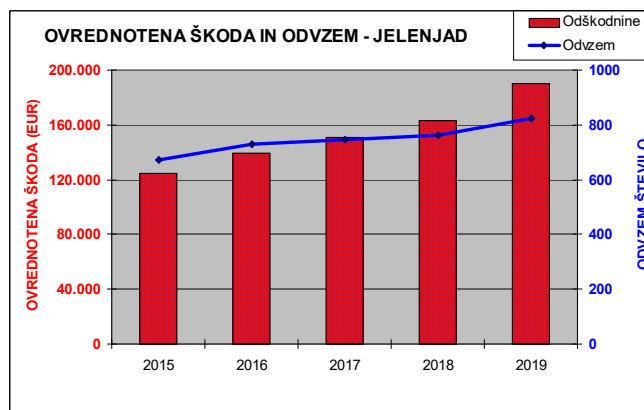
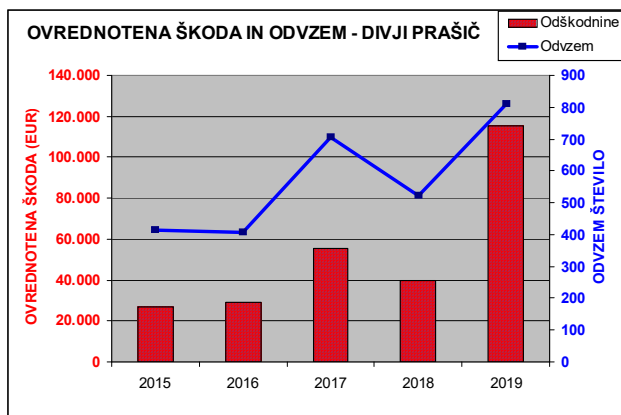
Vrsta divjadi	Kultura	Ovrednotena škoda EUR *		Delež %
		Leto 2019	EUR / 100 ha lov. površ.	
srna	kulture	2.891	2,34	
skupaj srna		2.891	2,34	0,9
navadni jelen	kulture	189.250	153,47	
	ostale škode	860	0,70	
skupaj n. jelen		190.110	154,16	61,4
divji prašič	kulture	115.532	93,69	
skupaj divji prašič		115.532	93,69	37,3
damjak	kulture	776	0,63	0,3
SKUPAJ PARKLJARJI		309.309	250,83	99,9
siva vrana		223	0,18	
SKUPAJ OSTALE VRSTE		223	0,18	0,1
VSE SKUPAJ		309.532	251,01	100

* Ovrednotena škoda = izplačane odškodnine (EUR) + izdani material (EUR) + opravljene ure sanacije (1ura = 5 EUR)

Skupni obseg izplačanih odškodnin za nastalo škodo od divjadi, se je v letu 2019 v primerjavi s predhodnim letom zelo povečal in sicer skupno za 101.942 EUR. Prevladujejo odškodnine za škodo od parkljaste divjadi, posebej škode od jelenjadi in divjih prašičev. V primerjavi s predhodnim letom je evidentirano povečanje škod od jelenjadi za 26.666 EUR, pri prašiču pa kar za 75.500 EUR (!). Skoraj vse odškodnine so izplačane za nastalo škodo na kmetijskih kulturah, 70 % vseh odškodnin od divjadi je na koruzi, 20 % na žitih in 10 % na ostalih kulturah. Škodna problematika po parkljasti divjadi je bila najbolj izražena v LPN Kompas Peskovci in lovišču Prosenjakovci, ki oba ležita neposredno ob meji z Madžarsko in kar ponovno priča o večletnih težavah pri koordinaciji upravljanja z divjadjo z obeh strani meje. Dejstvo je, da kljub izrazito povečanemu odvzemu divjadi na slovenski strani vsako leto znova prihaja do dotoka novih živali z ozemlja Madžarske.

Slika 3: Dinamika izplačanih odškodnin za škodo od divjadi na lovnih površinah v LUO

Slika 4: Dinamika ovrednotenih škod in odvzem divjih prašičev oz. jelenjadi v LUO

Preglednica 3.4: Število škodnih primerov od divjadi na lovnih površinah

Lovišče	2015	2016	2017	2018	2019	SKUPAJ
APACE						0
BAKOVCI - LIPOVCI						0
BOGOJINA	2	3	4	6	8	23
BREZOVCI	2	1	1	3	1	8
CANKOVA		1	2		1	4
DOBROVNIK		2			3	5
DOLINA	1	1	5		3	10
GORNJA RADGONA		1	1			2
GRAD KUZMA	6	3	5	6	6	26
IVANOVCI	4	9	8	8	8	37
KOBILJE	1	2	7	3	1	14
KRIŽEVCI pri Ljutomeru		1	1		6	8
KRIŽEVCI v Prekmurju	18	11	25	14	15	83
LENDAVA			2	1	1	4
LJUTOMER						0
MALA NEDELJA	1		1			2
MLAJTINCI						0
MORAVCI			2	2	5	9
MURSKA SOBOTA					1	1
NEGOVA						0
PEČAROVCI	7	2	10	2	12	33
PETISOVCI	4	4	5			13
PROSENJAKOVCI	57	56	57	71	74	315
RADENCI						0
RADOVCI	7	7	10	4	10	38
RANKOVCI						0
ROGAŠOVCI	3					3
TIŠINA		1		1	1	3
VELIKA POLANA	3	9	11	7	9	39
VIDEM OB SCAVNICI			1			1
LPN FAZAN Beltinci	15	10	23	20	12	80
LPN KOMPAS Peskovci	351	328	329	352	375	1.735
SKUPAJ	482	452	510	500	552	2.496

Op.: 1 zapisnik je 1 škodni primer

V letu 2019 sta bila v celotnem LUO 3 škodni primera prijave na drugi stopnji, od tega na terenu 1 primer ocenitve škode s strani komisije.

Preglednica 3.5: Izplačane odškodnine za škode od divjadi v upravljanju LD

	2015	2016	2017	2018	2019
Srna	0	561	816	800	0
Jelen	13.244	21.056	30.232	26.536	34.559
Divji prašič	10.605	7.694	20.109	15.260	29.310
Ostalo	198	240	104	0	150
Skupaj	24.047	29.551	51.261	42.596	64.019

Preglednica 3.6: Izplačane odškodnine za škode od divjadi v LPN Kompas Peskovci

	2015	2016	2017	2018	2019
Srna	2.375	2.046	1.212	859	2.791
Jelen	109.885	115.493	118.186	134.179	153.752
Divji prašič	16.044	20.808	34.922	24.290	85.392
Ostalo	1.670	796	1.673	1.254	776
Skupaj	129.974	139.143	155.993	160.582	242.711

Skupni obseg odškodnin se je v loviščih v upravljanju LD povečal za 50 %, v LPN Kompas Peskovci pa za 51 %. Vse prikazane odškodnine so bile oškodovancem tekoče poravnane in nakazane v letu 2019.

Razlog povečanja odškodnin je, poleg dotoka divjadi v obmejnem področju iz Madžarske, v velikem obsegu pridelave koruze, uvajanju novih, vrednejših vrst kultur (buče in soja), zimskih ozelenitev in vrste ekoloških pridelkov, ki imajo višjo ceno od konvencionalnih. Vzrok povečanja škod je tudi podaljšanje časa oz. kasnejše spravilo pridelkov zaradi objektivnih (vremenskih) ali subjektivnih razlogov. Obseg odškodnin in stanje na terenu v LUO narekujejo nadaljnje nezmanjšano in intenzivno poseganje z odstrelom, predvsem jelenjadi in ohranjanje intenzivnega lova divjih prašičev.

Škode od divjadi na nelovnih površinah (EUR)

Preglednica 3.7: Ocenjene škode od divjadi na nelovnih površinah v LUO

Vrsta divjadi	2015	2016	2017	2018	2019
Srnjad	0	202,32	0	2.270,00	320,98
Jelenjad	2.953,43	321,00	2.779,67	7.165,19	278,40
Divji prašič	0	0	410,00	0	112,00
Lisica	1.074,80	0	288,40	630,00	0
Kuna bel./zl.	0	0	0	700,00	0
Siva vrana	863,73	2.000,00	1.762,00	0	0
Poljski zajec	0	0	0	0	0
SKUPAJ	4.891,96	2.523,32	5.240,07	10.765,19	711,38

Opravljeni ukrepi za preprečevanje škod od divjadi v letu 2019

Iz evidence opravljenih ukrepov v programu Lisjak in letnih načrtov lovišč/LPN ni razvidno za katere primere oz. kulture so bili navedeni ukrepi izvršeni. Ocenjujemo, da lovske organizacije izvajajo ukrepe za preprečevanje škod po lastni presoji in skladno s potrebami potencialnih oškodovancev ter da so ti ukrepi namenjeni prvenstveno zaščiti kmetijskih kultur in preventivi pred povozi divjadi na cestah. Po poročilih lovskih organizacij so bili ukrepi za preprečevanje škod izvedeni v obsegu, kot je prikazan v spodnji preglednici.

Preglednica 3.8: Opravljeni ukrepi za preprečevanje škod od divjadi 2019

Vrsta ukrepa	Načrtovane ure	Opravljen ure
Tehnična in kemična sredstva	1.107	1.114

Podatka o številu objektov ne prikazujemo, ker iz poročil lovskih organizacij o opravljenih ukrepih v preteklem letu (aplikacija Lisjak) tega podatka ni mogoče pridobiti. Upravljavci v evidenci Lisjak v rubriko lokacija (kraj, k.o., parc.) praviloma vpišejo samo »celo lovišče« ali celoten k.o., kar v praksi pomeni izvedbo ukrepa na neznanem številu lokacij po celotnem lovišču.

Načrtovani ukrepi za preprečevanje škod v letu 2019

Predvideva se okvirni obseg porabe sredstev in ur za zaščito pred divjadjo, dejanska potreba po izvajanju ukrepov za preprečevanje škode od in na divjadi se pokaže tekom leta in je odvisna od vremenskih in prehranskih razmer v posameznem letu in lovišču/LPN. Zaščitna sredstva so minimalna pomoč pri zaščiti površin pred divjadjo, zaželeno je, da se sodelovanje med lastniki oz. oškodovanci in upravljavci lovišč/LPN poveča. Upravljavci naj sredstva za zaščito zagotavljajo glede na potrebe oškodovancev. Načrtovan obseg ukrepov in ur za njihovo izvedbo naj bo najmanj v višini lanske realizacije in se ga lahko presega.

Preglednica 3.9: Načrtovani ukrepi za preprečevanje škod od divjadi 2020

Vrsta ukrepa	Načrtovane ure
Tehnična in kemična sredstva	1.100

Upravljavci lovišč/LPN, ki imajo več škode od parkljaste divjadi (LPN Kompas Peskovci, LD Prosenjakovci, LD Križevci v Prekmurju) naj preventivno vlagajo v zaščito v svojem lovišču/LPN. Učinkovita zaščita pred parkljasto divjadjo je uporaba električnega pastirja.

Usmeritve za preprečevanje škod od in na divjadi

1. Škode od divjadi:

- Objava podatkov o pooblaščenih upravljavcev lovišč/LPN za prijavo škode;
- Povečan poudarek na problem škod od divjadi morajo dati upravljavci tistih lovišč/LPN, ki imajo velik obseg škod (osrednje območje divjega prašiča in jelenjadi) predvsem LPN Kompas in LD Prosenjakovci;
- Preprečevalno krmljenje in urejanje krmnih njiv (preveriti učinkovitost ukrepa!);
- Intenziviranje izvrševanja načrta odvzema (po višini, strukturi in pravočasnosti) v območjih večjega pritiska divjadi na kulture, oz. večje verjetnosti škod od divjadi;
- Priporočljivo je sodelovanje lovcev in kmetijcev pri osnovanju, nadzoru in varovanju ogroženih kmetijskih kultur (posebno v primerih osnovanja intenzivnih kultur);
- Zavarovanje kultur, domačih živali in objektov z izvedbo zaščitnih in odvrtačnih ukrepov (tehnična in kemična sredstva).
- Izobraževanje lastnikov o pravilni uporabi zaščitnih sredstev (učinkovitost ukrepov).
- Uporaba ustreznih zaščitnih sredstev za zaščito dela ogroženih kmetijskih površin pred jelenjadjo na območju LPN Kompas (predvidena oprema za zaščito z električnim pastirjem).

2. Škode na divjadi:

- Obveščanje upravljavcev cest o krajih stalnih prehodov divjadi čez ceste za namestitev prometnega znaka »Divjad na cesti«;
- Postavitev silhuet »srnjak« na krajih povečanih povozov;
- Nameščanje svetlobnih, kemičnih in elektronskih odvrtačal;
- Povečan odstrel srnjadi v področjih povečanih izgub na cest;
- Sodelovanje lovcev in kmetijcev za zmanjšane izgub mladičev srnjadi med spomladansko košnjo;
- Obveščanje javnosti o nedovoljenem gibanju psov in mačk v lovišču/LPN brez nadzorstva lastnikov;
- Opozorjanje na nedovoljeno uničevanje živih mej in grmišč v času gnezdenja ptic in poganjanja mladičev (med 1. marcem in 1. avgustom).

Pri škodah moramo ločiti povzročitelje škod, oziroma kdo za škodo odgovarja glede nato, kje je le-ta nastala.

ŠKODA NA PREMOŽENJU

A. Za škodo, ki jo povzroči divjad, **na lovni površini** v lovišču/LPN odgovarja upravljavec lovišča/LPN. Postopek prijave in sklenitve sporazuma o višini odškodnine:

1. **Oškodovanec** mora v roku treh dni od dneva, ko je škodo opazil, pisno prijaviti nastalo škodo **pooblaščenцу upravljavca**, katerega osebne podatke in naslov do 31. 12. tekočega leta upravljavec javno objavi na krajevno običajen način. **Pooblaščenec lovišča ali lovišča s posebnim namenom** v osmih dneh po prijavi škode opravi ogled kraja dogodka in ob tem svoje ugotovitve zapiše v poseben obrazec.
2. Če se oškodovanec in pooblaščenec upravljavca, na kraju ogleda ali v osmih dneh, ne sporazumeta o višini odškodnine, pošlje **oškodovanec pisno prijavo škode komisiji**, ki jo za lovsko upravljavsko območje imenuje minister za dobo petih let.
3. Komisijo za določanje višine škode na kmetijskih in gozdnih kulturah, sestavljajo predsednik ali njegov namestnik, ter dva člana ali njuna namestnika. En član komisije in njegov namestnik sta usposobljena za kmetijsko stroko, drugi član komisije in njegov namestnik pa za gozdarsko in lovsko stroko. Komisija zaseda v tričlanski sestavi in odloča z večino glasov. V delu komisije sodeluje tudi lovski inšpektor oziroma inšpektorica brez pravice glasovanja.
4. Na podlagi ocene komisije, ki mora opraviti ogled najpozneje v petnajstih dneh od prijave, poizkusita oškodovanec in upravljavec skleniti sporazum o plačilu odškodnine.
5. **Oškodovanec ali upravljavec**, ki se ne strinja z odločitvijo komisije, **lahko s tožbo zahteva**, da o odškodnini **odloči pristojno sodišče**. Tožbo morata vložiti najkasneje v treh letih od dneva, ko je škoda nastala.

B. Za škodo, ki jo povzroči divjad, **na nelovni površini** v lovišču in lovišču s posebnim namenom odgovarja upravljavec, v kolikor je škoda nastala po njegovi krivdi (krivdna odgovornost), sicer pa Republika Slovenija (RS). Na podlagi sodne prakse RS ne odgovarja za škodo na premičnih stvareh, ki se nahajajo na nelovnih površinah (npr. kokoši v kokošnjaku). Postopek prijave in sklenitve sporazuma o višini odškodnine:

1. Oškodovanec mora v roku treh dni od dneva, ko je škodo opazil, pisno prijaviti nastalo škodo krajevno pristojni območni enoti Zavoda za gozdove Slovenije.
2. Pooblaščenca oseba območne enote Zavoda za gozdove Slovenije v osmih dneh po prijavi škode opravi ogled kraja dogodka in ob tem svoje ugotovitve zapiše v *Zapisnik o nastanku škode, ki jo je povzročila divjad*.
3. Če se oškodovanec in pooblaščenca oseba ne sporazumeta o višini odškodnine, na kraju ogleda ali v osmih dneh ter ne skleneta Sporazuma o določitvi višine odškodnine od divjadi na nelovnih površinah, pošlje oškodovanec pisno prijavo škode ministrstvu, pristojnemu za divjad in lovstvo.
4. Oškodovanec, ki se ne strinja z odločitvijo ministrstva, pristojnega za divjad in lovstvo, lahko s tožbo zahteva, da o odškodnini odloči pristojno sodišče. Tožbo mora vložiti najkasneje v treh letih od dneva, ko je škoda nastala.

- C. Za škodo, ki jo povzročajo **zavarovane vrste prostoživečih živali** odgovarja R Slovenija, ki je vrste zavarovala. Škodo ocenjuje delavec ZGS, ki sestavi predpisan zapisnik, sklene Sporazum z oškodovancem in ju posreduje na ARSO.

ŠKODA NA ZDRAVJU LJUDI

je tista, ki jo divjad povzroči neposredno zdravju človeka in je vsa nepremoženjska škoda, ki je nastala oškodovancu zaradi delovanja divjadi.

ŠKODA POVZROČENA Z IZVAJANJEM LOVA

je vsaka škoda, ki so jo pri izvrševanju lova povzročili lovci, gonjači ali drugi udeleženci lova in lovski psi. Za škodo, povzročeno z izvrševanjem lova s strelnim orožjem, odgovarja upravljavec, ne glede na krivdo (objektivna odgovornost). Za ostalo škodo nastalo pri izvrševanju lova in upravljanja z loviščem ali loviščem s posebnim namenom, ima oškodovanec pravico neposredno uveljavljati škodo od povzročitelja.

ŠKODA NA DIVJADI

je premoženjska in ekološka škoda, povzročena z neposrednim protipravnim uničenjem, poškodovanjem ali prilastitvijo divjadi, njenih legel in gnezd ali povzročena posredno s protipravnimi posegi v prostor, ki spreminja, krči ali uničuje habitate, naravne prehode (biokoridorje) in druge za obstoj divjadi pomembne dejavnike. Odgovoren je tisti, ki je ravnal namenoma ali iz malomarnosti (krivdna odgovornost).

Za škodo na divjadi ob trku s premikajočim se vozilom, odgovarja voznik vozila, kolikor se ugotovi, da ni vozil v skladu s predpisi, upravljavec lovišča/LPN, kolikor se ugotovi, da je škoda nastala zaradi dejanj upravljavca, ali upravljavec za škodo na divjadi in voznik za škodo na vozilu, kolikor sta oba storila vse potrebno, da do škode ne bi prišlo.

3.4 Vpliv rastlinojede parkljaste divjadi na pomlajevanje gozda

V letih 2009/2010 in s ponovitvami v letih 2014 in 2017 je ZGS opravljala popis objedenosti gozdnega mladja po prenovljeni metodi na območju celotne Slovenije. Izvedba popisa na terenu prostorsko ni vezano na območje LUO, ampak se opravlja po popisnih enotah (v nadaljevanju PE) pri oblikovanju katerih smo upoštevali populacijska območja rastlinojede parkljaste divjadi in zaokrožena gozdnata območja, ki so si podobna po drevesni sestavi, geološki podlagi, klimi, ipd.

Slika 5: Prikaz popisnih enot za objedenost mladja v LUO

Iz slike je razvidno, da na območju Pomurskega LUO ležita 2 popisni enoti in sicer PE Goričko in PE Slovenske gorice. PE Goričko zajema istoimensko gričevnato območje severnega in vzhodnega Prekmurja, PE Slovenske gorice obsega tudi del sosednjega Slovensko goriškega in Ptujsko-Ormoškega LUO (na OE Maribor). V PE Prekmurje se popis objedenosti v teh letih ni izvajal zaradi pretežne umetne obnove oz. pomlajevanja gozdov s sadnjo.

V letu 2017 smo v obeh navedenih popisnih enotah izvedli tretji popis objedenosti. V vsaki od popisnih enot je bilo popisanih 51 ploskev, na katerih smo ugotavljali pomladitveni potencial in vpliv rastlinojede parkljaste divjadi na poškodovanost gozdnega mladja. Kljub temu, da je stopnja objedenosti odvisna od številnih dejavnikov, nam ta podatek nudi dodano vrednost pri razumevanju dogajanj v populacijah divjadi, predvsem glede gibanja njene številčnosti in gostot.

Problemi pri popisu:

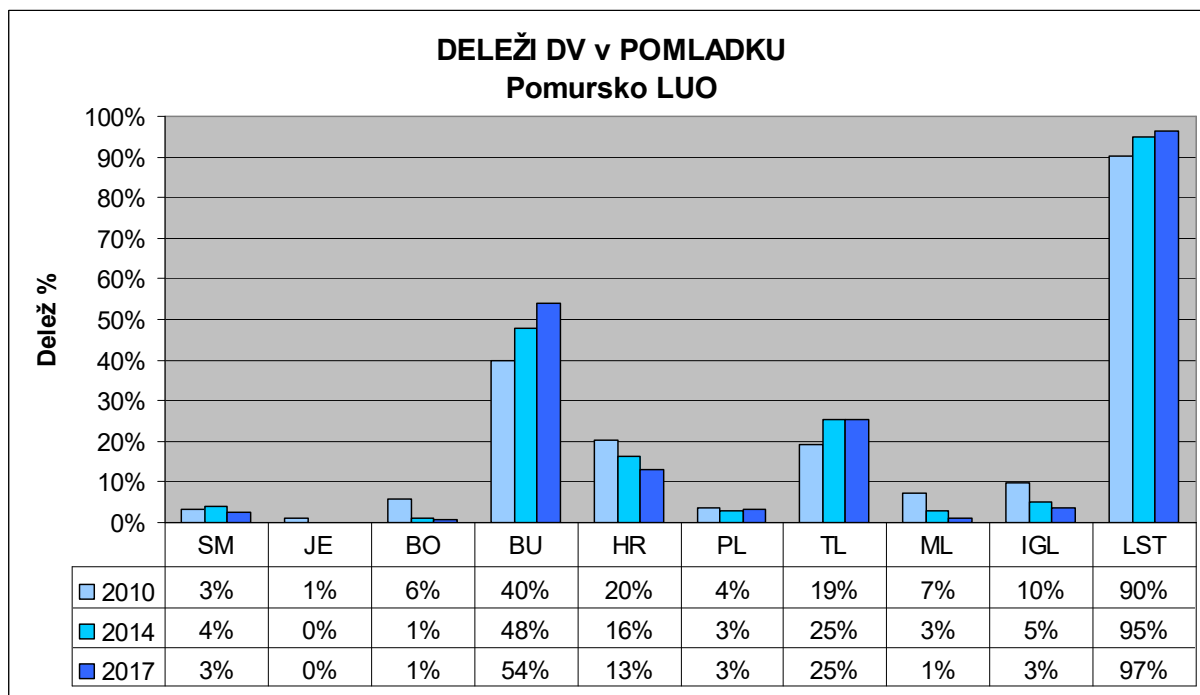
- Večina popisnih ploskev leži v državnem gozdu, zaradi nizkega deleža sestojev v pomlajevanju je v zasebnem gozdu težko najti ustrezne popisne razmere (načrtno naravno pomlajevanje), na katerih je možno popisati mladje;
- Kljub izločanju po določenih kriterijih so PE še zmeraj zelo velik prostorski okvir, v kateri so združeni zelo različni pogoji.

Ugotovitve popisov 2010-2017:

- V prisotnem pomladku imajo prevladujoči delež listavci;
- Med listavci ima največji delež bukev, ki ji sledijo trdi listavci ¹ in hrasti ²;
- Plemeniti listavci ³, iglavci in mehki listavci ⁴ so zastopani z majhnimi deleži;
- Delež listavcev se tekom popisov 2010-2017 povečuje;
- Pri tem se povečuje delež bukve in trdih listavcev, delež hrasta pa se zmanjšuje (problem pomlajevanja hrasta zaradi objedanja divjadi in drugih vzrokov).

Legenda:

- ¹...kostanj, beli gaber in maklen
- ²...hrast graden in hrast dob
- ³...češnja, javor, jesen, brest, lipa in oreh
- ⁴...breza, topoli, vrba in č.jelša

Slika 6: Deleži drevesnih vrst pri popisih 2010-2017 v gozdovih Pomurskega LUO

Preglednica 3.10: Število popisanih osebkov in deleži objedenosti po višinskih razredih PE Goričko v 2017

Skup. DV	št.vz.	< 15cm			R1 15-30cm			R2 30-60cm			R3 60-100cm			R4 100-150cm			R1-R4		
		DV %	št./ha	obj. %	DV %	št./ha	obj. %	DV %	št./ha	obj. %	DV %	št./ha	obj. %	DV %	št./ha	obj. %	DV %	št./ha	obj. %
Smreka	14	1	296	3	954	4	1.242	1,4	4	720	2,5	3	324	3	3.239	1,1			
Bori	13		99	1	378	4,8	1	342	5,3	1	90				1	810	4,4		
Bukev	46	33	11.450	44	14.775	10,0	47	15.567	21,8	59	10.078	36,3	63	5.885	41,0	50	46.304	23,6	
Hrast	38	27	9.180	24	8.026	13,2	12	4.103	24,6	9	1.566	18,4	7	612	5,9	15	14.307	16,7	
Plemeniti listavci	14	3	1.086	3	990	41,8	3	990	56,4	2	360	65,0	1	54	100,0	3	2.394	52,6	
Drugi trdi listavci	47	36	12.240	25	8.494	28,2	31	10.168	40,5	24	4.085	36,6	25	2.304	34,4	27	25.051	35,1	
Mehki listavci	16			1	324	22,2	2	558	45,2	1	234	38,5	1	126		1	1.242	33,3	
Iglavci	21	1	395	4	1.332	1,4	5	1.584	2,3	5	810	2,2	3	324		4	4.049	1,8	
Listavci	51	99	33.955	96	32.609	16,6	95	31.386	29,8	95	16.323	35,3	97	8.980	36,7	96	89.298	26,7	
Skupaj	51	100	34.350	100	33.941	16,0	100	32.969	28,4	100	17.132	33,7	100	9.304	35,4	100	93.347	25,6	

Ugotovitve popisa 2017 v PE Goričko:

- Ocenjena gostota mladja vseh DV (št./ha) je sorazmerno visoka in je bistveno nad slovenskim povprečjem;
- V primerjavi s popisom 2014 se je skupna objedenost mladja vseh DV zmanjšala (razlike med popisi 2010-2017 so statistično značilne - značilno izstopa leto 2014, ko je bil ugotovljen visok % objedenosti);
- Skupna objedenost je nekoliko nad slovenskim povprečjem, ki znaša 23,4 %;
- Skupna objedenost bukke je nad slovenskim povprečjem, ki znaša 15,3 %, je pa gostota bukke v tej PE večja;
- Skupna objedenost hrastov je nekoliko manjša od slovenskega povprečja, ki znaša 19,5 %;
- Pričakovano so najmočnejše objedeni plemeniti listavci, katerih gostota v mladju pa je zelo nizka;
- Skupna objedenost vseh DV v razredu 100-150 cm je nad slovenskim povprečjem, ki znaša 17,1 %.

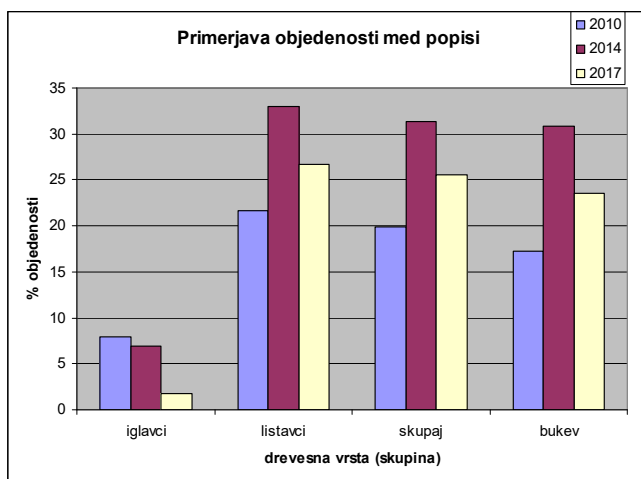
Preglednica 3.11: Število popisanih osebkov in deleži objedenosti po viš. razredih v PE Slov. gorice v 2017

Skup. DV	št.vz.	< 15cm			R1 15-30cm			R2 30-60cm			R3 60-100cm			R4 100-150cm			R1-R4		
		DV %	št./ha	obj. %	DV %	št./ha	obj. %	DV %	št./ha	obj. %	DV %	št./ha	obj. %	DV %	št./ha	obj. %	DV %	št./ha	obj. %
Smreka	10				1	330		1	371		1	144			21		1	866	
Jelka	5	2	1.012		1	268	30,8		124	33,3	1	103	60,0	1	62		1	557	33,3
Bori	2					21			62									82	
Bukev	46	29	13.861		55	24.800	17,9	62	25.377	31,4	68	10.720	35,8	83	3.814	8,1	61	64.710	25,5
Hrast	28	9	4.148		10	4.494	19,3	2	948	43,5	1	124	33,3				5	5.566	23,7
Plemeniti listavci	36	14	6.779		8	3.422	15,1	8	3.195	31,6	6	1.010	40,8	2	82	25,0	7	7.710	25,4
Drugi trdi listavci	39	47	22.764		25	11.276	34,9	26	10.575	60,6	23	3.711	70,0	12	536	42,3	25	26.098	50,5
Mehki listavci	9					206	40,0	1	247	50,0		41	50,0	2	103	40,0	1	598	44,8
Iglavci	15	2	1.012		1	618	13,3	1	557	7,4	2	247	25,0	2	82		1	1.505	12,3
Listavci	51	98	47.552		99	44.198	22,2	99	40.343	39,4	98	15.605	44,3	98	4.535	13,2	99	104.682	31,8
Skupaj	51	100	48.563		100	44.816	22,1	100	40.900	39,0	100	15.853	44,0	100	4.618	12,9	100	106.186	31,5

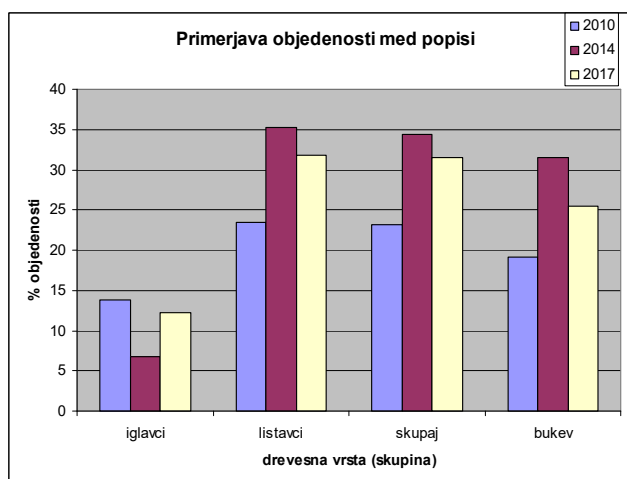
Ugotovitve popisa 2017 v PE Slovenske gorice:

- Ocenjena gostota mladja vseh DV skupaj (št./ha) je med največjimi v Sloveniji (na 4. mestu PE);
- V primerjavi s popisom 2014 se je skupna objedenost mladja vseh DV zmanjšala (razlike med popisi 2010-2017 so statistično značilne - značilno izstopa leto 2010, ko je bil ugotovljen nizek % objedenosti);
- Skupna objedenost (31,5 %) je nad slovenskim povprečjem, ki znaša 23,4 %;
- Skupna objedenost bukeve (25,5 %) je nad slovenskim povprečjem, ki znaša 15,3 %;
- Skupna objedenost hrastov (23,7 %) je nad slovenskim povprečjem, ki znaša 19,5 %;
- Najmočnejše so objedeni drugi trdi (50,5 %) in mehki listavci (44,8 %);
- Skupna objedenost vseh DV v razredu 100-150 cm (12,9 %) je nekoliko manjša od slovenskega povprečja, ki znaša 17,1 %.

PE GORIČKO

PE SLOVENSKE GORICE

Slika 7: Primerjava objedenosti gozdnega mladja med popisi 2010-2017 za razrede R1-R4

Pri tolmačenju rezultatov popisa objedenosti se je treba zavedati, da so posamezne drevesne vrste v prehrani parkljaste divjadi različno priljubljene. Tako je delež objedenosti plemenitih in trdih listavcev lahko pričakovano zelo visok že pri nizkih gostotah divjadi. Raziskave kažejo, da se odvisnost med številčnostjo divjadi in objedenostjo mladja najbolj odraža pri objedenosti bukve. Bukev je med divjadjo srednje priljubljena, prostorsko je zastopana praktično na vseh rastiščih in je graditeljica večine sestojev, zato je primerna za ugotavljanje vpliva rastlinojede divjadi na gozdno mladje. Na stopnjo objedenosti zelo močno vplivajo tudi vremenski pogoji. Ocenjujemo, da je nihanje, to je povečanje deleža objedenosti v letu 2014 bila lahko tudi posledica dolgotrajne snežne odeje v letu 2013 (snežna odeja je bila prisotna še v mesecu aprilu tega leta).

Poleg deležev objedenosti posameznih drevesnih vrst je zelo pomembna tudi drevesna sestava v višinskem razredu R4 100-150 cm, to je v razredu, ki predstavlja osnovo za vrstno pestrost bodočih sestojev. Izostanek oz. zelo nizek delež nekaterih drevesnih vrst (plemeniti listavci) v tem razredu je lahko posledica močnejšega objedanja. To še posebej velja za primere, ko imamo v nižjih višinskih razredih znaten delež določene drevesne vrste, v najvišjem razredu pa ta drevesna vrsta ni ali pa je slabo zastopana.

Presoja vpliva gozd – divjad:

Ugotovljene stopnje poškodovanosti naravnega gozdnega mladja v LUO zaradi objedanja rastlinojede divjadi so nad slovenskim povprečjem. Ocenjujemo, da ugotovljena stopnja objedenosti gozdnega mladja v splošnem sicer ne ogroža obstoja gozdov, vpliva pa na uspešnost pomlajevanja in številčno (ne)zadostnega preraščanja najbolj objedenih vrst, ki je lokalno, predvsem v pogojih nizke gozdnatosti in stalne prisotnosti jelenjadi (n.pr. PE Goričko), lahko tudi zelo izrazito. S ciljnim odstrelom srnjadi in jelenjadi na gozdnih površinah, ki so v obnovi, je mogoče vplivati na zmanjšanje vpliva divjadi na gozdno mladje. Ugotavljamo, da pri načrtnem pomlajevanju gozdov objedenost bukve, zaradi nj. pogostih gozdnih obrodov, ni problematična nikjer v območju. Stopnja objedenosti mladja ni odvisna samo od številčnosti rastlinojede divjadi, ampak tudi od razpoložljive hrane v okolju (deleža gozdov, intenzitete gospodarjenja z gozdovi, deleža pomlajenih površin, razporeditev gozdov, rabe kmetijskih zemljišč) ter vremenskih razmer v posameznem letu, zato direktno sklepanje na spremembe gostot divjadi samo na osnovi stopnje objedenosti mladja ni zanesljivo. S popisi v prihodnje se bo skušalo ugotoviti ali preraščanje posameznih drevesnih vrst v višje višinske razrede zagotavlja ustrezno obnovo gozda.

Problem objedenosti je povezan z intenziteto gospodarjenja v gozdovih in s tem povezanim razmerjem razvojnih faz. Na splošno so ugodnejši prehranski pogoji za divjad na površinah razvojnih faz mladovje, sestoji v obnovi in grmiščapanjevcu. Intenziteta gospodarjenja z gozdovi v PE Slovenske gorice je višja, večja je tudi površina sestojev v obnovi. V tej PE je od parkljaste divjadi prisotna in splošno razširjena samo srnjad. V PE Goričko je intenziteta gospodarjenja nižja, poleg srnjadi je prisotna še tudi jelenjad, zato ocenjujemo, da je problem objedenosti tu bolj izrazit.

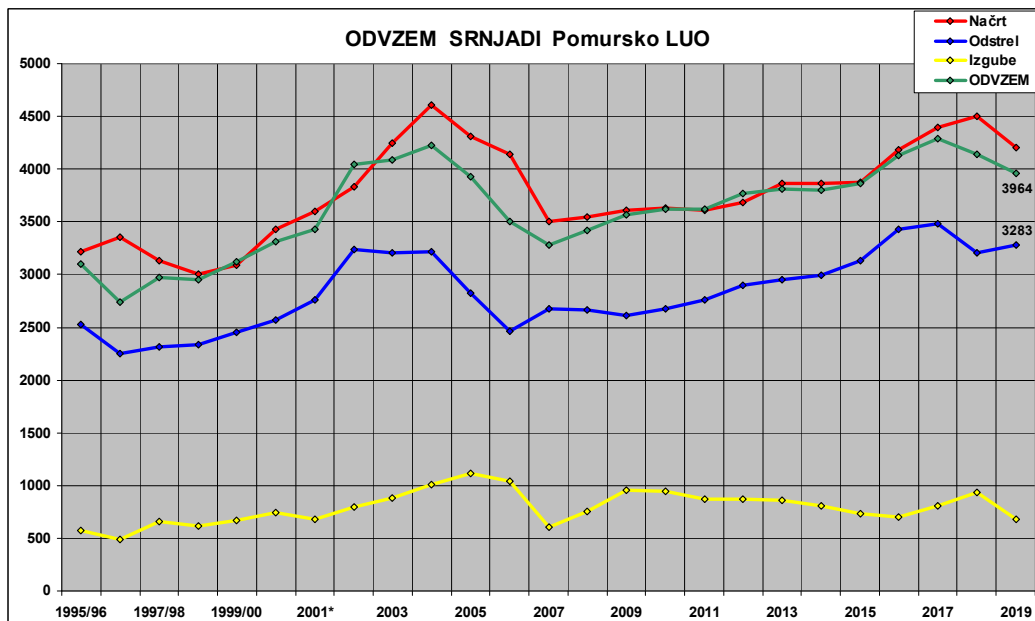
Zelo izrazit problem objedanja v LUO zaradi velikega vpliva rastlinojede divjadi na pomlajevanje gozdov je v GGE Ravensko in Dolinsko, kjer obnova gozdov poteka pretežno s sadnjo. V tem delu območja se popis objedenosti ne izvaja zaradi navedenega načina obnove gozdov s sadnjo. Strokovni svet OE je ta del GGO, poleg GGE Goričko_I. in Goričko_II., v letu 2018 opredelil kot kritično območje, kjer je pomlajevanje neugodno zaradi kombinacije vzrokov divjad in drugo.

4 ŽIVALSKÉ VRSTE - DIVJAD

4.1 Srna (*Capreolus capreolus*)

Prostorski okvir obravnave – ekološke enote

Srnjad je kot temeljna vrsta v Pomurskem območju prisotna v vseh loviščih/LPN. V loviščih na desnem bregu reke Mure (Prlekija) je gostota srnjadi večja, kot v prekmurskem delu območja, kar potrjuje tudi realizacija odvzema. Nižja gostota srnjadi je v ravninskih predelih z nižjo gozdnatostjo, z izrazito velikopovršinsko kmetijsko obdelavo in z malo drevesno grmovno vegetacije, oz. omejkov. Reko Muro srnjad prehaja, oviro gibanju srnjadi predstavlja ograjena pomurska AC, kjer je prehajanje srnjadi, razen prek zelenih mostov, skoraj povsem onemogočeno.

Slika 8: Odvzem srnjadi v Pomurskem LUO v obdobju 1995 – 2019

Analiza preteklega upravljanja za zadnjih pet let s poudarkom na zadnjem letu

Skupni odvzem v obdobju 2015 – 2017 izkazuje trend povečevanja, v zadnjih dveh letih pa izrazito zmanjšanje. Izgube so se do leta 2018 povečevale, v letu 2019 beležimo izrazit padec izgub, tako v absolutnem številu kot tudi v deležu skupnega odvzema, ki je znašal 17% (v letu 2018 je bil ta delež 23%). Med izgubami imajo v LUO pričakovano še zmeraj največji obseg in delež izgube zaradi prometa, ki izkazujejo podoben trend. Ocenjujemo, da del izgub srnjadi na cestah ostaja še zmeraj neevidentiran oz. je evidentiran pod drugimi vzroki (neznano in poškodba).

Odvzem ženskega spola je rahlo večji od moškega, vendar pa je to presejanje zaradi skozi leto pričakovano večjih izgub pri ženskem spolu. Čisti odstrel izkazuje trend povečevanja do leta 2017, čemur je sledilo njegovo občutno zmanjšanje. V letu 2019 se čisti odstrel ni znižal, nasprotno beležimo celo njegov rahli dvig. Med izgubami v letu 2019 je razmerje med spoloma M:Ž = 1 : 1,1 in razmerje izgub srnjaki 2+: srne 2+ = 1 : 1,4. Ocenjujemo, da je to posledica:

- naravnega spolnega razmerja v populaciji (srn je v populaciji več kot srnjakov, kar izhaja iz biologije vrste);
- različnosti oz. zamika začetka lovne dobe (ženski spol je do začetka lovne dobe dalj časa izpostavljen možnostim izgub kot moški spol, ki ima zgodnejši začetek lova).

Skupna realizacija načrta v letu 2019 je bila dobra in je znašala 94 %. Povprečna intenziteta odvzema v LUO je bila 3,2/100 ha lov. površine (v loviščih v Prlekiji (meja na Slov.Goriško in Ptujsko-Ormoško LUO) znaša 4,1/100ha, v loviščih/LPN v Prekmurju 2,9/100ha).

Pregled realizacije po posameznih starostnih razredih (preglednica 4.1.1.) kaže, da je ta bila pri skoraj vseh kategorijah večja od 90 %, najnižja je v združeni kategoriji mladičev (88 % je sicer v okviru dovoljenih odstopanj), vendar nakazuje, da upravljavci načrtovani odvzem zmeraj težje realizirajo.

Po uvedbi vezave odstrela srne/srnjaki v začetnem letu 2012 je odstrel srn 2+ v LUO v letu 2019 dosegel 96 % realiziranega odstrela srnjakov 2+. Zaradi zagotavljanja realizacije vezave je bil skupni odvzem srn za 2 % večji od načrtovanega in za 4 % večji od odvzema srnjakov 2+. V letu 2019 so vsi upravljavci lovišč/LPN razen enega dosegli skupno realizacijo načrtov odvzema čez 85 %, pri dveh upravljavcih lovišč pa realizacija vezave srne/srnjaki ni dosegla 80 %.

Preglednica 4.1.1: Načrt in realizacija odvzema srnjadi v letu 2019

Kategorija	Načrt	Odstrel	Izgube	Odvzem	Realizacija
Mladiči (M+Ž)	1.550	1.170	194	1.364	88 %
Lanščaki	590	462	85	547	93 %
Srnjaki 2+	840	680	143	823	98 %
Mladice	380	319	56	375	99 %
Srne 2+	840	652	203	855	102 %
SKUPAJ	4.200	3.283	681	3.964	94 %

Ocena stanja populacije

Ocenjujemo, da je populacija v območju sicer številčno močna, realizacija načrta odvzema v zadnjih dveh letih pa nakazuje trend njenega številčnega zmanjševanja. Pri tem ocenjujemo, da je delež ženskega spola sicer večji od moškega, vendar je to pri tej vrsti divjadi tudi naravno spolno razmerje.

Telesne mase uplenjene srnjadi mladih kategorij (biološke telesne mase) v zadnjih 5 letih na splošno ne izkazujejo večjih sprememb. V letu 2019 je rahel trend povečanja telesnih mas mladičev, kot tudi obeh enoletnih kategorij. Povprečne mase rogovja v zadnjem letu se niso bistveno povečale.

Podatek o povprečni starosti odvzete srnjadi kategorij 2+ kaže, da so srne 2+ povprečno (samo) za 0,3 leta starejše od srnjakov 2+, kar nakazuje visoko intenzivnost lova oz. odstrela srn 2+.

Prilagojeni cilji

- Optimalno upravljanje populacije kot trajno obnovljivega naravnega vira.
- Zmanjšanje vpliva srnjadi na objedenost gozdnega mladja in škod v vinogradih.
- Vzpostavljanje in ohranitev življenjskemu okolju primerne številčnosti.
- Zmanjšanje obsega izgub (predvsem v prometu).

Ukrepi in usmeritve

Načrt odvzema srnjadi za vsa lovišča/LPN v Pomurskem LUO se zmanjša glede lanskega načrta za 5 % in znaša skupaj najmanj 4.000 živali. Upravljalci lovišč/LPN (OZUL) so predlagali odvzem 3.854 živali.

Pri razdelitvi načrta na lovišča/LPN se upošteva dosežena realizacija odvzema zadnjih 3 let, s poudarkom na zadnjem letu in predlogi upravljalcev lovišč/LPN. Loviščem z visokim deležem izgub in loviščem v ravninskem pasu se načrt odvzema ne zmanjšuje zaradi vpliva rastlinojede divjadi na pomlajevanje gozdov.

Preglednica 4.1.2: Načrt odvzema srnjadi 2020

Kategorija / spol	Moški	Ženski
Mladiči	600 (15 %)	800 (20 %)
Enoletni (lanščaki oz. mladice)	600 (15 %)	400 (10 %)
Starejši 2+ (srnjaki oz. srne)	800 (20 %)	800 (20 %)
SKUPAJ	4.000 (100 %)	

Dovoljeno odstopanje realizacije v posameznem lovišču/LPN je ± 15 % od načrtovanega skupnega odvzema. Večje preseganje oz. nedoseganje načrta odvzema srnjadi v loviščih/LPN je dovoljeno v primeru nastajanja in potrjenih škod od te divjadi ali drugih nepredvidljivih spremembah v populaciji nastalih skozi leto.

Dovoljeno odstopanje v posameznih kategorijah v loviščih/LPN:

- Zaradi zagotavljanja ustreznega spolnega razmerja med nad dvoletno srnjadjo in zmanjšanja deleža izgub je določena neposredna vezava realiziranega (čistega) odstrela srn 2+ in srnjakov 2+, ki mora v posameznem lovišču/LPN pri srnah 2+ dosegati **najmanj 80 % realiziranega odstrela srnjakov 2+**.
- Pri kategorijah srnjakov 2+ in srn 2+ do ± 15 % od načrtovanega števila odvzema teh kategorij.
- Morebitne prekoračitve načrta odvzema srn 2+ prek meja dovoljenih odstopanj $+15$ %, ki bi nastale zaradi zagotavljanja vezave odstrela so možne, dovoljene in ne štejejo za kršitev določil letnega načrta.
- Pri kategorijah mladičev in enoletnih osebkov obeh spolov do ± 30 %, kar pomeni možnost kompenzacije številčnega odvzema obeh navedenih kategorij v okviru istega spola. Skupno odstopanje teh združenih kategorij lahko znaša do ± 15 % načrta odvzema.
- Večje preseganje načrta starejših srnjakov mora biti pokrito z realiziranim odstrelom mulaste srnjadi, to je ženskega spola in mladičev.
- Morebitna odstopanja realiziranega odvzema posameznih kategorij prek meja dovoljenih odstopanj, ki nastanejo kot posledica evidentiranih izgub lanščakov in srnjakov 2+ nastalih po koncu lovne dobe, ne štejejo kot kršitev določil načrta.
- Večje odstopanje navzdol je dovoljeno v primeru izjemnega in utemeljenega potrjenega zmanjšanja številčnosti srnjadi v loviščih/LPN (razmere v okolju, vremenski vplivi, poplave,...). O tem mora upravljalcev lovišč/LPN pravočasno obvestiti lovskega inšpektorja, ZGS in OZUL, ki nastalo situacijo obravnavajo.

Časovna dinamika izvajanja lova:

- Čim hitreje izvršiti odstrel srn in mladičev, predvidoma najmanj 70 % do konca oktobra.

- Do 25.7. je priporočeno odstreliti do največ 2/3 načrta odvzema srnjakov 2+.

Druge smernice pri upravljanju s srnjadjo:

1. Odstrel srnjadi se naj intenzivira v gozdovih na površinah, ki so v pomlajevanju (naravna oz. obnova s sadnjo).
2. V loviščih/LPN oz. njihovih delih, kjer so izgube srnjadi nadpovprečne ali nastopajo problemi z škodami od srnjadi je treba z odstrelom posegati intenzivneje. V loviščih, kjer so izgube srnjadi večje od 30 % se naj odstrel mulaste srnjadi (ženska srnjad in mladiči) čimprej začne in zaključi (manjša verjetnost povozov in večji lovsko izkoriščen del načrta). Nameščati in izkoriščati različne možne tehnične rešitve za učinkovito zmanjšanje izgub na cestah.
3. V predelih z intenzivno sadjarsko/vinogradniško proizvodnjo se v času povečane ogroženosti nasadov odstrel in vsi zaščitni ter odvrtačni ukrepi usmerijo v te predele. Lastnike oz. upravljavce ograjenih površin je treba opozarjati na ustrezno vzdrževanje in zapiranje vhodov na ograjene površine. Lastniki morajo ograjene površine urediti in vzdrževati tako, da učinkovito preprečujejo prehod parkljasti divjadi ali zajcu in po končanih delih ne smejo ostajati odprte.

Preglednica 4.1.3: Analiza odvzema srnjadi

Odstrel in izgube								
Starostna in spolna kategorija/leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj	%/spol	%/skupaj
Mladiči M	497	605	610	578	608	2.898	29,2	14,2
Lanščaki	614	561	611	583	547	2.916	29,3	14,3
Srnjaki 2+	772	837	862	831	823	4.125	41,5	20,2
Skupaj MOŠKI SPOL	1.883	2.003	2.083	1.992	1.978	9.939	100,0	48,7
Mladiči Ž	754	796	821	701	756	3.828	36,6	18,8
Mladice	383	411	430	473	375	2.072	19,8	10,2
Srne 2+	842	922	959	972	855	4.550	43,5	22,3
Skupaj ŽENSKI SPOL	1.979	2.129	2.210	2.146	1.986	10.450	100,0	51,3
SKUPAJ odstrel in izgube	3.862	4.132	4.293	4.138	3.964	20.389		100,0

Odstrel in izgube v primerjavi z načrtom

Kategorija / leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj
Načrt - skupaj	3.870	4.185	4.400	4.500	4.200	21.155
Odstrel in izgube / načrt	100	99	98	92	94	96
Delež MOŠKEGA SPOLA	49	48	49	48	50	49
Delež ŽENSKEGA SPOLA	51	52	51	52	50	51
Delež srnjakov 2+	20	20	20	20	21	20
Delež sm 2+	22	22	22	23	22	
Mladiči (M+Ž)	32	34	33	31	34	
Moški (lanščaki+srnjaki)	36	34	34	34	35	
Ženski (mladice+srne)	32	32	32	35	31	
Delež odstrela srne/srnjaki %	89	97	95	98	96	95

Izgube in odstrel

Kategorija / leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj	%
Nenaravne izgube	679	652	760	811	638	3.540	91,8
Naravne izgube	49	47	51	125	43	315	8,2
Skupaj izgube	728	699	811	936	681	3.855	100,0
% izgub	19	17	19	23	17	19	
Odstrel	3.134	3.433	3.482	3.202	3.283	16.534	
Odstrel srnjakov 2+	653	709	733	680	680	3.455	
Odstrel sm2+	579	688	698	663	652	3.280	
Izgube srnjakov 2+	119	128	129	151	143	670	
Izgube sm 2+	263	234	261	309	203	1.270	
razmerje izgub srne2+/srnjaki2+	2,2	1,8	2,0	2,0	1,4	1,9	

Vzroki izgub							
vzrok / leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj	%
1 neznan	43	39	33	74	38	227	5,9
2 bolezen	6	8	18	51	5	88	2,3
3 krivolov	4	2	1	4	1	12	0,3
4 cesta	641	605	729	747	607	3.329	86,4
5 železnica	6	4	3	8	0	21	0,5
7 psi	17	16	8	15	17	73	1,9
6 zveri ujede	0	0	0	0	2	2	0,1
8 kosilnica	1	1	5	10	1	18	0,5
10 poškodba	10	24	14	27	10	85	2,2

Telesne mase (biološka telesna masa)						
Starostna in spolna kategorija/leto	2015	2016	2017	2018	2019	Povprečje
Mladiči M	10,4	10,3	10,4	10,4	10,4	10,4
Indeks	100	99	100	100	100	
Lanščaki	13,2	13,5	13,0	12,7	13,6	13,2
Indeks	100	102	98	96	103	
Mladiči Ž	10,1	9,8	10,2	10,1	10,4	10,1
Indeks	100	97	101	100	103	
Mladice	13,8	14,0	13,8	14,1	14,2	14,0
Indeks	100	101	100	102	103	
Mladiči M+Ž	10,3	10,1	10,3	10,3	10,4	10,3
Indeks	100	98	100	100	101	

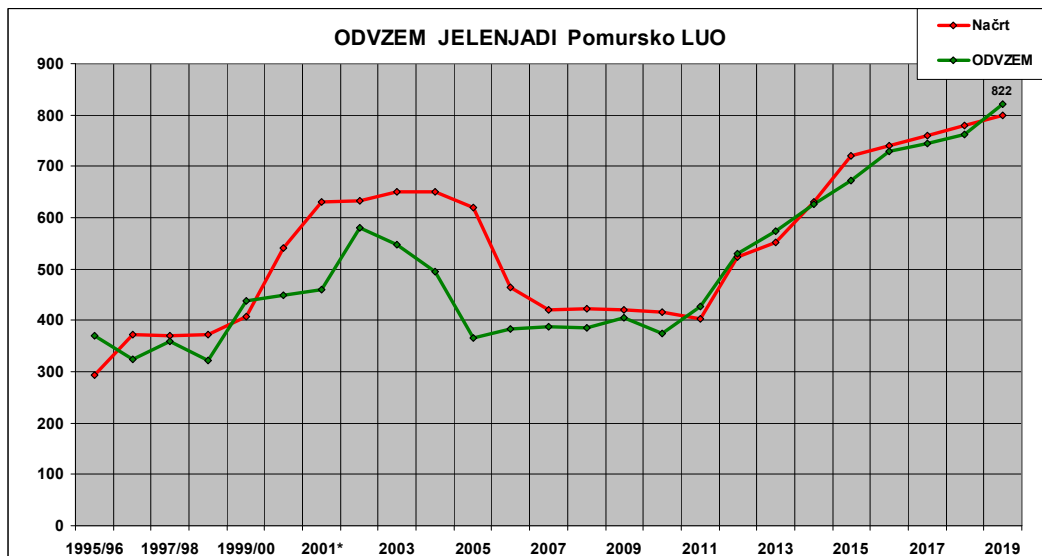
Masa trofej srnjakov 2+ (gr)					
Povprečna masa trofej / leto	2015	2016	2017	2018	2019
Srnjaki 2+	272	282	284	272	274
Indeks	100	104	104	100	101

Povprečna starost odvzema / leto	2015	2016	2017	2018	2019
Srnjaki 2+	4,7	5,0	4,8	4,9	5,0
Srne 2+	4,8	5,2	5,1	5,2	5,3

4.2 Navadni jelen (Cervus elaphus)

Prostorski okvir obravnave – ekološke enote

Osrednji življenjski prostor jelenjadi v Pomurskem LUO je tista skupina lovišč/LPN, ki imajo povprečni odvzem v zadnjih petih letih večji od 5 živali in za katera se odvzem jelenjadi številčno načrtuje. Vsa druga lovišča, kjer jelenjad ni stalna divjad in je le izjemoma prisotna, so t.i. robni življenjski prostor oz. območje, kjer ni cilj ohranitev jelenjadi (cca. 30 % lovišč v upravljanju LD v Prekmurju in vsa lovišča v upravljanju LD v Prlekiji).

Slika 9: Odvzem jelenjadi v Pomurskem LUO v obdobju 1995 - 2019

Analiza preteklega upravljanja za zadnjih pet let s poudarkom na zadnjem letu

Struktura odvzema jelenjadi v petletnem obdobju kaže (glej preglednico 4.2.3):

- Povprečni 5-letni odvzem znaša 746 živali in se do leta 2019 povečuje, povprečna realizacija načrtov v tem obdobju je bila 98 % (vključen tudi odvzem v robnem območju).
- Struktura odvzema kaže intenzivno poseganje v mlade kategorije (teleta in enoletni), ki v odvzemu predstavljajo 61 %. Delež ženskega spola v skupnem odvzemu je 54 %.
- Povprečni delež telet v odvzemu, ki znaša 29 %, predvsem pa visok delež enoletnih živali (junice in lanščaki), ki znaša skupaj 32 % je posledica izvajanja odstrela v podaljšani lovni dobi (v obdobju med 1. 2. - 30. 6.) na mlado jelenjad z odločbami MKGP – razen v letu 2010, ko te možnosti ni bilo.
- Povprečni delež košut in junic skupaj v odvzemu znaša skupaj 38 % (junice 14 % in košute 24 %).
- Povprečni delež lanščakov znaša 18 % kar je zelo velik delež in je posledica zgoraj omenjene podaljšane lovne dobe. Zaradi povečanega odvzema tega starostnega razreda je ustrezno združevanje razreda lanščakov in jelenov 2-4 v skupni razred (katerih skupni delež znaša 28% odvzema).
- Povprečni delež vseh jelenov 2+ znaša 15 % kar je v primerjavi z ostalimi LUO sorazmerno nizko, od tega je jelenov 5-9 let 5 %. Varovanje in izbira jelenov 2+ za odstrel po razvitosti rogovja v Pomurskem LUO do sedaj ni bil pomemben cilj pri upravljanju z jelenjadjo.

Preglednica 4.2.1: Načrt in realizacija odvzema jelenjadi v letu 2019

Kategorija	Načrt	Odvzem OŽO	Realizacija OŽO	Odvzem robno obm.	Skupaj LUO	Realizacija LUO
Teleta (M+Ž)	230	243	106 %	3	246	107 %
Lanščaki	115	134	116 %	16	150	130 %
Jeleni 2+	130	106	81 %	12	118	91 %
Junice	115	103	90 %	4	107	93 %
Košute	210	201	96 %	0	201	96 %
SKUPAJ	800	787	98 %	35	822	103 %

Odvzem 2019 je bil največji dosedaj, skupaj z robnimi lovišči je bil načrt odvzema LUO v tem letu dosežen 103 %. V tem letu je 13 lovišč/LPN osrednjega območja, ki imajo številčno določen načrt realiziralo 787 oz. 98 % načrta.

Skupno število lovišč/LPN, ki so realizirala odvzem jelenjadi je bilo 24 (kar je 2 več kot v 2018), od tega je bilo 11 (robni) lovišč z realizacijo 1-6 živali/lovišče (skupni odvzem v robnem območju je znašal 35 živali).

V podaljšani lovni dobi v času 1. 2. – 30. 6. 2019 je bilo odvzeto 254 živali (skupaj vseh kategorij), kar znaša 31 % celotnega odvzema v tem letu.

Dosežen delež košut v skupnem odvzemu je znašal 24 %, pri čemer je odstrel košut v LUO dosegel 157 % realiziranega odstrela jelenov 2+.

LPN Kompas Peskovci je imelo skupni načrt 2019 v višini 500 živali, ki je bil številčno realiziran (102 %), pri čemer je delež junic znašal 15 %, košut 28 % (obe kategoriji skupaj 43 %) oz. delež košut od vse mulaste jelenjadi (brez lanščakov in jelenov 2+) je znašal 36 %. LPN Kompas je realiziral 62 % celotnega odvzema v LUO.

Lovišča LD, ki so načrtovala odvzem 266 živali so imela skupno realizacijo odvzema 246 živali oz. 92 %. Delež jelenov 2+ in košut je bil v obeh primerih 22 %, kar pomeni, da je bila realizacija košut v isti višini kot jelenov 2+. Lovišča LD ne dosegajo odvzema košut v načrtovani višini.

Odvzem v robnem območju je znašal 35 živali oz. 9 živali več kot v predhodnem letu. Delež odvzema v robnem območju je bil 4,3 %, kar je več od petletnega povprečja (glej preglednico 4.2.4).

Ocena vzrokov za odstopanja od načrta:

- Realizacija na nivoju LUO je v okviru dovoljenih odstopanj, kljub temu pa je treba poudariti, da je izvajanje odstrela jelenjadi oteženo, saj je v veliki meri postala nočna divjad, kar je zagotovo posledica velikega pritiska ljudi na prostor, v okviru tega tudi pritiska z zelo intenzivnim lovom zaradi zmanjševanja škod.
- Preseganje načrta odvzema košut (primer LPN Kompas Peskovci) ocenjujemo kot ustrezno za doseganje cilja zmanjševanja številčnosti in obstoječe situacije glede škod od te vrste.
- Nedoseganje načrtov odvzema v posameznih LD, ki imajo številčno nižje načrte odvzema so posledica povečanega odvzema v LPN Kompas, zmanjšanja številčnosti jelenjadi in prerazporeditve prisotnosti posameznih spolnih in starostnih kategorij v območju.

Ocena stanja populacije

Populacija v LUO je del širše panonske populacije jelenjadi, ki se razteza prek meje na Madžarsko in je sezonsko odvisna tudi od stanja in migracij iz vzhodne strani. Sodeč po gibanju višine 5-letnega odvzema ocenjujemo, da je populacija številčno naraščala in da odvzem v območju ni vplival na zmanjšanje številčnosti. Od leta 2012 se je vsako leto povečeval načrt odvzema, posebej v LPN Kompas Peskovci. Povprečno v zadnjih petih letih je LPN Kompas Peskovci realiziralo 60 % celotnega odvzema v LUO (v zadnjem letu 62 %). Ocenjujemo, da bi rekordna realizacija načrta odvzema v letu 2019 morala imeti vpliv na zaustavitev številčne rasti populacije, poleg absolutnega številčnega odvzema tudi zaradi doslednejše realiziranega odvzema košut in junic (delež obeh kategorij skupaj v LUO znaša 37,5 % odvzema). Povprečna starost odvzetih kategorij jelenov 2+ se več ne povečuje, pri košutah pa se je povečala (glej preglednico odvzema). Skozi leto je škodna problematika po jelenjadi najbolj izražena v LPN Kompas Peskovci in lovišču Prosenjakovci (glej poglavje o škodah).

Upravljanje z jelenjadio v robnem območju

Robno območje jelenjadi je prostor lovišč, kjer jelenjad večji del leta ni stalno prisotna in upravljavci lovišč v posameznem letu niso imeli številčno določenega načrta odvzema. Ustrezno so tako v robni prostor uvrščena lovišča z najnižjo intenziteto odvzema.

Odvzem jelenjadi v robnem območju je zajet v odvzemu LUO in je v zadnjem letu znašal 4,3 % celotnega odvzema v LUO. Sodeč po strukturi odvzema se skozi leto na obrobju populacije pogosteje nahajajo mlajši jeleni (2-4 letni) in lanščaki. Struktura odvzema jelenjadi v robnem območju je v korist moškega spola, kategorija jelenov 2-4 je tu najmočnejše zastopana. Ocenjujemo, da odstrel v robnem območju ne vpliva bistveno na populacijo v LUO, je pa pomemben v smislu vpliva na zaustavljanje prostorskega širjenja jelenjadi.

Preglednica 4.2.2: Odvzem jelenjadi v robnem območju

Kategorija	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj	Povprečje / leto	Delež %
Teleta (m+ž)	2	1	2	2	3	10	2	8
Lanščaki	3	7	9	9	16	44	8,8	34
Jeleni 2-4	7	12	10	11	12	52	10,4	41
Jeleni 5-9	0	1	3	2	0	6	1,2	5
Junice	0	3	3	2	4	12	2,4	9
Košute	2	2	0	0	0	4	0,8	3
Skupaj	14	26	27	26	35	128	25,6	100
Odvzem LUO	673	729	744	762	822	3.730		
% v robnem delu	2,1	3,6	3,6	3,4	4,3	3,4		
Število lovišč	9	10	11	9	11			

Prilagojeni cilji

- Zaustavitev naraščanja številčnosti populacije.
- Manjši obseg škod v okolju in zmožnost upravljavcev lovišč/LPN glede poravnava škod.
- Zmanjšanje vpliva jelenjadi na poškodovanost v gozdovih (objedenost gozdnega mladja in obgrizanje oz. lupljenje).
- Optimalno upravljanje populacije kot trajno obnovljivega naravnega vira.
- V robnem območju preprečevanje širjenja in stalne naselitve ženskih osebkov jelenjadi.

Ukrepi in usmeritve

Skupni načrt odvzema za lovišča/LPN, ki številčno načrtujejo odvzem se poveča. Povečanje glede na predlog upravljavcev lovišč/LPN za +5 % in znaša skupaj najmanj **830** živali. Upravljavci lovišč/LPN (OZUL) so predlagali odvzem 788 živali. Načrt odvzema za LPN Kompas Peskovci je v višini 550 živali oz. 66 % načrta odvzema za LUO.

Pri razdelitvi načrta na lovišča/LPN se upošteva dosežena realizacija odvzema v preteklih letih s poudarkom na zadnjem letu in predlogi upravljavcev lovišč/LPN. Loviščem/LPN v ravninskem delu območja in loviščem v katerih je bil evidentiran večji obseg poškodovanosti gozdnih sestojev se zaradi večje prisotnosti jelenov 2-4 dodeli večji delež te kategorije.

Odvzem načrtujejo lovišča/LPN, ki so predlagala odvzem in katerih povprečni odvzem zadnjih pet let je večji od 5 živali na lovišče/LPN. Lovišča z manjšim povprečnim odvzemom le-tega številčno ne načrtujejo (so robno območje jelenjadi) - za ta lovišča veljajo smernice za upravljanje z jelenjadjo v robnem območju (glej v nadaljevanju).

V letošnjem letu je za vsa lovišča v LUO v času priprave tega načrta že veljavi odločba MKGP o podaljšani lovni dobi določenih kategorij jelenjadi (št. odločbe 3411-303/2019/4). Ne glede na to dovoljenje je pri izvajanju lova na to vrsto v čimvečji možni meri upoštevati splošno sprejeta lovsko-etična načela.

Preglednica 4.2.3: Načrt odvzema jelenjadi 2020

Kategorija / spol		Moški	Ženski
Teleta obeh spolov		122 (14,7%)	122 (14,7%)
Enoletni (lanščaki oz. junice)*		122 (14,7%)	122 (14,7%)
Starejši (jeleni oz. košute)	2-4 let	83 (10%)	215 (26,0%)
	5-9 let	42 (5,0%)	
	10 +	2 (0,2%)	
SKUPAJ		830 (45 % - 55 %)	

* ... delež enoletnih v LUO je večji zaradi podaljšane lovne dobe

Dovoljeno odstopanje je do -15 % od načrtovanega odvzema. Realizacija načrta odvzema se spremlja na nivoju LUO. V kolikor realizacija na nivoju območja ni v mejah dopustnih odstopanj se preverja realizacija po posameznih upravljavcih v skladu z veljavnim dolgoročnim načrtom.

- Načrta odvzema v razredu jelenov 2+ ni treba realizirati ter ga praviloma tudi ni dovoljeno presepati. Vsak nadaljnji odstrel jelena 2+ v lovišču/LPN mora biti predhodno pokrit z odstrelom najmanj 1 ženske jelenjadi oz. telet (t.i. mulasta jelenjad). Načrtovani odvzem jelenov starostnega razreda 5–9 let se lahko nadomesti z odstrelom mladih 2-4 letnih ali starih jelenov 10+. Načrtovani odvzem jelenov 10+ se lahko nadomesti z odstrelom jelenov 2-4.
- V loviščih/LPN, kjer so bile potrjene, t.j. izplačane škode po tej vrsti v preteklem ali tekočem letu večje od 1.000 EUR na leto je dovoljeno preseganje načrta odvzema jelenov 2-4 za katerega ni potrebno pokrivanje z mulasto jelenjadjo. Na vsakih 1.000 EUR izplačanih odškodnin je dovoljen odstrel 1 jelena 2-4 let. V posameznem lovišču/LPN lahko to preseganje z odstrelom znaša do skupno 5 jelenov 2-4 v tekočem letu. Večje preseganje načrta odvzema jelenov 2+ oz. izredni odstrel v tekočem letu odobri MKGP (ZDLov-1, 42 čl.).
- Pri košutah je dovoljeno odstopanje od načrta odvzema do -15 %, pri teletih in enoletnih osebkih je dovoljeno odstopanje -30 %, navzgor je dovoljeno neomejeno preseganje.
- Loviščem, ki imajo skupni načrt odvzema manjši od 10 živali tega ni potrebno dosegati v primeru neprizotnosti jelenjadi v loviščih.

Časovna dinamika izvajanja lova:

- Priporočeno je čim hitreje izvršiti odstrel telet, junic in košut, predvidoma najmanj 70 % do konca novembra.

Upravljanje z jelenjadjo v loviščih v robnem območju (lovišča brez številčnega načrta odvzema):

- Cilj upravljanja z jelenjadjo ni ohranitev oz. stalno zadrževanje jelenjadi v robnem območju.
- Načrtno krmljenje z namenom stalnega zadrževanja jelenjadi v tem območju ni dovoljeno.
- Številčni načrt odvzema jelenjadi v letnih načrtih teh lovišč ni potreben.
- Odvzem kategorij ženske jelenjadi, telet in lanščakov za robna lovišča ni omejen. Z odstrelom je treba onemogočiti stalno naselitev in zadrževanje ženske jelenjadi.
- Omejitev odstrela jelenov 2+: V robnem območju je v posameznem lovišču dovoljen odstrel največ 1 jelena 2+. Vsak nadaljnji odstrel jelena 2+ v lovišču mora biti predhodno pokrit z odvzemom najmanj 1 ženske jelenjadi oz. telet (t.i. mulasta jelenjad). Za predhodno pokrivanje se šteje tudi pozitivna razlika realizacije odstrela mulaste jelenjadi in števila odstreljenih jelenov 2+ v preteklih petih letih.
- Izjemoma je tudi v robnem območju v lovišču, kjer so izplačane škode po tej vrsti v preteklem ali tekočem letu večje od 1.000 EUR na leto dovoljeno preseganje odstrela jelenov 2-4. Na vsakih 1.000 EUR izplačanih odškodnin je dovoljen odstrel 1 jelena 2-4 let. V posameznem lovišču lahko to preseganje z odstrelom znaša do skupno 5 jelenov 2-4 v tekočem letu. Večje preseganje odstrela jelenov 2+ oz. izredni odstrel v tekočem letu odobri MKGP (ZDLov-1, 42 čl.).

V predelih z intenzivno sadjarsko/vinogradniško proizvodnjo se v času povečane ogroženosti nasadov odstrel in vsi zaščitni ter odvrtačni ukrepi usmerijo v te predele. Lastnike oz. upravljavce ograjenih površin je treba opozarjati na

ustrezno vzdrževanje in zapiranje vhodov na ograjene površine. Lastniki morajo ograjene površine urediti in vzdrževati tako, da učinkovito preprečujejo prehod parkljusti divjadi ali zajcu in po končanih delih ne smejo ostajati odprte.

Preglednica 4.2.4: Analiza odvzema jelenjadi

Odstrel in izgube								
Starostna in spolna kategorija/leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj	%/spol	% skupaj
Teleta M	83	90	93	101	118	485	28,1	13,0
Lanščaki	120	121	133	143	150	667	38,7	17,9
Jeleni 2-4	66	77	77	68	73	361	20,9	9,7
Jeleni 5-9	32	36	42	40	41	191	11,1	5,1
Jeleni 10 +	4	6	4	2	4	20	1,2	0,5
Skupaj MOŠKI SPOL	305	330	349	354	386	1.724	100,0	46,2
Teleta Ž	116	118	108	119	128	589	29,4	15,8
Junice	98	108	112	110	107	535	26,7	14,3
Košute 2+	154	173	175	179	201	882	44,0	23,6
Skupaj ŽENSKI SPOL	368	399	395	408	436	2.006	100,0	53,8
SKUPAJ odstrel in izgube	673	729	744	762	822	3.730		100,0

Odstrel in izgube v primerjavi z načrtom						
Kategorija / leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj
Načrt - skupaj	720	740	760	780	800	3.800
Odstrel in izgube / načrt	93	99	98	98	103	98
Delež MOŠKEGA SPOLA	45	45	47	46	47	46
Delež ŽENSKEGA SPOLA	55	55	53	54	53	54
Delež jelenov 2+	15	16	17	14	14	15
Delež mladih (teleta in enoletni) obeh spolov	62	60	60	62	61	61
Delež junic in košut	37	39	39	38	37	38
Delež košut	23	24	24	23	24	24
Teleta (M+Ž)	30%	29%	27%	29%	30%	29%
Moški (lanščaki+jeleni)	33%	33%	34%	33%	33%	33%
Ženski (junice+košute)	37%	39%	39%	38%	37%	38%
Košute / mulasta jel	34%	35%	36%	35%	36%	35%

Izgube							
Kategorija / leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj	%
Nenaravne izgube	23	24	22	18	19	106	60,2
Naravne izgube	16	7	11	20	16	70	39,8
Skupaj izgube	39	31	33	38	35	176	100,0
% izgub	6	4	4	5	4	5	
Odstrel	634	698	711	724	787	3.554	

Vzroki izgub							
Vzrok / leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj	%
1 neznan	16	7	11	20	15	69	39,2
2 bolezen	0	0	0	0	1	1	0,6
3 krivolov	2	1	4	2	1	10	5,7
4 cesta	7	8	9	8	8	40	22,7
5 železnica	7	5	4	4	7	27	15,3
7 psi	0	1	0	0	0	1	0,6
8 kosilnica	1	0	0	1	1	3	1,7
10 poškodba	6	9	5	3	2	25	14,2

Telesne mase (biološka telesna masa)						
Starostna in spolna kategorija/leto	2015	2016	2017	2018	2019	Povprečje
Teleta M	52,6	52,3	53,6	49,1	50,5	41,5
Indeks	100	99	102	93	96	
Lanščaki	67,8	78,5	75,1	74,9	74,8	59,3
Indeks	100	116	111	110	110	
Teleta Ž	47,5	53,4	49,1	45,6	47,3	39,1
Indeks	100	112	103	96	100	
Junice	58,3	61,4	60,0	57,8	60,2	47,5
Indeks	100	105	103	99	103	
Teleta M+Ž	50,1	52,9	51,4	47,4	48,9	40,3
Indeks	100	106	103	95	98	

Masa trofej jelenov (kg)					
Povprečna masa trofej / leto	2015	2016	2017	2018	2019
Jeleni 2+	2,6	2,2	2,2	1,6	2,3
Indeks	100	85	85	62	88
Jeleni 3+	2,9	2,9	2,9	3,4	2,2
Indeks	100	100	100	117	76
Jeleni 4+	4,7	4,2	4,5	5,3	4,4
Indeks	100	89	96	113	94
Jeleni 5+	5,7	5,6	5,9	6,6	6,4
Indeks	100	98	104	116	112
Jeleni 6+	6,7	6,7	6,2	6,3	6,3
Indeks	100	100	93	94	94
Jeleni 7+	6,3	6,3	6,8	7,4	7,3
Indeks	100	100	108	117	116
Jeleni 8+	6,6	6,9	6,2	6,3	6,8
Indeks	100	105	94	95	103
Jeleni 9+	-	10,6	-	5,8	9,2
Indeks	#####	#####	#####	#####	#####
Jeleni 10+	6,4	7,2	6,0	8,0	7,2
Indeks	100	113	94	125	113
Jeleni 11+	7,5	-	6,1	-	6,5
Indeks	#####	#####	#####	#####	#####

Povprečna starost odvzema / leto	2015	2016	2017	2018	2019
Jeleni 2+	4,6	4,7	4,7	4,6	4,6
Košute	4,8	4,8	4,7	5,5	5,5

4.3 Damjak (Dama dama)

Prostorski okvir obravnave – ekološke enote

Stalna prisotnost damjakov je omejena na dele lovišč LPN Kompas Peskovci, Križevci v Prekmurju in sosednja lovišča. V ostalih loviščih/LPN se damjaki pojavljajo in zadržujejo kot živali, ki so pobegnile iz obor.

Analiza preteklega upravljanja za zadnjih pet let s poudarkom na zadnjem letu

Upravljanje z damjakom v Pomurskem LUO nikoli ni zavzelo večjega obsega zato, ker je bila dosedanja razširjenost in realizacija načrtnega odvzema damjakov praviloma omejena samo na dve lovišči/LPN v območju in lovišča, ki so realizirala odstrel damjakov iz obor. V strukturi odvzema so jeleni starejši od 2 let zastopani z deležem 18 %, pri čemer so redki jeleni starejši od 9 let.

Načrt odvzema v lanskem letu je bil realiziran 150 %, predvsem zaradi realizacije damjakov, ki izvirajo iz obor. Zaradi sorazmerno nizke številčnosti populacije je upravljavcem lovišč/LPN načrtovan odvzem damjakov težko realizirati v okviru odstopanj, še posebej v drugi polovici lovne dobe, ko damjaki zaradi lovskega pritiska postanejo zelo previdni ali pa se pomaknejo celo čez mejo na Madžarsko.

Ocena stanja populacije

Razširjenost damjakov kot prstoživeče divjadi v LUO je severovzhodni del Goriškega, oz. ožji vzhodni del osrednjega življenjskega prostora jelenjadi (obmejno področje LPN Kompas in lovišči Križevci v Prekmurju ter Prosenjakovci). V preteklih letih so odvzem realizirala tudi druga lovišča/LPN, ki imajo prisotne damjake izvirajoče iz obor. V letu 2019 je bil v 5 loviščih v LUO zabeležen odvzem 13 damjakov, ki verjetno izvirajo iz obor za gojitev/rejo divjadi. Lovišče Prosenjakovci leži na meji LPN Kompas, zato sklepamo, da v tem lovišču odstreljeni damjaki ne izvirajo iz obor. Sodeč po odvzemu ocenjujemo, da se številčnost populacije v loviščih s stalno prisotnostjo te divjadi v zadnjih letih ne povečuje in da se populacija prostorsko ne širi. Ocenjujemo, da je v populaciji delež ženskega spola večji od moškega, kar je pri predstavnih jelenov naravni pojav.

Preglednica 4.3.1: Odvzem damjakov po loviščih/LPN

Lovišče	2015	2016	2017	2018	2019	SKUPAJ
Apače	2		1			3
Dobrovnik			1	1	3	5
Grad-Kuzma	2	2		1	2	7
Križevci	4	13	15	9	13	54
Pečarovci	1	1	9	1	1	13
Prosenjakovci	2	9	1	4	9	25
Radenci		2	2			4
Radovci	8	4	7	2	5	26
Tišina					2	2
Fazan Beltinci			4			4
Kompas Peskovci	21	21	20	24	25	111
SKUPAJ	40	52	60	42	60	254
štev. lovišč	7	7	9	7	8	11

Prilagojeni cilji

Damjak glede povzročanja škod v okolju ni tako problematična vrsta kot sta divji prašič in jelenjad. Cilj je ohranitev prisotnosti vrste in številčnosti populacije na obstoječi prostorski razširjenosti v LUO. Širjenje vrste v druge predele območja in ohranitev pobeglih damjakov iz obor v loviščih/LPN LUO ni zaželeno.

Ukrepi in usmeritve

Načrt odvzema v višini 50 živali. Realizacija načrta odvzema se spremlja na nivoju LUO.

Dovoljeno odstopanje je do -15 % od načrtovanega odvzema.

Loviščem, ki imajo skupni načrt odvzema manjši od 10 živali tega ni potrebno dosežati v primeru neprisotnosti damjakov v loviščih.

Odvzem telet, lanščakov, junic in košut za vsa lovišča/LPN ni omejen.

Načrta odvzema v razredu damjakov jelenov 2+ ni treba realizirati ter ga tudi ni dovoljeno presegati. Vsak nadaljnji odstrel damjaka 2+ v lovišču/LPN mora biti predhodno pokrit z odstrelom najmanj 1 kosa ženskih kategorij oz. telet (t.i. mulasta divjad).

Načrt odvzema razdeliti na lovišča/LPN, ki so predlagala načrt odvzema oz. v katerih je povprečni odvzem v zadnjih petih letih večji od 5 živali/lovišče/LPN.

Preglednica 4.3.2: Načrt odvzema damjakov 2020

Kategorija / spol	Moški	Ženski
Teleta obeh spolov	7 (14%)	10 (20%)
Enoletni (lanščaki oz. junice)	7 (14%)	5 (10%)
Starejši (jeleni oz. košute)	9 (18%)	12 (24%)
SKUPAJ	50 (46 % - 54 %)	

Gojitev damjakov v oborah in pobegi v prosto naravo

Ohranitev pobeljih damjakov, ki izvirajo iz obor v loviščih/LPN ni zaželena. Lastnik oz. imetnik obore mora pobeglo divjad ujeti v osmih dneh od dneva, ko je bil pobeg ugotovljen. O nadaljnjem ravnanju s pobeglo divjadjo odloča Zavod za gozdove v dogovoru z upravljavci lovišč/LPN ter lovsko inšpekcijo (ZDLov-1, čl. 50). Upravljavci lovišč/LPN brez številčno določenega načrta odvzema izvajajo odstrel damjakov v lovni dobi brez omejitev. V času, ko ni lovne dobe je, po preteku zakonsko določenega roka in predhodno izdani odločbi lovske inšpekcije, dovoljeno in potrebno vse take živali v loviščih/LPN čimprej odstreliti.

Preglednica 4.3.3: Analiza odvzema damjakov

Odstrel in izgube								
Starostna in spolna kategorija/leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj	%/spol	%/skupaj
Teleta M	9	7	6	3	10	35	29,4	13,8
Lanščaki	5	4	11	8	11	39	32,8	15,4
Jeleni 2 - 4	5	6	4	6	8	29	24,4	11,4
Jeleni 5 - 8	1	6	6	1	0	14	11,8	5,5
Jeleni 9 +	0	0	1	1	0	2	1,7	0,8
Skupaj MOŠKI SPOL	20	23	28	19	29	119	100,0	46,9
Teleta Ž	11	8	11	9	11	50	37,0	19,7
Junice	3	5	5	3	6	22	16,3	8,7
Košute 2+	6	16	16	11	14	63	46,7	24,8
Skupaj ŽENSKI SPOL	20	29	32	23	31	135	100,0	53,1
SKUPAJ odstrel in izgube	40	52	60	42	60	254		100,0

Odstrel in izgube v primerjavi z načrtom

Kategorija / leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj
Načrt - skupaj	50	50	50	50	40	240
Odstrel in izgube / načrt	80	104	120	84	150	106
Delež MOŠKEGA SPOLA	50	44	47	45	48	47
Delež jelenov 2+	15	23	18	19	13	18
Delež mladih (mladiči, enoletni) obeh spolov	70	46	55	55	63	57

Izgube

Kategorija / leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj	%
Nenaravne izgube	2	3	2	2	1	10	62,5
Naravne izgube	2	0	1	0	3	6	37,5
Skupaj izgube	4	3	3	2	4	16	100,0
% izgub	10	6	5	5	7	6	
Odstrel	36	49	57	40	56	238	

Vzroki izgub

Vzrok / leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj	%
1 neznan	2	0	1	0	3	6	37,5
3 krivolov	0	0	0	0	0	0	0,0
4 cesta	2	3	2	1	1	9	56,3
5 železnica	0	0	0	0	0	0	0,0
10 poškodba	0	0	0	1	0	1	#DEL/0!

Telesne mase (biološka telesna masa)						
Starostna in spolna kategorija/leto	2015	2016	2017	2018	2019	Povprečje
Teleta M	21,3	21,3	20,7	14,5	20,5	15,6
Indeks	100	100	97	68	96	
Lanščaki	34,0	40,8	37,9	36,7	41,0	29,9
Indeks	100	120	111	108	121	
Teleta Ž	20,0	17,1	18,3	22,0	19,0	15,5
Indeks	100	86	92	110	95	
Junice	34,0	30,2	30,4	24,0	31,4	23,7
Indeks	100	89	89	71	92	
Teleta M+Ž	20,7	19,2	19,5	18,3	19,8	15,5
Indeks	100,0	93,0	94,4	88,4	95,6	

Masa trofej jelenov (kg)					
Povprečna masa trofej / leto	2015	2016	2017	2018	2019
Jeleni 2+	1,3	1,7	2,2	1,5	1,0
Indeks	100	131	169	115	77

4.4 Muflon (*Ovis ammon musimon*) in gams (*Rupicapra rupicapra*)

Ocena stanja populacije

Vrsti v območju nista prisotni.

Analiza preteklega upravljanja za zadnjih pet let s poudarkom na zadnjem letu

Do sedaj odvzem muflona v območju razen v letu 2013 ni bil evidentiran. V preteklosti je bil opažen gams (verjetno iz obore) v 1 lovišču. V letu 2019 v LUO ni bil zabeležen noben primer odvzema oz. prisotnosti teh dveh vrst.

Prilagojeni cilji

Ohranitev obeh vrst v območju ni načrtovana.

Ukrepi in usmeritve

Skladno z lovno dobo odstrel vseh živali, ki se pojavijo v loviščih/LPN. Številčni načrt odvzema po loviščih/LPN ni potreben.

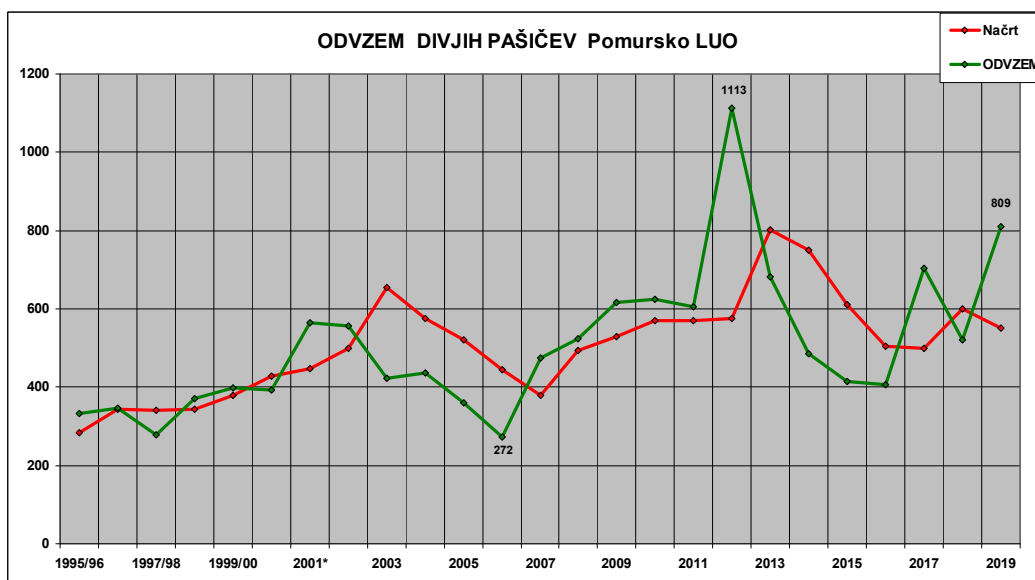
Preglednica 4.4.1: Analiza odvzema muflonov

Odstrel in izgube						
Starostna in spolna kategorija/leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj
SKUPAJ odstrel in izgube	0	0	0	0	0	0

4.5 Divji prašič (*Sus scrofa*)

Prostorski okvir obravnave – ekološke enote

Stalna prisotnost divjega prašiča je omejena približno na polovico lovišč/LPN v LUO (osrednje življenjsko območje). Še zmeraj le občasna prisotnost prašičev je v ravninskih loviščih okrog Murske Sobote, v Prlekiji in loviščih ob avstrijski meji, ki predstavljajo robno območje razširjenosti divjih prašičev.

Slika 10: Odvzem divjih prašičev v Pomurskem LUO v obdobju 1995 - 2019

Analiza preteklega upravljanja za zadnjih pet let s poudarkom na zadnjem letu

Dosedanje upravljanje z divjim prašičem v LUO (predvsem Prekmurje) je praktično zmeraj pomenilo intenziven odstrel s ciljem čimvečje realizacije in preprečevanja škod v kmetijskem prostoru. Dovoljeno je bilo neomejeno preseganje načrta odvzema, povprečna realizacija odvzema zadnjih pet let znaša 571 živali (v letu 2012 je bil odvzem rekorden 1.113 živali), s čimer je za to leto potrjena dejanska eksplozija številčnosti populacije. Po tem letu beležimo zmanjševanje odvzema do 2016, vzpon v letih 2017 in 2019. Podobno kot v ostalem delu Slovenije beležimo nihanje številčnosti populacije (prirastka) in s tem povezanega odvzema.

Povprečna struktura odvzema zadnjih 5 let kaže, da je:

- delež ozimcev (obeh spolov) 42 % in delež lanščakov (obeh spolov) 43 %;
- delež starejših osebkov 16 % (delež merjascev 7 % in delež svinj 9 %);
- v skupnem odvzemu je delež moškega spola večji kot delež ženskega spola (57 % : 43 %);
- največji delež v odvzemu v kategoriji lanščakov, bistveno manj je lanščakinj (dokler vodijo mladiče so v praksi varovana kategorija),
- delež merjascev manjši od deleža svinj.

Zaradi načina življenja in slabih svetlobnih pogojev, pri katerih divji prašiči izstopajo na kmetijske površine in privabljalna krmišča je načrtnost poseganja z odstrelom pri divjem prašiču najbolj otežena.

Preglednica 4.5.1: Načrt in realizacija odvzema divji prašičev v letu 2019

Kategorija	Načrt	Odvzem OŽO	Realizacija OŽO	Odvzem robno obm.	Odvzem LUO	Realizacija LUO
Ozimci+lanščaki+merjasci	424	600	141 %	19	619	146 %
Lanščakinje+svinje	126	182	144 %	8	190	151 %
SKUPAJ	550	782	142 %	27	809	147 %

V letu 2019 je bila realizacija načrta 147 % (oz. 73 % rekordne realizacije 2012) in v spolnem razmerju M:Ž = 59 % : 41 % (odvzem je torej zajel več moškega spola kot ženskega). Število odvzetih lanščakinj in svinj skupaj je bilo 190 živali, tako ta združena kategorija predstavlja 23 % odvzema 2019. Ocenjujemo, da je realizacija odraz številčne prisotnosti divjih prašičev v območju. Skupno število lovišč/LPN, ki so realizirala odvzem prašičev je bilo 26 (kar je 4 več kot v letu 2017), od tega je 7 robnih lovišč z realizacijo 1-3 živali/lovišče, 1 lovišče pa celo z realizacijo 13 prašičev. Prirastek in gibanje številčnosti divji prašičev sta skozi leto zelo nepredvidljiva, zato moramo biti tako pri načrtovanju kot pri realizaciji še zmeraj zelo previdni. To velja še posebej v pogojih Pomurskega LUO s pretežno prevladujočo kmetijsko krajino, tudi zaradi povprečnega gozdnega obroda bukve in hrasta v letu 2019.

Ocena stanja populacije

Zaradi nihajočega prirastka in posledično odvzema ugotavljamo, da je številčnost populacije prašiča nepredvidljiva (dokaz leto 2012). Zagotovo je realizirani odvzem pomemben pokazatelj stanja te vrste divjadi v območju. Trenutno še ocenjujemo, da se divji prašič prostorsko ni razširil, povečevanje števila lovišč z realizacijo odvzema pa to nakazuje. Zelo močni dejavniki pri prirastku in številčnosti populacije so gozdni obrod in vremenske razmere v času poleganja. Splošna in močna prisotnost kmetijskih kultur (koruze in žit) v območju je dodatni pospeševalec številčnosti populacije. Telesne mase ozimk (mladičev ženskega spola) in lanščakinj so se do leta 2018 sicer rahlo povečevale, čemur je sledil povečan odvzem v letu 2019. V letu 2019 so se telesne mase ozimk izrazito zmanjšale kar lahko nakazuje, da se populacija v prihodnjem letu številčno ne bo povečevala. Povprečna starost odvzetih starejših kategorij je bila najnižja v letu 2017, po tem letu se je pri obeh spolih povečevala, v zadnjem letu sta skoraj izenačeni (glej preglednico odvzema).

Največji delež v odvzemu ima kategorija moških lanščakov, kar je zagotovo odraz stanja, to je prisotnosti osebkov te kategorije v populaciji. Ocenjujemo, da ravno ta kategorija v obmejnem prostoru v vegetacijskem času najmočneje migrira na slovensko stran. Prisotnost prašičev v nekaterih obmejnih loviščih/LPN je v odvisnosti od ukrepov krmljenja v gozdu in razmer na kmetijskih površinah na madžarski strani. Zadnjih nekaj let opažamo, da na madžarski strani zaradi sušenja zrnja na njivi ostanejo nepospravljene precejšnje površine koruznih njiv še celo v mesecu januarju. Po koncu zime na madžarski strani prenehajo z intenzivnim krmljenjem v gozdovih in v pretežni meri pospravijo koruzne njive. Ko se pri nas zaseje korusa (mesec maj) se prašiči pogosteje pojavljajo tudi na slovenski strani. Skozi leto je škodna problematika po divjem prašiču najbolj izražena v LPN Kompas Peskovci in lovišču Prosenjakovci (glej poglavje o škodah).

Prilagojeni cilj

Aktivno obvladovanje in zmanjševanje populacije z odvzemom, čim manjši obseg škod na kmetijskih kulturah in travnikih, obenem pa doseganje čim bolj ugodne strukture populacije.

Za aktivno številčno obvladovanje populacije bi moral biti delež ženskega spola v odvzemu večji oz. najmanj enak deležu moškega spola (takšen primer je bil edino v letu 2013). Vendar je podobno nesorazmerje značilno tudi za druga LUO v Sloveniji. Glede na težavnost lova (ponoči) in s tem povezano nezmožnost določitve spola pred strelom je to v praksi težko dosežati, ker razlike med spoloma v naravi niso tako očitne kot pri drugih vrstah divjadi.

Ukrepi in usmeritve

Potreben je intenziven lov divjih prašičev vseh kategorij, predvsem v poletju pa čimbolj zgodnji začetek odvzem ozimcev obeh spolov brez omejitev telesnih mas oz. njihove obarvanosti, kasneje pa tudi odvzem lanščakinj in svinj. Za doseganje ustrezne strukture odvzema, predvsem povečanja deleža ozimcev upravljavci lovišč/LPN tega odvzema ne smejo omejevati pač pa posebej stimulirati.

Skladno z dosedanjimi navodili MKGP se v letu 2020:

- Načrtuje le skupno število odvzema divjih prašičev za LUO.
- Po strukturi se načrtuje posebej le odvzem združenega razreda lanščakinj in svinj.
- Razliko do skupnega števila predstavlja načrt odvzema vseh ostalih kategorij divjega prašiča, ki jih ne ločujemo po spolu in starosti.

Skupni načrt odvzema za lovišča/LPN, ki številčno načrtujejo odvzem, se poveča glede na lanski načrt oz. glede na predloge upravljavcev in znaša skupaj **650** živali (od tega LPN Kompas Peskovci 200 živali). **Glede na situacijo škod od divjadi v LUO in realizacijo odvzema v preteklih letih mora delež lanščakinj in svinj skupaj znašati minimalno 20 %**. Upravljavci lovišč/LPN (OZUL) so predlagali skupni odvzem 584 živali.

V letošnjem letu je za vsa lovišča/LPN v LUO v času priprave tega načrta že veljavi odločba MKGP o neomejenem odstrelu divjih prašičev vseh kategorij ne glede na lovno dobo in dovoljeno uporabo umetnih virov svetlobe (št. odločb 3411-303/2019/4 in 341-303/2019/7). Ne glede na to dovoljenje je potrebno pri izvajanju lova na to vrsto v čimvečji možni meri upoštevati splošno veljavna varnostna in lovsko-etična načela.

Pri razdelitvi načrta na lovišča/LPN se upoštevajo predlogi upravljavcev lovišč/LPN in dosežena realizacija v preteklih letih. Lovišča s povprečnim petletnim odvzemom manjšim od 5 živali / lovišče odvzema ne načrtujejo in izvajajo odvzem brez omejitev.

Upravljanje z divjim prašičem v loviščih v robnem območju (lovišča brez načrta odvzema)

- V loviščih z visokim deležem kmetijskih površin in kjer prašiči niso stalna divjad čimprej odstreliti vse osebkove.
- Načrtno krmljenje z namenom stalnega zadrževanja divjih prašičev v tem prostoru ni dovoljeno.

Preglednica 4.5.2: Načrt odvzema divjih prašičev 2020

Kategorija	Število (oz. delež v %)
Ozimci obeh spolov, lanščaki in merjasci	520 (80 %)
Lanščakinje in svinje	130 (20 %)
SKUPAJ	650 (100 %)

Realizacija načrta odvzema se spremlja na nivoju LUO.

Dopustno odstopanje od načrta, zaradi populacijskih nihanj ali drugih objektivnih razlogov, zaradi katerih osnovni načrt ne bi bil dosežen, je – 30 % in velja skupno za vse kategorije divjih prašičev, tudi za združeno kategorijo lanščakinj in svinj, kjer pa se mora hkrati ob nedoseganju osnovnega načrta ohranjati delež 20 % lanščakinj in svinj v odvzemu.

V kolikor je na nivoju LUO doseženo načrtovano število laščakinj in svinj, posamezna lovišča/LPN niso dolžna zagotavljati 20 % deleža lanščakinj in svinj v skupnem odvzemu lovišča/LPN.

Načrtovano višino odvzema je dovoljeno neomejeno presežati v vseh kategorijah.

Loviščem, ki imajo skupni načrt odvzema manjši od 10 živali tega ni potrebno dosegati v primeru neprisotnosti divjih prašičev v loviščih.

Skupinski lovi na divje prašiče se praviloma izvajajo od 15. 9. do 31. 1. Lovišča/LPN z internimi akti skozi leto ne smejo omejevati odstrela posameznih kategorij divjih prašičev.

Usmeritve za spremljanje zdravstvenega stanja: Upravljalci lovišč in lovišč s posebnim namenom so dolžni izvajati ukrepe preventivnega zdravstvenega varstva divjadi in v ta namen odvzeti oziroma poslati določene vzorce uplenjene, poginule ali povožene divjadi v preiskavo, v skladu s programom UVHVVR.

Zaradi nevarnosti APK so upravljalci lovišč/LPN dolžni upoštevati Obvezno navodilo o obvezni prijavi najdbe vsakega poginulega divjega prašiča ter o postopkih ob ugotovitvi sprememb zdravstvenega stanja v populaciji divjih prašičev, na podlagi katerih bi lahko posumili na možno prisotnost afriške prašičje kuge (APK), katerega je izdalo MKGP. Po določitvi tega navodila mora lovec, ki v naravi najde poginulega divjega prašiča (ne glede na vzrok pogina npr. neznan vzrok, bolezen, krivolov, povoz cesta, povoz, železnica, zveri, poškodba) o tem obvestiti **Center za obveščanje na telefonsko številko 112**. Upravljalci lovišč naj lovce tudi informirajo o primernih ravnanjih za preprečevanje oziroma zmanjšanje tveganja za vnos bolezni. Še zlasti morajo biti o primernih ravnanjih seznanjeni lovci – lovski turisti, ki lovijo v državah, kjer je APK že prisotna, pa tudi ostalih državah, saj se virus APK zaradi svoje dokaj velike obstojnosti izven gostitelja (prašiča) prenaša tudi z kontaminirano opremo, obleko, ter mesnimi izdelki.

V primeru pojava APK so upravljalci lovišč/LPN dolžni izvajati določila predpisov, ki jih izdajo pristojni državni organi.

Preglednica 4.5.3: Analiza odvzema divjih prašičev

Odstrel in izgube								
Starostna in spolna kategorija/leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj	%/spol	%/skupaj
Ozimci M	92	72	156	134	209	663	40,4	23,2
Lanščaki	128	124	194	128	209	783	47,7	27,4
Merjasci 2+	21	31	49	36	57	194	11,8	6,8
Skupaj MOŠKI SPOL	241	227	399	298	475	1.640	100,0	57,4
Ozimci Ž	79	71	129	102	144	525	43,2	18,4
Lanščakinje	59	68	117	79	118	441	36,3	15,4
Svinje 2+	35	41	60	42	72	250	20,6	8,8
Skupaj ŽENSKI SPOL	173	180	306	223	334	1.216	100,0	42,6
SKUPAJ odstrel in izgube	414	407	705	521	809	2.856		100,0

Odstrel in izgube v primerjavi z načrtom

Kategorija / leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj
Načrt - skupaj	610	505	500	600	550	2.765
Odstrel in izgube / načrt	67,9	80,6	141,0	86,8	147,1	103
Delež MOŠKEGA SPOLA	58	56	57	57	59	57
Delež ŽENSKEGA SPOLA	42	44	43	43	41	43
Delež ozimcev obeh spolov	41	35	40	45	44	42
Delež lanščakov obeh spolov	45	47	44	40	40	43
Delež večletnih 2+ obeh spolov	14	18	15	15	16	16
Delež lanščakinj in svinj	23	27	25	23	23	24

Izgube

Kategorija / leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj	%
Nenaravne izgube	6	4	2	1	2	15	75,0
Naravne izgube	2	0	0	2	1	5	25,0
Skupaj izgube	8	4	2	3	3	20	100,0
% izgub	1,9	1,0	0,3	0,6	0,4	0,7	
Odstrel	406	403	703	518	806	2.836	

Vzroki izgub							
vzrok / leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj	%
1 neznan	2	0	0	2	1	5	25,0
3 krivolov	1	0	0	0	0	1	5,0
4 cesta	1	3	2	1	2	9	45,0
5 železnica	0	0	0	0	0	0	0,0
7 psi	0	0	0	0	0	0	0,0
10 poškodba	4	1	0	0	0	5	25,0

Telesne mase (biološka telesna masa)						
Starostna in spolna kategorija/leto	2015	2016	2017	2018	2019	Povprečje
Ozimci M	33,8	30,0	32,0	34,4	28,5	26,0
Indeks	100	89	95	102	84	
Lanščaki	59,2	61,4	64,7	61,4	67,3	49,3
Indeks	100	104	109	104	114	
Ozimci Ž	33,5	30,7	31,7	32,1	27,0	25,6
Indeks	100	92	95	96	81	
Lanščakinje	51,0	54,6	56,0	57,4	56,9	43,8
Indeks	100	107	110	113	112	
Ozimci M+Ž	33,7	30,4	31,9	33,3	27,8	25,8
Indeks	100	90	95	99	82	

Povprečna starost odvzema / leto	2015	2016	2017	2018	2019
Merjasci	2,4	2,5	2,2	2,8	2,9
Svinje	2,7	2,6	2,4	2,8	2,8

4.6 Lisica (*Vulpes vulpes*)

Prostorski okvir obravnave – ekološke enote

Lisica je prisotna v celem območju, podatki o odvzemu kažejo na večjo številčnost v ravninskem predelu območja.

Analiza preteklega upravljanja za zadnjih pet let s poudarkom na zadnjem letu

Odvzem lisic je odraz gibanja populacije, ki se je v zadnjih letih začela spet povečevati. Ocenjujemo, da je bil pri zmanjševanju populacije v preteklih letih zelo pomemben dejavnik prisotnost in razvoj bolezni (lisičje garje), kar sicer iz strukture odvzema oz. izgub ni nedvoumno razvidno. Zadnja leta med izgubami prevladujejo izgube v prometu.

Odvzem se je povečeval do leta 2017, naslednje leto se je zmanjšal in v letu 2019 spet povečal, iz česar sklepamo na številčno nihanje populacije. Vsekakor bi lovci ob primerni stimulaciji upravljavcev lovišč/LPN odstrel lisic zagotovo še intenzivneje izvajali. Pri lisici v zadnjih letih v loviščih/LPN ugotovljamo sorazmerno malo prisotnosti pojavov bolezni dlake in kože (lisičje garje), ki sicer spremlja in vpliva na številčnost lisic.

Ocena stanja populacije

Že v preteklosti smo ocenjevali, da padcu številčnosti po prilagoditvi in razvoju imunosti na bolezni v prihodnosti lahko sledi povečanje številčnosti populacije. Ocenjujemo, da je bila populacija lisice v zadnjem letu številčnejša kot v predhodnem letu.

Prilagojeni cilj

Nizka številčnost populacije.

Ukrepi in usmeritve

Zaradi prenašanja stekline, drugih zoonoz ter vpliva lisice na prostoživeče in domače živali je številčnost lisičje populacije treba uravnavati z odstrelom s ciljem zmanjševanja in vzdrževanja nizke številčnosti populacije. Po presoji lahko OZUL ali tudi posamezni upravljavci na MKGP podajo predlog za izredni odstrel oz. podaljšanje lovne dobe na lisico v celotnem LUO ali posameznem lovišču/LPN.

Načrt odvzema skupaj za LUO je **1.700** živali. Upravljavci lovišč/LPN (OZUL) so predlagali načrt odvzema 1.432 živali. Dovoljeno odstopanje: po loviščih/LPN do –30 %, preseganje načrta odvzema je dovoljeno do +100 %.

Dovoljeno je privabljalno krmljenje z namenom lova na lokacijah, ki morajo biti opredeljene v letnih načrtih lovišč/LPN za leto 2020 (program Lisjak). Izvaja se lahko s krmo rastlinskega ali živalskega izvora. Krmljenje mora biti izvajano na način, ki je skladen z veterinarskimi predpisi o ravnanju s stranskimi živalskimi proizvodi. Krmišča morajo biti oddaljena od naseljenih stanovanjskih objektov v minimalnih razdaljah, kot in če jih določajo predpisi s področja veterine. Zaradi grožnje povečanja smrada v okolici mrhovišč se tovrstno krmljenje lahko izvaja samo v jesensko-zimskem času.

Usmeritve za spremljanje zdravstvenega stanja: Upravljavci lovišč/LPN so dolžni izvajati ukrepe preventivnega zdravstvenega varstva divjadi in v ta namen odvzeti oziroma poslati določene vzorce uplenjene, poginule ali povožene divjadi v preiskavo, v skladu s programom UVHVVR.

Upravljavci lovišč/LPN lahko ob utemeljenem sumu na bolezen steklino takšne osebkke lisice odstrelijo tudi izven lovne dobe. O takšnem izrednem posegu morajo upravljavci takoj obvestiti lovskega inšpektorja in uradnega veterinarja (ZDLov-1A, čl. 8 oz. sprememba ZDLov-1, čl. 42).

Vodenje evidence odvzema:

Pri evidenci odstrela in izgub lisic je potrebno ugotavljati in evidentirati spol uplenjenih osebkov, v celotnem odvzemu evidentirati tudi prisotnost bolezenskih znakov.

Preglednica 4.6: Analiza odvzema lisice

Odstrel in izgube						
Starostna in spolna kategorija/leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj
Samci	701	862	938	715	849	4.065
Samice	682	858	869	688	843	3.940
Skupaj odstrel in izgube	1.383	1.720	1.807	1.403	1.692	8.005
Načrt - skupaj	1.400	1.400	1.600	1.800	1.500	7.700
Odstrel in izgube / načrt	99	123	113	78	113	104,0

Izgube							
Kategorija / leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj	%
Nenaravne izgube	23	40	26	56	50	195	84,8
Naravne izgube	7	7	2	7	12	35	15,2
Skupaj izgube	30	47	28	63	62	230	100,0
% izgub	2	3	2	4	4	2,9	
Odstrel	1.353	1.673	1.779	1.340	1.630	7.775	

Vzroki izgub							
Vzrok / leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj	%
1 neznan	2	4	1	3	7	17	7
2 bolezen	0	0	1	2	1	4	2
4 cesta	23	40	24	56	50	193	84
5 železnica	0	0	0	0	0	0	0
7 psi	0	0	1	0	0	1	0
9 garje	5	3	0	2	4	14	6
10 poškodba	0	0	1	0	0	1	0,4

4.7 Jazbec (Meles meles)

Prostorski okvir obravnave – ekološke enote

Ta vrsta divjadi je v območju splošno prisotna, vendar v primerjavi z lisico bistveno manj številčna.

Analiza preteklega upravljanja za zadnjih pet let s poudarkom na zadnjem letu

Odvzem zadnjih pet let je znašal 110 % načrtovanega števila. Izgube na cesti so zelo pomemben vzrok odvzema. Podobno kot pri lisici se je odvoz do leta 2017 povečeval, naslednje leto se je zmanjšal in v letu 2019 spet povečal. Podobno nihanje izkazuje tudi odvoz z čistim odstrelom in v letu 2019 beležimo povečanje odstrela. Ocenjujemo, da bi glede na pogostost jazbeca v območju odvoz z odstrelom lahko bil večji. V letu 2019 je odstrel znašal 63 % odvzema.

Ocena stanja populacije

Je splošno prisotna vrsta divjadi katere številčnost v območju v preteklosti ni bila zelo velika, zanimanje za lov jazbecov ni bilo nikoli posebej izraženo. Trenutno ocenjujemo, da se je v zadnjih letih številčnost populacije v delih območja povečala in je jazbec bolj pogost, vendar še zmeraj bistveno manj od lisice.

Prilagojeni cilj

Ohraniti številčnost usklajeno z okoljem.

Ukrepi in usmeritve

Skupna višina načrta odvzema v LUO 80 živali. Upravljavci lovišč/LPN (OZUL) so predlagali načrt odvzema 85 živali. V območjih kjer se intenzivno upravlja z malo divjadjo in se ocenjuje vpliv jazbeca na uspešnost razmnoževanja male divjadi se lahko z odstrelom posega močnejše.

Dovoljeno odstopanje: Dovoljeno odstopanje: navzdol do -50 %, dovoljeno je preseganje načrta odvzema +100 %. Upravljavcem lovišč/LPN, ki imajo načrt odvzema do vključno 5 živali odvzema ni treba dosegati razen v primeru povzročanja škod od te divjadi, preseganje načrta je dovoljeno.

Vodenje evidence odvzema:

Pri evidenci odstrela in izgub jazbecov ugotavljati in evidentirati spol in vzrok izločenih osebkov (izgube).

Preglednica 4.7: Analiza odvzema jazbeca

Odstrel in izgube						
Starostna in spolna kategorija/leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj
Samci	25	27	33	36	45	166
Samice	16	16	28	19	31	110
Skupaj odstrel in izgube	41	43	61	55	76	276
Načrt - skupaj	40	40	50	60	60	250
Odstrel in izgube / načrt	103	108	122	92	127	110

Izgube							
Kategorija / leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj	%
Nenaravne izgube	10	19	24	23	27	103	96,3
Naravne izgube	0	2	1	0	1	4	3,7
Skupaj izgube	10	21	25	23	28	107	100,0
% izgub	24	49	41	42	37	38,8	
Odstrel	31	22	36	32	48	169	

Vzroki izgub							
Vzrok / leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj	%
1 neznan	0	1	1	0	1	3	2,8
2 bolezen	0	1	0	0	0	1	0,9
4 cesta	9	19	24	23	27	102	95,3
5 železnica	1	0	0	0	0	1	

4.8 Kuna belica (*Martes foina*) in kuna zlatica (*Martes martes*)

Prostorski okvir obravnave – ekološke enote

Vsaka od obeh vrst kun je s svojim načinom življenja vezana na tipične predele območja. Za kuno belico je značilna prisotnost tudi v urbanem prostoru, to je v naseljih in bližini hiš, kuna zlatica pa se pojavlja v predelih z večjo gozdnatostjo, tako v Slovenskih goricah in na Goričkem, kot tudi v ravnini in poplavnem gozdu ob reki Muri.

Analiza preteklega upravljanja za zadnjih pet let s poudarkom na zadnjem letu

Dosedanje upravljanje z tema dvema vrstama je pomenilo praktično neomejeno poseganje z odvzemom, s katerim pa ohranitev teh dveh vrst nikakor ni bil ogrožena. Danes interes za lov kun ni več posebej izražen, povprečni letni odvzem obeh vrst skupaj v območju znaša 91 živali. Do leta 2017 se je odvzem povečeval (pdb. lisica in jazbec), ko je bil načrt odvzema celo rahlo presežen, zadnji dve leti je realizacija načrta 75 %. Izgube pri teh dveh vrstah so redko evidentirane, še največje so izgube v prometu, verjetno je to pogojeno s fizično velikostjo vrste (manjše vrste se redkeje najdejo).

Ocena stanja populacije

Obe vrsti kun sta v območju prisotni. Kuna belica je številčnejša vrsta, to potrjuje tudi evidenca odvzema (belice je več kot zlatice).

Prilagojeni cilj

Vzdrževati nizko številčnost obeh vrst kun.

Kuna zlatica je uvrščena na Prilogo V Direktive Sveta 92/43/EGS z dne 21. maja 1992 o ohranjanju naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst (t.i. »habitatna direktiva«), kar pomeni, da je na nivoju EU zavarovana živalska vrsta.

Ukrepi in usmeritve

Načrt odvzema je načrtovan skupaj **100** živali oz. **40 kune zlatice** in **60 kune belice**. Upravljavci lovišč/LPN (OZUL) so predlagali načrt odvzema obeh vrst skupaj 123 živali.

Dovoljeno odstopanje: navzdol do -50 %, dovoljeno je preseganje načrta odvzema +100 %.

Upravljavcem lovišč/LPN, ki imajo načrt odvzema do vključno 5 živali načrta odvzema ni treba dosegati razen v primeru povzročanja škod od te divjadi, preseganje načrta je dovoljeno.

Vodenje evidence odvzema:

Evidenco odstrela in izgub kun voditi ločeno po obeh vrstah kun (zlatica oz. belica).

Preglednica 4.8: Analiza odvzema kune belice in kune zlatice

Odstrel in izgube						
	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj
Kuna belica - odstrel in izgube	58	60	62	46	44	270
Načrt - belica	100	60	60	70	60	350
Odstrel in izgube / načrt	58	100	103	66	73	77
Kuna zlatica - odstrel in izgube	36	36	46	35	31	184
Načrt - zlatica	50	40	40	40	40	210
Odstrel in izgube / načrt	72	90	115	88	78	88
Obe vrsti skupaj - odstrel in izgube	94	96	108	81	75	454
Načrt - obe vrsti skupaj	150	100	100	110	100	560
Odstrel in izgube / načrt	63	96	108	74	75	81

Izgube - obe vrsti							
Kategorija / leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj	%
Nenaravne izgube - obe vrsti	7	15	14	6	4	46	97,9
Naravne izgube - obe vrsti	1	0	0	0	0	1	2,1
Skupaj izgube - obe vrsti	8	15	14	6	4	47	100,0
% izgub	11	17	12	7	5	53,6	
Odstrel - obe vrsti	86	81	94	75	71	407	

Vzroki izgub - obe vrsti							
Vzrok / leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj	%
1 neznan	1	0	0	0	0	1	2,1
4 cesta	7	15	14	6	4	46	97,9

4.9 Navadni polh (Glis glis)

Prostorski okvir obravnave – ekološke enote

Prisotnost polha v območju je vezana na gozdne sestoje z večjim deležem drevesnih vrst kot so hrasti, bukev in beli gaber.

Analiza preteklega upravljanja za zadnjih pet let s poudarkom na zadnjem letu

Lov na polhe v Pomurskem območju nima tradicije in se ga je lovilo zgolj priložnostno. Obstajajo samo posamezna poročila o lovu na polhe, ki dokazujejo le to, da polh v območju živi. Zadnji podatek o ulovu polhov v območju je bil iz leta 2006 in je izviral le iz ene LD v območju.

Ocena stanja populacije

Populacija polha v območju ni tako številčna kot v nekaterih drugih območjih po Sloveniji (pr. Notranjsko ali Kočevsko-Belokranjsko LUO), vsekakor pa so za to vrsto, zaradi deleža listavcev v gozdovih, tudi v tem območju ugodni naravni pogoji. Pričakovana so nihanja številčnosti populacije, ki so v odvisnosti od gozdnega obroda bukve, gabra in hrasta.

Prilagojeni cilji

Ohranitev številčnosti vrste. S polšjim lovom v okviru zakonsko dovoljene lovne dobe se na populacijo polha ne vpliva pomembno.

Ukrepi in usmeritve

- Lov polha je dovoljen s pastmi tudi nelovcem na podlagi predhodno pridobljene dovolilnice krajevno pristojnega upravljavca lovišča/LPN. Odvzema vnaprej ni mogoče napovedati in načrtovati, saj je ta tesno odvisen od letnega gozdnega obroda, zato tudi ni mogoče določiti dovoljenih odstopanj.
- Obvezno je spoštovanje zakonskih določil o izdajanju lovnih dovolilnic in vračanju le-teh upravljavcem lovišč/LPN ter dosledno vodenje evidenc.
- Dovoljen je lov polhov s preizkušenimi pastmi, ki žival takoj usmrtijo.

Preglednica 4.9: Analiza odvzema navadnega polha

Odlov / leto	2015	2016	2017	2018	2019	skupaj
Skupaj odlov	0	0	0	0	0	0
Načrt - skupaj	0	0	0	0	0	0
Odlov in izgube / načrt	0	0	0	0	0	0

4.10 Pižmovka (*Ondatra zibethica*)

Prostorski okvir obravnave – ekološke enote

Pižmovka je bila prostorsko vezana na ravninski del območja in hkratno prisotnost površinskih voda, to je rek (Mura, Ščavnica, Ledava, Krka) in njihovih pritokov ter večjih stoječih voda (jezera, i.pd.).

Analiza preteklega upravljanja za zadnjih pet let s poudarkom na zadnjem letu

Lov pižmovk v preteklosti ni bil omejen. Načrtovanje odvzema v zadnjih letih več ni bilo, ker se zadnja leta lov pižmovk zaradi nizke številčnosti skoraj več ne izvaja. Povprečni odvzem je bil manjši od 5 živali na leto, izgube niso evidentirane. Zaradi nične realizacije, odvzema tudi v bodoče več ni smiselno načrtovati.

Ocena stanja populacije

Populacija ni številčna kot pred desetletji, pižmovka je postala iz neznanih vzrokov redka in v območju verjetno povsem izginila.

Prilagojeni cilji

Majhna številčnost, ki predvsem v kmetijstvu, vodnem gospodarstvu in ribogojstvu povzroča čim manj škode. Ni avtohtona vrsta, zato je ne pospešujemo, prepustimo jo naravnemu razvoju.

Ukrepi in usmeritve

- Odvzema loviščem/LPN ni treba posebej načrtovati, lov je dovoljen v vseh loviščih/LPN v LUO.
- Dovoljen odstrel vseh osebkov, ki se pojavijo v loviščih/LPN.
- Vodenje evidence o odvzemu.
- Opazovanje na terenu.

Preglednica 4.10: Analiza odvzema pižmovke

Odstrel in izgube						
Starostna in spolna kategorija/leto	2015	2016	2017	2018	2019	skupaj
Skupaj odstrel in izgube	2	2	0	0	0	4
Načrt - skupaj	0	0	0	0	0	0
Odstrel in izgube / načrt	#DEL/0!	#DEL/0!	#DEL/0!	#DEL/0!	#DEL/0!	#DEL/0!

Izgube						
Kategorija / leto	2015	2016	2017	2018	2019	skupaj
Nenaravne izgube	0	0	0	0	0	0
Naravne izgube	0	0	0	0	0	0
Skupaj izgube	0	0	0	0	0	0
% izgub	0	0	0	0	0	0
Odstrel	2	2	0	0	0	4

4.11 Poljski zajec (*Lepus europaeus*)

Prostorski okvir obravnave – ekološke enote

Poljski zajec je najbolj pogost v ravninskih predelih območja (Ravensko, Dolinsko in Mursko polje), ki ležijo zunaj poplavnih nasipov oz. izven poplavnega gozda reke Mure. S kmetijskimi kulturami strukturno pester in odprt poljedeljski svet nudi ugodnejše življenjske pogoje za zajca kot gričevnati predeli Goriškega oz. Slovenskih goric. Slabši pogoji za zajca so v predelih lovišč/LPN z več strnjene gozda in stalno prisotnostjo divjega prašiča in ob večji številčnosti lisic (plenilski odnos), kjer sta zastopanost in s tem tudi odstrel poljskega zajca precej manjša.

Analiza preteklega upravljanja za zadnjih pet let s poudarkom na zadnjem letu

Odvzem zajcev se je povečeval v preteklem obdobju do leta 2012 (ko je bil odvzem 626 zajcev), kar se ujema z opažanji in oceno o trendu povečevanja številčnosti (odstrel kot indikator povečanja številčnosti). V preteklih petih letih beležimo padanje odvzema, v zadnjem letu le 72 % realizacijo, sicer prilagojeno zmanjšane načrta odvzema v letu 2019. Kot poglaviti vzrok zato ocenjujemo razmere v loviščih/LPN, vpliv vremenskih razmer in tudi načrtno varovanje zajca s strani upravljavcev lovišč/LPN. Pri poljskem zajcu je obseg izgub vseh vrst zelo velik, verjetno nekajkrat večji od izvršenega odstrela. Zaradi fizične velikosti vrste je izgube pri poljskem zajcu nemogoče v celoti evidentirati, njihove ostanke v okolju zelo hitro »pospravijo« v loviščih/LPN prisotne plenilske vrste, zato ocenjujemo, da je v evidenci prikazan samo njihov manjši del, pri tem so tudi evidentirane izgube v prometu zelo nizke.

Ocenjujemo, da popolna zaščita zajca z lovom populaciji ne koristi. Če se v lovišču/LPN spremlja številčnost in se obseg lova prilagaja vsakoletnemu prirastku, v lovišču/LPN dejansko ni nobene nevarnosti, da bi lov zajca kakorkoli ogrožal.

V ostrejših zimskih razmerah (primer so zime 2005/06, kot tudi 2012/13) je lahko zajec velik problem v intenzivnih nasadih (pojav zimskega lupljenja v sadovnjakih). Iz naštetih razlogov je tudi bodoči lov zajcev možen in upravičen, še posebej, če je izvršen v nasadih oz. njihovi neposredni bližini.

Ocena stanja populacije

Pomemben dejavnik številčnosti zajca je ugodno vreme (malo vlage v času poganjanja) in zmanjšanje populacije lisice. Lovišča/LPN, ki že v zimskem obdobju posebej intenzivno izvajajo odstrel lisic, imajo številčnejšo populacijo poljskega zajca. Podobno je tudi loviščih/LPN s stalno prisotnostjo divjega prašiča (vsejeda vrsta!), kjer se odraža njegov negativni vpliv tudi na poljskega zajca. Številčnost poljskega zajca skozi leta je nihajoča, v posameznih letih je številčnost večja s čimer je omogočen večji odstrel in kar se potrjuje do leta 2012. Žal se vsako povečanje številčnosti v primeru ostrejših zimskih razmer odraža tudi z večjim obsegom smrtnosti in izgub.

Prilagojeni cilj

Ohraniti in po možnostih dvigniti številčnost populacije do nivoja kot ga dopuščajo razmere v loviščih/LPN.

Ukrepi in usmeritve

Spremljanje in ocenjevanje številčnosti (monitoring):

- V ravninskih loviščih/LPN spomladi in poleti (oz. pred začetkom lovne dobe) z metodo preštevanja.
- Ugotavljanje prirastka v času prvih lovov na osnovi razmerja med uplenjenimi mladimi in starimi osebki.

Smernice za krmljenje poljskega zajca:

- Krmljenje poljskega zajca je dovoljen ukrep, ki se priporoča v času po spravi kmetijskih kultur (prehranska stiska).
- Vrste krme: krmna pesa (posamično polaganje), detelja in lucerna (suha).
- Razpršeno izvajanje na večih lokacijah v lovišču/LPN, pozornost da krmljenje ni vzrok prenašanju bolezni med zajci.

Smernice za izvajanje lova:

- Dovoljeno je izvajati odstrel poljskega zajca v višini kot ga dopuščata številčnost in vsakoletni prirastek. Pogoj za to je spremljanje in ocenjevanje številčnosti pred začetkom lova, priporočeno pa tudi vodenje evidence odstrela po spolu, starosti, zdravstvenem stanju in čim popolnejših izgub.
- Na isti površini lovišča/LPN se lov vrši praviloma samo enkrat letno. V smislu kolobarjenja se lov na isti površini lahko izvaja tudi večkrat, vendar največ do 1/3 lovne površine lovišča/LPN kjer se izvaja lov na poljskega zajca, na preostanku površine pa se lov konkretno leto ne izvaja. Površine namenjene izvajanju lova in t.i. »mirmih con« brez lova se letno menjajo. Upravljavec lovišča/LPN takšne površine opredeli v letnem načrtu lovišča/LPN.
- Lov zajcev v bližini intenzivnih nasadov ima prednost pred lovom v ostalem delu lovišča/LPN. Na teh površinah se lov lahko ponavlja.
- Dodajanje poljskega zajca v lovišča/LPN ni dovoljeno.

Načrt odvzema:

Skupaj v LUO načrtujemo odvzem največ do **270** živali. Upravljavci lovišč/LPN (OZUL) so predlagali načrt odvzema 327 živali. Kot osnova za razdelitev načrta odstrela po loviščih/LPN se upošteva lanska realizacija in predlogi upravljavcev lovišč/LPN za to leto. Izgube se naj dosledno beležijo.

Dovoljeno odstopanje:

- Načrta odvzema ni treba dosegati, razen v primerih povzročanja škod od te vrste.
- Dovoljeno preseganje načrta odvzema do +30 %. Večje odstopanje je dovoljeno v loviščih/LPN, kjer je z dodatnim odvzemom mogoče preprečiti nastanek škod v intenzivnih nasadih. V primeru povzročanja škod je možen izredni poseg v populacijo divjadi v skladu z ZDLov-1, čl. 42, ki ga predhodno odobri MKGP.

- Izjemoma je večje odstopanje dovoljeno v pogojih izredno dobrega prirastka, katerega z monitoringom ugotovi upravljavec lovišča/LPN pred začetkom lova. Utemeljenost povečanega obsega lova in možno prerazporeditev načrta odvzema po loviščih/LPN predhodno obravnavajo lovška inšpekcija, ZGS in OZUL.

V predelih z intenzivno sadjarsko/vinogradniško proizvodnjo se v času povečane ogroženosti nasadov odstrel in vsi zaščitni ter odvračalni ukrepi usmerijo v te predele. Lastnike oz. upravljavce ograjenih površin je treba opozarjati na ustrezno vzdrževanje in zapiranje vhodov v ograjene površine. Lastniki morajo ograjene površine urediti in vzdrževati tako, da učinkovito preprečujejo prehod parkljasti divjadi ali zajcu in po končanih delih ne smejo ostajati odprte.

Preglednica 4.11: Analiza odvzema poljskega zajca

Odstrel in izgube						
Starostna in spolna kategorija/leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj
Skupaj odstrel in izgube	353	312	294	288	216	1.463
Načrt - skupaj	480	400	400	330	300	1.910
Odstrel in izgube / načrt	74	78	74	87	72	76,6

Izgube							
Kategorija / leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj	%
Nenaravne izgube	18	12	19	19	19	87	96,7
Naravne izgube	0	1	2	0	0	3	3,3
Skupaj izgube	18	13	21	19	19	90	100,0
% izgub	5	4	7	7	9	6	
Odstrel	335	299	273	269	197	1.373	

Vzroki izgub							
vzrok / leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj	%
1 neznan	0	1	1	0	0	2	2,2
4 cesta	18	12	19	19	19	87	96,7
7 psi	0	0	1	0	0	1	1,1

4.12 Fazan (*Phasianus colchicus*)

Prostorski okvir obravnave – ekološke enote

Lovsko upravljavsko območje, v okviru katerega je posebej prikazano stanje za lovišča LD in LPN.

Analiza preteklega upravljanja za zadnjih pet let s poudarkom na zadnjem letu

Ocenjujemo, da je populacija fazana številčno nizka vendar kratkoročno stabilna. V loviščih/LPN, kjer se izvajajo intenzivni upravljavski ukrepi namenjeni mali divjadi, se ohranja višja številčnost. Višina odstrela v LPN je v obsegu, ki daleč presega možen prirastek iz naravne reprodukcije. Lov fazana LPN je v večji meri rezultat dodajanja gojene divjadi za lov.

Posamezna lovišča v upravljanju LD v Prlekiji in tudi v Prekmurju so pred leti pristopila k t.i. revitalizaciji populacij male divjadi s poudarkom na izboljševanju življenjskih pogojev, ciljnega zimskega krmljenja in zmanjšanju številčnosti plenilskih vrst divjadi. Delni pozitivni učinki tega v nekaj loviščih so bili opazni, vendar je nadaljnji trend razvoja odvisen od stalnega interesa lovcev za upravljanje z malo divjadjo. Največji problem je iskanje primernih površin za namensko urejanje remiz in krmnih njiv za malo divjad.

Načrt odvzema v letu 2019 je bil realiziran 100 %, v loviščih v upravljanju LD 90 %. Odvzem fazana v loviščih LD je do leta 2015 kazal izrazit trend padanja, po tem letu pa odvzem izkazuje manjša nihanja in se giblje letno okrog 1.000 živali. Vzrok za sorazmerno visoko realizacijo v LUO je v ohranjanju obsega dodajanja fazana v LPN. Verjetni vzrok za nižjo realizacijo v loviščih LD so slabšanje razmer za malo divjad, povečevanje odvzema jelenjadi in divjega prašiča, zmanjšanje interesa za gojitev male divjadi in nižji obseg dodajanja v loviščih LD.

Zaradi fizične velikosti vrste je izgube pri tej vrsti divjadi težko ugotavljati in so evidentirane v zanemarljivem obsegu.

Ocena stanja populacije

Številčno stanje populacije je odvisno od razmer v življenjskem okolju, ki za fazana niso ugodne. Spremembe v kmetijski krajini s sodobnimi načini kmetovanja ne nudijo pogojev za razvoj male divjadi, so pa ugodne vrstam parkljaste divjadi in nekaterim plenilskim vrstam. Zaradi zmanjšanja populacije lisice je bilo v preteklih letih opaziti zmanjšani vpliv te vrste na fazana. Iz poročil lovskih organizacij in ocen na podlagi opazovanj na terenu v predhodnih letih sklepamo, da se obstoječa številčnost fazana ohranja. Odvzem v obsegu, ki je manjši od prirastka, ob hkratnem dodajanju divjadi v lovišča ne vpliva na nadaljnje zniževanje številčnosti. V loviščih, ki zaradi razmer nimajo možnosti izvajanja ukrepov upravljanja z malo divjadjo se večji del današnjega odstrela realizira iz namensko dodanih fazanov za lov.

Prilagojeni cilji

Ohraniti ali dvigniti številčnost naravnega fazana do nivoja kot ga dopuščajo razmere v loviščih/LPN.

Ukrepi in usmeritve

Spremljanje in ocenjevanje številčnosti (monitoring):

- Spremljava prisotnosti fazana v lovišču/LPN: spomladi in poleti (oz. pred začetkom lovne dobe) z metodo preštevanja.
- Priporočljivo je vodenje evidence uplenjenih fazanov iz katere je razviden delež naravnih in delež starejših petelinov.

Urejanje površin za fazana:

- Vzdrževanje obstoječih in povečevanje obsega za fazana primernih remiz ter krmnih njiv za malo divjad (nakup ali najem površin oz. primernih zemljišč).
- Pridelovalne njive na katerih se pridelujejo žita in koruza naj upravljavci ne pospravijo v celoti. Tako ostane delež teh površin v funkciji krmnih njiv in zimskih remiz (kritje).

Smernice za krmljenje fazana:

- Načrtno krmljenje fazana v lovišču/LPN je dovoljen ukrep.
- Priporočena je ureditev in postavitve namenskih krmilnic za fazana (v klasičnem odprtem nizkem krmišču pretežni del dostopne krme, predvsem koruze v storžih, pospravijo druge divje živali, ki jim to krmljenje ni namenjeno).
- Izbira primernih lokacij in večje število manjših krmišč. Število krmišč se določi glede na številčnost fazanov v določenem predelu lovišča/LPN.
- Pravočasni začetek krmljenja. Intenzivnost krmljenja se prilagaja vremenskim razmeram in številu fazanov, ki obiskujejo krmišče.
- Zalaganje krmišč z mešano luščeno oz. grobo mleto zrnato krmo. Dopolnitev krmljenja s peskom.
- Od fazanov neobiskana krmišča se prestavi na drugo lokacijo.
- Ureditev trajnih oz. vzdrževanih vodnih virov v bližini krmišč v poletnem obdobju.

Priporočila za izvajanje lova in dodajanje fazana v lovišča/LPN:

- Na isti površini lovišča/LPN se lov naravnega fazana praviloma vrši samo enkrat letno ali pa se v smislu kolobarjenja lov lahko izvaja na isti površini tudi večkrat, vendar največ do 1/3 lovne površine lovišča/LPN, kjer se izvaja lov na naravnega fazana. Površine namenjene izvajanju lova in t.i. »mirnih con« brez lova se letno menjajo. Upravljavec lovišča/LPN takšne površine opredeli v letnem načrtu lovišča/LPN. V primeru dodajanja fazana se lov na istih površinah lahko ponavlja.
- Dodajanje fazana v lovišče/LPN se načrtuje in izvaja le na površinah z ustreznimi življenjskimi-remiznimi pogoji. Dodajanje razvojni stopnji primerno razvite in operjene divjadi. Priporočeno je dodajanje fazanov v razmerju M:Ž=1:4.

Način in obseg dodajanja fazanov v lovišče/LPN neposredno pred izvajanjem lova je odločitev upravljavca lovišča/LPN. Dodajanje divjadi za lov naj se ne izvaja v področjih neposredno ob mejah lovišč/LPN.

Izvajanje odstrela plenilskih vrst divjadi:

Za dvig številčnosti je v predelih za fazana potrebno izvajati intenziven lov vrst divjadi, ki imajo plenilski vpliv na malo divjad (divji prašič, lisica, kuna belica in zlatica ter siva vrana).

Načrt odvzema:

Načrt odvzema znaša največ **11.000** živali:

- za LD skupaj 1.000 živali;
- za LPN skupaj 10.000 živali.

Upravljalci lovišč/LPN (OZUL) so predlagali načrt odvzema 11.168 živali (LD 1.168 in LPN 10.000).

Kot osnova za razdelitev načrta odvzema po loviščih/LPN se upošteva lanska realizacija in predlogi upravljavcev lovišč/LPN za to leto.

Dovoljeno odstopanje: načrta odvzema ni treba dosegati, preseganje načrta dovoljeno do +30 %. Izjemoma je večje odstopanje dovoljeno v primeru večjega dodajanja divjadi za lov.

Naravovarstvene usmeritve na naravnih vrednotah Ledavsko jezero in Dolenski potok-akumulacija omejujejo izvajanje lova vrst ptic, ki so divjad v času od 1. septembra do 1. decembra (Dolgoročni načrt LUO 2011-2020).

Preglednica 4.12: Analiza odvzema fazana

Odstrel in izgube						
Starostna in spolna kategorija/leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj
Skupaj odstrel in izgube	13.324	13.055	12.803	11.832	11.060	62.074
Načrt - skupaj	11.800	11.500	10.600	11.100	11.100	56.100
Odstrel in izgube / načrt	113	114	121	107	100	110,6

Odstrel in izgube / leto	2015	2016	2017	2018	2019	skupaj
Lovišča LD	951	1.106	969	1.074	988	5.088
LPN KOMPAS Peskovci	1.587	298	65	0	0	1.950
LPN FAZAN Beltinci	10.786	11.651	11.769	10.758	10.072	55.036
SKUPAJ LUO	13.324	13.055	12.803	11.832	11.060	62.074

Dodajanje / leto	2015	2016	2017	2018	2019	SKUPAJ	Odstrel / Dodajanje
Lovišča LD	2.035	1.931	1.575	1.868	1.813	9.222	0,55
LPN KOMPAS Peskovci	2.496	542	133	0	0	3.171	0,61
LPN FAZAN Beltinci	15.915	18.455	17.385	16.270	15.960	83.985	0,66
SKUPAJ LUO	20.446	20.928	19.093	18.138	17.773	96.378	0,64

Izgube							
Kategorija / leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj	%
Nenaravne izgube	1	0	0	1	0	2	50,0
Naravne izgube	0	1	1	0	0	2	50,0
Skupaj izgube	1	1	1	1	0	4	100,0
% izgub	0,01	0,01	0,01	0,01	0,00	0,01	
Odstrel	13.323	13.054	12.802	11.831	11.060	62.070	

Vzroki izgub							
vzrok / leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj	%
1 neznan	0	1	1	0	0	2	50,0
4 cesta	1	0	0	1	0	2	50,0
6 zveri in ujede	0	0	0	0	0	0	0,0

4.13 Poljska jerebica (*Perdix perdix*)

Prostorski okvir obravnave – ekološke enote

Lovsko upravljavsko območje, v okviru katerega je posebej prikazano stanje za lovišča v upravljanju LD in LPN.

Analiza preteklega upravljanja za zadnjih pet let s poudarkom na zadnjem letu

Načrtno upravljanje poljske jerebice izvajajo pretežno v LPN v Prekmurju, v zadnjih letih predvsem v LPN Fazan Beltinci. V loviščih v upravljanju LD zadnjih pet let ne beležimo odvzema. Skladno z veljavno zakonodajo se lahko izvaja lov gojene jerebice, ki je bila predhodno dodana v lovišče. Po oceni se v loviščih/LPN z večjim obsegom dodajanja divjadi odstrela manj kot 60 % števila dodanih jerebic. Zaradi fizične velikosti vrste je izgube pri tej vrsti divjadi težko ugotavljati in niso evidentirane.

Ocena stanja populacije

Od vseh vrst male divjadi je populacija naravne poljske jerebice številčno najnižja. Ravninski svet kot osrednji življenjski prostor poljske jerebice je spremenjen do take mere, da je dvig številčnosti vrste na nekdanji nivo po naravni poti pri tej vrsti najtežji. Dobrih pogojev za sonaravno upravljanje z jerebico v območju je zelo malo. Osnovni vzrok so spremembe v krajinski strukturi, načinu kmetijske obdelave, vrstah in obsegu kmetijskih kultur, s posledicami zmanjšanja primerne kritja, naravnih prehranskih virov ter povečanja številčnosti plenilskih vrst. Naravna jerebica je tako rekoč izginila iz območij, kjer se te divjadi ne dodaja. Ocenjujemo, da se v milih zimah številčnost jerebice ohranja. Zdravstveno stanje, sicer maloštevilne populacije, je ugodno.

Prilagojeni cilji

Ohraniti in dvigniti številčnost z razvijanjem, širjenjem jeder tam, kjer so pogoji za preživetje in sonaravno upravljanje s poljsko jerebico.

Ukrepi in usmeritve

Načrt odvzema skupaj v LUO znaša **1.500** živali. Upravljalci lovišč/LPN (OZUL) so predlagali načrt odvzema 1.500 živali (LPN 1.500 in LD 0). Skladno z zakonodajo je dovoljen lov le gojenih jerebic. Dodajanje poljske jerebice se lahko izvaja v vrsti primerno okolje oz. v predele lovišč/LPN, kjer so sorazmerno ugodni pogoji za ohranitev jerebic. Priporočeno razmerje dodajanja M : Ž = 1 : 1, v enakem razmerju je dovoljeno tudi dodajanje jerebic za lov. Kot osnova za razdelitev načrta odvzema po LPN se upošteva lanska realizacija in predloge upravljalcev LPN za to leto. Lovišča, ki ne načrtujejo dodajanja divjadi ne morejo načrtovati odvzema. Dovoljeno odstopanje: načrta ni treba dosegati, preseganje načrta dovoljeno do +30 %. Izjemoma je večje odstopanje dovoljeno v primeru večjega dodajanja divjadi za lov. Priporočljivo je izvajanje monitoringa številčnosti poljske jerebice na podlagi teritorialnega oglašanja samcev v spomladanskem času (primer LPN Fazan Beltinci).

Preglednica 4.13: Analiza odvzema poljske jerebice

Odstrel in izgube						
Starostna in spolna kategorija/leto	2015	2016	2017	2018	2019	skupaj
Skupaj odstrel in izgube	1.466	1.868	1.968	1.289	1.062	7.653
Načrt - skupaj	1.410	1.510	1.650	1.600	1.500	7.670
Odstrel in izgube / načrt	104	124	119	81	71	100

Odstrel in izgube / leto	2015	2016	2017	2018	2019	skupaj
LPN KOMPAS Peskovci	90	41	51	0	0	182
LPN FAZAN Beltinci	1.376	1.827	1.917	1.289	1.062	7.471
SKUPAJ LUO	1.466	1.868	1.968	1.289	1.062	7.653

Dodajanje / leto	2015	2016	2017	2018	2019	SKUPAJ	Odstrel / Dodajanje
LPN KOMPAS Peskovci	160	90	90	0	0	340	0,54
LPN FAZAN Beltinci	2.610	3.365	3.430	1.670	1.680	12.755	0,59
SKUPAJ LUO	2.770	3.455	3.520	1.670	1.680	13.095	

Izgube						
Kategorija / leto	2015	2016	2017	2018	2019	skupaj
Nenaravne izgube	0	0	0	0	0	0
Naravne izgube	0	0	0	0	0	0
Skupaj izgube	0	0	0	0	0	0
% izgub	0	0	0	0	0	0
Odstrel	1.466	1.868	1.968	1.289	1.062	7.653

4.14 Raca mlakarica (*Anas platyrhynchos*)

Prostorski okvir obravnave – ekološke enote

Lovsko upravljavsko območje, v okviru katerega je posebej prikazano stanje za lovišča v upravljanju LD in LPN.

Analiza preteklega upravljanja za zadnjih pet let s poudarkom na zadnjem letu

Glede na pogoje in prisotnost te vrste v območju je odvzem rase mlakarice sorazmerno nizek. To je v veliki meri odraz načina lova na to vrsto, ki se lovi priložnostno predvsem na posamičnem lovu in le izjemoma na skupinskih lovih. Evidentirano je nihanje odstrela, ki do leta 2017 izkazuje trend zmanjševanja, v zadnjih dveh letih pa se odstrel povečuje, še posebej v letu 2019 v LPN Fazan Beltinci. Zaradi fizične velikosti vrste je izgube pri tej vrsti divjadi težko ugotavljati in niso evidentirane.

Ocena stanja populacije

Populacija te vrste rase v območju je sorazmerno številčna in je odraz ugodnih življenjskih pogojev (reka Mura, manjše reke, potoki, jezera in številne gramoznice). Posebej številna je lahko populacija v zimskem času, ko se na vseh večjih nezaledenelih vodnih površinah skupaj z drugimi selivskimi ptičjimi vrstami zbere večje število rac mlakaric.

V zimah ob sorazmerno visokih temperaturah je prezimujoča populacija razpršena tudi po vseh stoječih in ne samo na tekočih vodah, kot je to praviloma ob ostrejših zimskih pogojih.

Zdravstveno stanje populacije je ugodno, potencialni problem lahko predstavlja nevarnost ptičje gripe (primeri poginov labodov v zimi 2016/17).

Prilagojeni cilji

Ohraniti številčnost.

Ukrepi in usmeritve

Načrt odvzema:

Načrt odvzema v LUO skupaj največ **600** rac, razdeljeno na lovišča/LPN v upravljanju LD 250 in LPN 350 živali.

Upravljalci lovišč/LPN (OZUL) so predlagali načrt odvzema 962 živali (LD 362 in LPN 600).

Kot osnova za razdelitev načrta odvzema po loviščih/LPN se upošteva lanska realizacija in predlogi upravljalcev lovišč/LPN.

Dovoljeno odstopanje: načrta ni treba dosegati, preseganje načrta dovoljeno do +30 %. Izjemoma je večje odstopanje dovoljeno v primeru večjega dodajanja divjadi za lov.

Upravljalci lovišč in lovišč s posebnim namenom so dolžni izvajati ukrepe preventivnega zdravstvenega varstva divjadi in v ta namen odvzeti vzorce oziroma poslati določene vzorce uplenjene, poginule ali povežene divjadi v preiskavo, v skladu s programom UVHVVR.

Usmeritve za izvajanje lova na raco mlakarico

Lov na raco mlakarico na posebnih varstvenih območjih mora biti skladen z naravovarstvenimi usmeritvami, ki veljajo za to območje (Dolgoročni načrt LUO 2011-2020).

Naravovarstvene usmeritve na naravnih vrednotah Ledavsko jezero (141,1 ha) in Dolenski potok-akumulacija (12,3 ha) omejujejo izvajanje lova na raco mlakarico v času od 1. septembra do 1. decembra*. Lov rac na teh lokacijah v tem obdobju ni dovoljen.

Lov na raco mlakarico na območju SPA Mura se zaradi varstva zavarovanih vodnih vrst ptic pred vznemirjanjem izvaja do dva dni v tednu, predlagamo, da sta to sredo in sobota in velja enotno za celotno LUO.

Dodajanje rac na naravne vodotoke praviloma ni dovoljeno. Dodajanje rac je izjemoma dovoljeno le v njim primerno okolje, na lokacijah in področjih urejenih za revitalizacijo populacije.

*...upravljalci lovišč/LPN na območju navedenih dveh naravnih vrednot v letu 2019 lova na raco mlakarico niso izvajali.

Preglednica 4.14: Analiza odvzema rase mlakarice

Odstrel in izgube						
Starostna in spolna kategorija/leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj
Skupaj odstrel in izgube	674	543	517	558	891	3.183
Načrt - skupaj	500	700	600	550	550	2.900
Odstrel in izgube / načrt	135	78	86	101	162	109,8

Odstrel in izgube / leto	2015	2016	2017	2018	2019	skupaj
Lovišča LD	249	267	220	242	224	1.202
LPN FAZAN Beltinci	425	276	297	316	667	1.981
SKUPAJ LUO	674	543	517	558	891	3.183

Dodajanje / leto	2015	2016	2017	2018	2019	SKUPAJ	Odstrel / Dodajanje
Lovišča LD	0	0	0	0	30	30	
LPN FAZAN Beltinci	1.367	770	620	678	1.565	5.000	0,40
SKUPAJ LUO	1.367	770	620	678	1.595	5.030	

4.15 Sraka (*Pica pica*), šoja (*Garrulus glandarius*) in siva vrana (*Corvus cornix*)

Prostorski okvir obravnave – ekološke enote

Lovsko upravljavsko območje.

Analiza preteklega upravljanja za zadnjih pet let s poudarkom na zadnjem letu

Zaradi različnega stanja populacij posamezne vrste in njenega vpliva v prostoru so bile dosedanje usmeritve za te vrste:

- nizka intenziteta odvzema srake in šoje
- pospeševanje odvzema sive vrane.

Odvzem sive vrane v zadnjem letu je največji v preteklih petih letih, vendar ocenjujemo, da še ne dosega obsega, ki bi imel vpliv na zmanjševanje številčnosti njene populacije na nivoju LUO. Razlog za večjo realizacijo v obdobju 2016-2019 je verjetno v izdani odločbi o izrednem odvzemu sive vrane v LUO. Posamezni upravljavci v LUO se zavedajo problematike škod povezane s sivo vrano in z realiziranim odstrelom uspešno preprečujejo nastanek škod po sivi vrani (pr. LPN Fazan Beltinci). Zaradi fizične velikosti živali je izgube pri teh vrstah divjadi težko ugotavljati in niso evidentirane.

Ocena stanja populacij

Vse tri vrste so v območju prisotne, njihova zastopanost v loviščih/LPN je različna:

- Sraka je manj številčna vrsta, močnejše zastopana v naseljih in njihovi bližini, njena številčnost pa se povečuje.
- Šoja je dobro zastopana v gozdnati krajini (prisotnost hrasta v gozdnih sestojih).
- Siva vrana je v območju zelo številčna vrsta (velike zimske jate sivih vran v ravninskem pasu, negnezdeči del populacije spomladi in poleti ter na skupinskih prenočiščih), pogosta je tudi v urbanem okolju. Zaradi zelo velike številčnosti populacije in sorazmerno poznega začetka lovne dobe je siva vrana problematična vrsta in dejanski potencialni povzročitelj večjega obsega škod, posebej v primerih gojenja vrtnin izven naselij. Vrste siva vrana ne smemo zamenjevati s sicer zavarovano vrsto poljska vrana, ki je povsem črne barve in navadne kavke, ki je manjša od sive vrane. Vse vrste vran uspešno naseljujejo tudi urbano okolje (n.pr. mesto Murska Sobota).

Prilagojeni cilji

Sraka in šoja: cilj je ohraniti številčnost.

Siva vrana: cilj je zmanjšana številčnost.

Ukrepi in usmeritve

Sraka: **50** živali. Upravljavci lovišč/LPN (OZUL) so predlagali načrt odvzema 65 živali.

Šoja: **150** živali. Upravljavci lovišč/LPN (OZUL) so predlagali načrt odvzema 185 živali.

Siva vrana: **1.600** živali. Upravljavci lovišč/LPN (OZUL) so predlagali načrt odvzema 1.360 živali.

Pri razdelitvi načrta odvzema se upošteva lansko realizacijo in predloge upravljavcev lovišč/LPN.

Dovoljeno odstopanje:

- pri sraki in šoji upravljavcem lovišč/LPN, ki imajo načrt odvzema do vključno 5 živali načrta odvzema ni treba dosegati razen v primeru povzročanja škod od te divjadi, preseganje načrta je dovoljeno;
- pri sivi vrani je odstopanje po višini navzdol do -30 %, preseganje načrta je dovoljeno.

Naravovarstvene usmeritve na naravnih vrednotah Ledavsko jezero in Dolenski potok-akumulacija omejujejo izvajanje lova vrst ptic, ki so divjad v času od 1. septembra do 1. decembra (Dolgoročni načrt LUO 2011-2020). Zaradi vloge razširjevalcev plodov gozdnega drevja in grmovja številčnosti populacije šoje in srake ni treba uravnavati z odstrelom. Odstrel pa se lahko vrši lokalno v primerih občutnega povzročanja škode v okolju (n.pr. na poljščinah, sadnem drevju, domačih živalih ali ob vplivu na malo divjad in druge prostoživeče divje živali).

Odstrel sivih vran je učinkovit način za odvrčanje te vrste iz določenih območij. Lov sive vrane je treba izvajati v čim večjem obsegu, tako da bo imela ta vrsta čim manjši vpliv na nastanek materialnih škod, kot tudi na populacije male divjadi in zavarovanih živalskih vrst. Intenzivnejši odvzem z odstrelom sive vrane je treba usmerjati v predele, kjer ta vrsta povzroča večje škode, predvsem v ravninskem svetu. Pri upravljanju s sivo vrano se tudi smiselno upoštevajo določila »Akcijskega načrta za reševanje problemov, povezanih s sivo vrano v Sloveniji« predvsem izvajanje odvrčalnega odstrela na lovnih površinah. V letošnjem letu je v času priprave tega načrta že v veljavi odločba MKGP o dovoljenem izrednem posegu v populacijo sive vrane v Pomurskem LUO (št. odločbe 341-24/2020/5).

Preglednica 4.15: Analiza odvzema srake, šoje in sive vrane

Starostna in spolna kategorija/leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj
Odstrel in izgube						
Sraka - odstrel in izgube	13	15	18	32	48	126
Načrt - sraka	32	32	32	32	50	178
Odstrel in izgube / načrt	41	47	56	100	96	70,8
Šoja - odstrel in izgube	120	150	171	157	191	789
Načrt - šoja	200	200	185	180	160	925
Odstrel in izgube / načrt	60	75	92	87	119	85,3
Siva vrana - odstrel in izgube	1.032	1.572	1.496	1.484	1.594	7.178
Načrt - siva vrana	1.400	1.400	1.500	1.600	1.500	7.400
Odstrel in izgube / načrt	74	112	100	93	106	97,0

4.16 Rakunasti pes (Nyctereutes procyonoides)**Prostorski okvir obravnave – ekološke enote**

Lovsko upravljavsko območje.

Analiza preteklega upravljanja za zadnjih pet let s poudarkom na zadnjem letu

Ima status potencialno invazivne vrste, posebnega upravljanja s to vrsto do sedaj ni bilo. Dosedanja usmeritev je bila, da se z odstrelom lahko posega brez omejitev. Edini primer odstrela je bil zabeležen v letu 2004 (lovišče Petišovci). Po tem času ni podatkov o prisotnosti vrste v območju, razen v letu 2018, ko je v istem lovišču (Petišovci) evidentiran primer izgube v prometu.

Ocena stanja populacije

Neavtohtona vrsta, ki se je v srednjeevropski prostor razširila v prejšnjem stoletju po naselitvah v vzhodni Evropi. Glede na to, da je v sosednjih evropskih državah ta divjad prisotna, obstaja majhna realna možnost, da se od tam razširi tudi v naš prostor. Podatkov o stalni prisotnosti vrste v območju ni.

Prilagojeni cilj

Prostorska razširitev in ohranitev te vrste v loviščih/LPN ni zaželena.

Ukrepi in usmeritve

- Odvzema loviščem/LPN ni treba posebej načrtovati.
- Dovoljen odstrel vseh osebkov, ki se pojavijo v loviščih/LPN.
- Vodenje evidence o odvzemu.
- Opazovanje na terenu.

Preglednica 4.16: Analiza odvzema rakunastega psa

Odstrel in izgube						
Starostna in spolna kategorija/leto	2015	2016	2017	2018	2019	skupaj
Skupaj odstrel in izgube	0	0	0	1	0	1
Načrt - skupaj	0	0	0	0	0	0
Odstrel in izgube / načrt	#DEL/0!	#DEL/0!	#DEL/0!	#DEL/0!	#DEL/0!	0

Izgube							
Kategorija / leto	2015	2016	2017	2018	2019	skupaj	%
Nenaravne izgube	0	0	0	1	0	1	100,0
Naravne izgube	0	0	0	0	0	0	0,0
Skupaj izgube	0	0	0	1	0	1	100,0
% izgub	#DEL/0!	#DEL/0!	#DEL/0!	100	#DEL/0!		
Odstrel	0	0	0	0	0	0	

Vzroki izgub							
vzrok / leto	2015	2016	2017	2018	2019	skupaj	%
1 neznan					0	0	0,0
2 bolezen					0	0	0,0
3 krivolov					0	0	0,0
4 cesta	0	0	0	1	0	1	100,0

4.17 Nutrija (Myocastor coypus)**Prostorski okvir obravnave – ekološke enote**

Lovsko upravljavsko območje.

Analiza preteklega upravljanja za zadnjih pet let s poudarkom na zadnjem letu

Neavtohtona in potencialno invazivna vrsta v območju, posebnega upravljanja s to vrsto do sedaj ni bilo. Dosedanja usmeritev je bila, da se z odstrelom lahko posega brez omejitev. Po zadnjih podatkih se pojavlja nutrija ob reki Muri in njenih pritokih ter na območju Lendave. Odvzem (odstrel) je bil zabeležen v letih 2013 – 2019, v letu 2019 samo 1 primer.

Ocena stanja populacije

Izvor živali, ki se lahko nahajajo v loviščih/LPN so pobegli osebki iz umetne vzreje in njihovi potomci. Trenutno ocenjujemo, da v Pomurskem LUO ni splošno prisotna in zelo številčna vrsta. Verjetni izvor potrjene prisotnosti nutrije ob Muri in nj. pritokih je sosednja Hrvaška (Varaždinska županija).

Prilagojeni cili

Je neavtohtona invazivna vrsta, zato prostorska razširitev in ohranitev te vrste v loviščih/LPN ni zaželena.

Ukrepi in usmeritve

- Odvzema loviščem/LPN ni treba posebej načrtovati.
- Dovoljen odstrel vseh osebkov, ki se pojavijo v loviščih/LPN.
- Vodenje evidence o odvzemu.
- Opazovanje na terenu.

Preglednica 4.17: Analiza odvzema nutrije

Odstrel in izgube						
Starostna in spolna kategorija/leto	2015	2016	2017	2018	2019	skupaj
Skupaj odstrel in izgube	2	1	9	1	1	14
Načrt - skupaj	0	0	0	0	0	0
Odstrel in izgube / načrt	#DEL/0!	#DEL/0!	#DEL/0!	#DEL/0!	#DEL/0!	#DEL/0!

Izgube						
Kategorija / leto	2015	2016	2017	2018	2019	skupaj
Nenaravne izgube	0	0	0	0	0	0
Naravne izgube	0	0	0	0	0	0
Skupaj izgube	0	0	0	0	0	0
% izgub	0	0	0	0	0	0
Odstrel	2	1	9	1	1	14

4.18 Šakal (Canis aureus)**Prostorski okvir obravnave – ekološke enote**

Lovsko upravljavsko območje.

Analiza preteklega upravljanja za zadnjih pet let s poudarkom na zadnjem letu

Šakal je bil leta 2004 uvrščen na seznam zavarovanih vrst, leta 2014 je bil z Uredbo o spremembah in dopolnitvah Uredbe o določitvi divjadi in lovnih dob (Ur.l. RS, št. 81/14) uvrščen med divjad. Odvzem šakala dosedaj ni bil načrtovan in do vključno leta 2019 v LUO ni evidentiran.

Ocena stanja populacije

Oceno stanja povzemamo po Končnem poročilu projekta CRP Prostorska razporeditev, številčnost, ocena populacijskih trendov in potencialno širjenje areala vrste Zlati šakal (*Canis aureus* L.) v Sloveniji (Potočnik in sod., 2018; dalje CRP), dopolnjeno z aktualnimi podatki monitoringa šakala po metodologiji CRP (za obdobje 11/2016 do 2/2020).

Do sedaj zbrani podatki kažejo, da je postal šakal razmeroma pogosta vrsta na območju Primorske in širše okolice Krasa, reproduktivne populacije pa so vzpostavljene ali se vzpostavljajo tudi v večjem delu nižin v severovzhodni in jugovzhodni Sloveniji, vzdolž meje s Hrvaško in Madžarsko, vse pogosteje pa tudi drugje po Sloveniji. Za populacije šakalov na teh območjih je še vedno značilno, da so praviloma sestavljene iz manjšega števila teritorialnih družin oziroma skupin. Od tu se posamezne živali odseljujejo v ostala območja v Sloveniji, kjer se večinoma pojavljajo samotarske teritorialne ali pa klateške živali.

Zbrani podatki in rezultati monitoringa jasno kažejo, da se šakal v Sloveniji v zadnjih 20-ih letih prostorsko in številčno hitro širi. Širjenje in populacijska rast je še posebej intenzivna v zadnjih desetih letih, ko je vrsta z reproduktivnimi pari poselila znaten del zanjo primerne prostora. Na osnovi populacijske dinamike, prostorskega pojavljanja in širjenja lahko tudi v Sloveniji šakala opredelimo kot vrsto z ugodnim populacijskim statusom. Podatki o populacijski dinamiki kažejo, da je populacija vitalna in sposobna dolgoročnega obstoja ter ekspanzije predvsem v njej najbolj primernem življenjskem prostoru, tj. v agrarni krajini in krajini z intenzivnejšim vplivom človeka.

Upošteva se zbrane podatke o številu območij z zaznano prisotnostjo teritorialnih šakalov, je bila v letu 2018 podana groba ocena, da je v Sloveniji prisotnih 750 – 1.000 teritorialnih šakalov. Poleg teh se v populaciji pojavljajo še ne-teritorialni osebki oz. dispergerji. V okviru sistematičnega monitoringa je bila zaznana prisotnost šakalov, ki jih ne moremo opredeliti kot teritorialne, še v dodatnih 92-ih območjih. Upošteva se število potencialnih teritorialnih parov oziroma skupin šakalov je bilo v Sloveniji v letu 2018 še 150 do 300 dispergerjev, torej živali, ki zapustijo rodni trop v iskanju lastnega teritorija in spolnega partnerja. Skupna ocena številčnosti šakalov, ki je relevantna za potrebe

upravljanja z vrsto (predvsem načrtovanje odvzema) za leto 2018 je torej znašala okrog 900 do 1.300 osebkov. Glede na preteklo hitro številčno in prostorsko širjenje populacije ter aktualne podatke monitoringa, je številčnost šakala v Sloveniji v letu 2020 še nekoliko višja kot znaša ocena za leto 2018. Upošteva se preteklo populacijsko dinamiko in dejstvo, da šakali še niso vzpostavili teritorijev na vseh habitatno primernih območjih v Sloveniji, pričakujemo težnjo k prihodnji nadaljnji rasti populacije.

Po podatkih monitoringa v obdobju 2016 - 2020 je bila prisotnost šakala v LUO potrjena kot kaže spodnja preglednica.

Preglednica 4.18: Monitoring šakala CRP (11/2016-2/2020)

Leto	Število primerov	Število lovišč/LPN
2017	29	10
2018	17	8
2019	53	10
2020 *	5	2
SKUPAJ	104	18

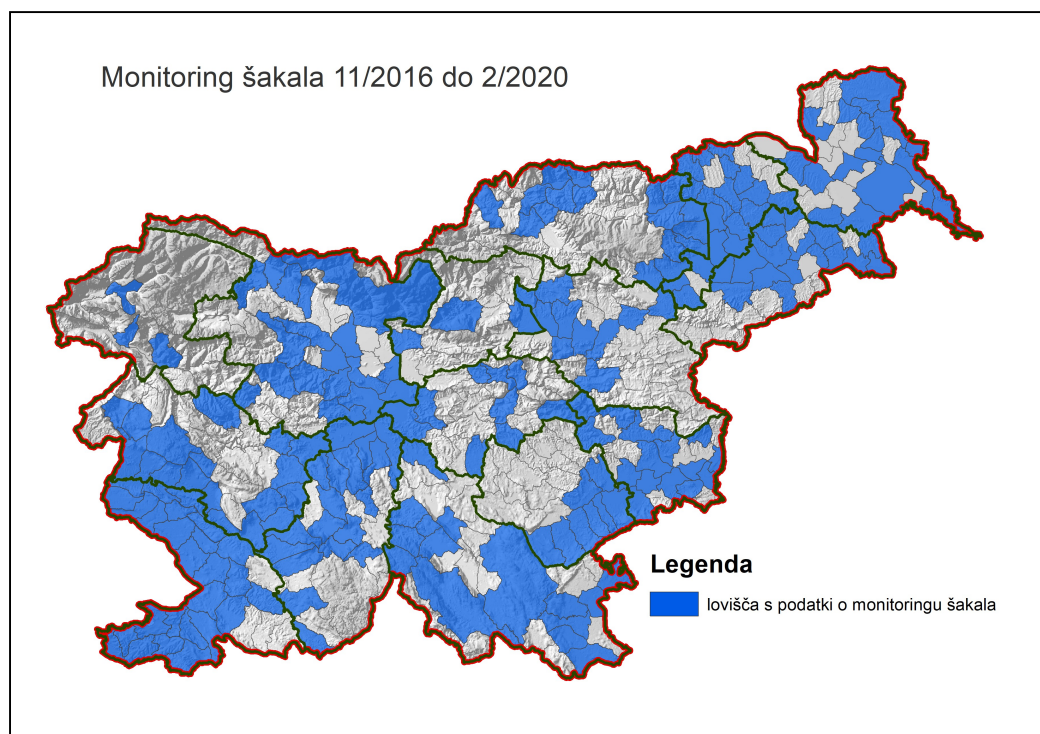
*...do 1.2. 2020

Po oceni gre za prisotnost posameznih živali, ki so v naše območje migrirali iz Madžarske, Hrvaške ali sosednjega Ptujsko-Ormoškega LUO.

Po mnenju nekaterih upravljavcev lovišč nižinskega dela LUO se je v zadnjih dveh letih (zaradi prisotnega šakala) zmanjšala številčnost populacije srnjadi. Predvsem se pojavlja manjše število mladičev in enoletne srnjadi. V letu 2018 ni evidentiranih bilo ki bi jih zanesljivo lahko pripisali zverem (šakalu). V letu 2019 sta bili evidentirani 2 izgubi srnjadi (vzrok zveri, ujede), ki bi jih lahko pripisali šakalu. Izgube zaradi ujed in zveri se posebej ne evidentirajo po vrsti povzročitelja.

V letu 2019 so bili v Pomurskem LUO obravnavani 3 škodni primeri na domačih živalih (kokoši in ovce), v katerih je bil domnevni povzročitelj šakal.

V spodnji sliki so prikazana lovišča z evidentirano prisotnostjo šakala v obdobju 11/2016-2/2020. V navedenem obdobju so bili evidentirani 104 različni primeri oz. znaki prisotnosti šakalov. Po podatkih iz slike je bil v tem obdobju šakal prisoten v 18 od 32 oz. 56 % lovišč/LPN v Pomurskem LUO. V monitoringu šakala 2017-2020 niso sodelovali upravljavci lovišč: LD Apače, LD Križevci pri Ljutomeru, LD Negova, LD Videm ob Ščavnici, LD Bogojina, LD Brezovci, LD Dolina, LD Grad Kuzma, LD Murska Sobota, LD Radovci, LD Rankovci, LD Rogašovci, LD Tišina in LD Velika Polana.

Slika 11: Monitoring šakala po loviščih/LPN v Sloveniji

(vir: Potočnik in sod., 2020)

Ob povečevanju številčnosti in prostorskim širjenjem šakala v LUO lahko pričakujemo naraščanje vplivov vrste na zoocenozo (predvsem vpliv na plenske vrste) in povečano število konfliktnih situacij zaradi plenjenja domačih/rejnih živali.

Prilagojeni cilji

Šakal je uvrščen na Prilogo V Direktive Sveta 92/43/EGS z dne 21. maja 1992 o ohranjanju naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst (t.i. »habitatna direktiva«), kar pomeni, da je na nivoju EU zavarovana živalska vrsta. Glavni varstveni cilj direktive je ohranjanje ugodnega stanja vrst in habitatov. Skladno s tem je cilj upravljanja s šakalom na nivoju Slovenije ohranjanje obstoječe številčnosti in območja razširjenosti.

Podrejeno cilju, ki nam ga pri upravljanju šakala v Sloveniji nalaga habitatna direktiva pri upravljanju šakala zasledujemo cilj zmanjšanja vplivov vrste na druge domorodne živalske vrste (plenske vrste, npr. srna) in omejevanje škod na domačih/rejnih živalih. V ta namen želimo omejiti nadaljnje naraščanje številčnosti in prostorsko širjenje šakala.

Ukrepi in usmeritve

Upravljanje temelji na dveh temeljnih ukrepih: 1. monitoring stanja populacije, 2. odvzem osebkov.

1. Monitoring stanja populacije, ki je bil vzpostavljen v okviru CRP.

Cilj monitoringa je predvsem oceniti število stalno prisotnih – teritorialnih družin in prostorsko razširjenost na območju LUO. Upravljalci lovišč so dolžni v spletni aplikaciji LZS »monitoring šakala« evidentirati naslednje podatke:

- lokacije in čas odvzema posameznih osebkov,
- lokacije in čas oglašanja šakalov,
- lokacije in čas vseh ostalih znakov prisotnosti šakalov.

2. Načrtovanje odvzema z namenom omejevanja rasti populacije in nadaljnega prostorskega širjenja, zmanjšanja vplivov vrste na druge domorodne živalske vrste in omejevanje škod na domačih/rejnih živalih, zmanjšanja škod ter s tem povezanih konfliktov.

Dne 1. 5. 2020 stopi v veljavo spremenjena priloga 1 spremenjene »Uredbe o zavarovanih prosto živečih živalskih vrstah (Ur. l. RS, št. 62/19)«, iz katere je šakal brisan kot zavarovana živalska vrsta. Skladno z določili »Uredbe o spremembi in dopolnitvah določitvi divjadi in lovnih dob (Ur. l. RS, št. 81/14)« se **šakal lahko lovi od 1. julija do 15. marca** (naslednjega leta).

Osnova za številčno načrtovanje odvzema šakala v Sloveniji in na ravni LUO je metodologija CRP, ki za izračun višine odvzema upošteva površino območja, habitatno primernost prostora za šakala in podatke monitoringa v obdobju od 11/2016 do 2/2020. Odvzem po navedeni metodologiji je prilagojen, tako da je upoštevana rast populacije, pri čemer skupen načrtovan odvzem na ravni Slovenije ne presega skupnega odvzema po metodologiji CRP za več kot 20 %. Pri načrtovanju odvzema na ravni LUO je kot izhodišče upoštevana metodologija CRP, priporočene vrednosti so korigirane glede na ostale kazalnike stanja populacije šakala v LUO. Načrtovan odvzem ne ogroža ugodnega stanja populacije.

Odvzem je načrtovan na ravni LUO in **za leto 2020 znaša za celotno Pomursko LUO skupaj 12 živali.**

V odvzem štejeta odstrel in vse ugotovljene izgube.

V posameznem lovišču lahko odvzem v letu 2020 znaša največ 2 živali na zaključenih 1.000 ha lovne površine.

Odvzem se tekoče vnaša v aplikacijo »Lisjak«, kjer se beleži spol odvzetih živali, v opombi naj se zabeleži ocenjena starost (mladič oz. do enega leta stara žival ali odrasel osebek).

Na območju lovišč, katerih upravljalci niso sodelovali pri monitoringu šakala, se lahko izvrši največ 40 % (oz. skupaj največ 4 živali) načrtovanega odvzema v LUO. Po 1. 11. 2020 se morebitni nerealizirani del načrtovanega odvzema sprosti za **vsa** lovišča/LPN v LUO.

Dovoljeno odstopanje:

Načrtovanega odvzema šakala **ni treba dosežati, preseganje ni dovoljeno.** Preseganje načrtovanega odvzema, ki bi nastalo kot posledica evidentiranih izgub po končani lovni dobi ali po izpolnitvi načrtovanega odvzema, ne šteje kot kršitev določil načrta.

Za vsakega odvzetega šakala je potrebno Komisiji za oceno odstrela in izgub v LUO predložiti okuhano in primerno očiščeno lobanjo **ali** fotografijo odvzema z datumom **ali** zapisnik VHS o odvozu trupa oz. kadavra.

Upravljalci lovišč/LPN so dolžni odvzem vsakega šakala sprotno, najkasneje pa v 48 urah po izvršenem odvzemu, vnesti v aplikacijo Lisjak oz. Xlp in o tem posredovati elektronsko sporočilo na sedež OZUL-a (lovska.zveza.ms@siol.net). OZUL o poteku odvzema obvešča lovsko inšpekcijo in ZGS OE Murska Sobota-lovsko načrtovanje ter skrbi za sprotno informiranost upravljalcev o realiziranem in še razpoložljivem odvzemu na ravni LUO.

Izplačevanje odškodnin za škodo, ki jo povzroči šakal po 1. 5. 2020 bo še vedno opravljala država (MKGP) v skladu z Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o divjadi in lovstvu (ki je v postopku sprejema v Državnem zboru RS), in sicer v prehodnem obdobju treh let, ne glede na odškodninsko odgovornost v skladu s predpisi o divjadi in lovstvu. Škodo bo ocenjeval ZGS.

4.19 Načrt dodajanja divjadi

Upravljavci lovišč/LPN v letu 2020 načrtujejo z namenom ohranitve vrst in lova (fazan, poljska jerebica in raca mlakarica) v lovišča/LPN dodajati spodaj naštetih vrst iz umetne vzreje.

Način dodajanja divjadi iz umetne vzreje je zadeva spoštovanja določil lovske etike, ter spoštovanja določil veljavne zakonodaje (ZON - Ur.l. RS, št. 56/1999 (31/2000 - popr.), 110/2002, 119/2002, 41/2004) in je v domeni upravljavcev lovišč/LPN. Dovoljeno je dodajanje razvojni starosti primerno razvite pernate divjadi, čimbolj sposobne preživetja v naravi (Zakon o zaščiti živali Ur.l. 98/99). Dodajanje fazana se priporoča v razmerju M : Ž = 1 : 4, dodajanje poljske jerebice in rase mlakarice v razmerju M : Ž = 1 : 1.

Preglednica 4.19: Načrt dodajanja divjadi 2020

LOVIŠČE	fazan	jerebica	raca ml.
CANKOVA	60		
DOBROVNIK	30		
KOBILJE	30		
KRIŽEVCI PRI LJUTOMERU	400		
LENDAVA	30		
LJUTOMER	30		30
MALA NEDELJA	50		
MURSKA SOBOTA	40		
NEGOVA	50		
RADENCI	600		
ROGAŠOVCI	200		
TIŠINA	40		
VIDEM OB ŠČAVNICI	50		
LPN FAZAN	16.000	3.500	1.400
SKUPAJ	17.610	3.500	1.430

Dodajanje drugih vrst divjadi v lovišča/LPN ni dovoljeno.

Upravljavci lovišč/LPN so za dodano divjad dolžni zagotavljati čimbolj ustrezno okolje. Realizirana dela, ki jih v ta namen opravijo morajo biti razvidna v letnih načrtih lovišč/LPN. Če za izboljšanje življenjskih razmer ne storijo oz. ne morejo ničesar storiti, dodajanja divjadi ne priporočamo. Izboljšanje življenjskih razmer za divjad pred dodajanjem se šteje za ukrep varstva divjadi.

5 EVIDENCE

Izdelava načrta je potekala v skladu s Pravilnikom o vsebini načrtov upravljanja z divjadjo (Ur.l. RS, št. 111/2005) in usmeritev iz Dolgoročnega načrta za VIII. Pomursko LUO za obdobje 2011 – 2020.

Podatki o odvzemu so bili zbrani v skladu s Pravilnikom o evidentiranju odstrela in izgub divjadi ter o imenovanju komisije za oceno odstrela in izgub v lovsko upravljavskem območju (Ur.l. RS, št. 120/2005).

Obseg opravljenih del za leto 2019 in predlogi načrta za leto 2020 ter drugi podatki so bili pridobljeni iz letnih načrtov lovišč/LPN v LUO in iz programa Lisjak. Podatki o odvzemu v letu 2019 so bili v elektronski obliki posredovani prek spletne aplikacije Lisjak in oddani pravočasno.

Za prizadevnost in dobro voljo pri oddaji podatkov gre vsem upravljavcem lovišč/LPN ter vodstvu OZUL izraziti priznanje in zahvalo.

Izhodišča za izdelavo LUN v letu 2021:

Pridobivanje podatkov bo predvidoma podobno kot v preteklem letu. Njihovo zbiranje bo v skladu z zgoraj omenjenimi predpisi ter morebitnimi spremembami in dopolnili.

Pregled odstrela in izgub divjadi v loviščih/LPN od 1.1. do 31.12. 2020 se opravi do 31.1.2021.

Komisija za pregled odstrela in izgub divjadi mora biti ena za celotno LUO. Član komisije je tudi predstavnik ZGS, ki ob končanem pregledu v posameznem lovišču/LPN na zahtevo dobi kopijo seznama odstrela in izgub divjadi ter kategorizacijskega zapisnika. Komisiji se ob pregledu predloži evidenčno knjigo odvzema, za vsak odvzet osebek (odstrel ali izguba) po posameznih vrstah divjadi:

- srnjad, jelenjad in damjak: trofejo oz. trofejni list in levi del spodnje čeljusti za enoletne in starejše samce ter levi del spodnje čeljusti za mladiče obeh spolov in samice;
- divji prašič: levo spodnjo čeljustnico skupaj z vsemi sekalci, ki je lahko v zadnjem delu za zadnjim izraslim meljakom odrezana in morebitno trofejo (čekani in brusilci);
- druge vrste parkljaste divjadi (morebitni odvzem): pri muflonu trofeja in levi del spodnje čeljusti pri samcih, pri samcih in mladičih obeh spolov pa levi del spodnje čeljusti; pri gamsu: trofeja pri obeh spolih;
- šakal: okuhano in primerno očiščeno lobanjo ali fotografijo odvzema z datumom ali zapisnik VHS o odvozu trupa oz. kadavra.

Usklajevalni sestanek med ZGS in OZUL v LUO, na katerem se usklajuje predlog načrta odvzema divjadi ter dela v loviščih/LPN na nivoju LUO in/ali po loviščih/LPN, se skliče najpozneje do 10. marca prihodnjega leta.

Evidenčne knjige:

Samo reden vpis v evidenčno knjigo brez materialnega dokaza se ne upošteva. Kot materialni dokaz se lahko predloži zapisnik komisije za ocenjevanje odstrela in izgub posameznega upravljavca lovišča/LPN, zapisnik pristojnih javnih služb in državnih organov – VHS, Policija, fotografija z datumom odvzema, trofejni list (lovski gost), ipd., ki jih komisija lahko upošteva kot materialni dokaz odvzema. Čeljusti je komisija po končanem pregledu dolžna trajno uničiti. Kot trajno uničenje čeljusti šteje tudi njihova izročitev raziskovalnim institucijam, in sicer z namenom raziskav divjadi. Morebitno nepredložitev trofej in čeljusti v oceno je komisija dolžna prijaviti lovski inšpekciji.

Evidenčne knjige je treba voditi tako, da je vanje tekoče vpisan vsak izločen kos, poleg odstrela tudi vse izgube (naravne in nenaravne). Izgube posameznih vrst je treba ločiti po vzrokih, pri parkljasti divjadi po starostnih kategorijah, pri ostalih vrstah le s skupnim številom.

Za odstreljeni del populacije posameznih vrst parkljaste divjadi je treba vpisati biološko (iztrebljeno) in transportno telesno maso, pri dve in večletnih srnjakih, jelenih in damjakih še maso suhega rogovja vseh odvzetih v lovišču/LPN v preteklem lovskem letu. Obvezno vodenje geokoordinat odvzema za parkljasto divjad in šakala.

Letni načrti lovišč/LPN:

Do 10. 2. 2021 morajo lovišča/LPN posredovati ZGS realizacijo letnih načrtov gospodarjenja z divjadjo za leto 2020 in preliminarne načrte lovišč/LPN za leto 2021. Načrte je skladno z dogovorom med ZGS in LZS možno posredovati tudi po elektronski poti, s pomočjo aplikacije Lisjak.

Upravljalce lovišč/LPN opozarjamo na dosledno izpolnjevanje letnih načrtov lovišč/LPN, saj so osnova za LUN. Nujno je treba navesti konkretne lokacije posegov v okolje v obliki katastrskih občin in parcelnih števil. Upoštevajo naj se tudi pripombe, ki so pripisane k posameznim načrtom lovišč/LPN. Več pozornosti naj upravljavci lovišč/LPN posvetijo tudi zasledovanju trenda številčnosti in prostorske prisotnosti posameznih vrst divjadi, saj lahko na podlagi teh podatkov, k izboljšanju življenjskih pogojev divjadi pripomorejo tudi posamezni ukrepi.

Za uspešno realizacijo LUN je po potrebi v tekočem letu (predvidoma sredina novembra) opraviti usklajevalni sestanek s pregledom realizacije načrta odvzema do 1. 11. 2020. Po potrebi se lahko izven načrtovanega skliče tudi več usklajevalnih sestankov. S Pravilnikom o načrtih za gospodarjenje z gozdovi in upravljanje z divjadjo (Ur.l. RS, št. 91/10) je v 89. členu v okviru kvot letnega načrta LUO dovoljena tudi možnost sprememb načrtovane razdelitve odvzema divjadi po loviščih/LPN (prerazporeditev). Spremembe načrtovane razdelitve so mogoče le do 15. novembra in sicer za vrste z velikim arealom gibanja (navadni jelen, divji prašič in šakal).

Načrt sestavil:

Branko Vajndorfer, univ. dipl. inž. gozd.

Višji sodelavec I.

Štefan Kovač, univ. dipl. ekon.
Vodja OE Murska Sobota

6 **PRILOGA 1: SEZNAM KRMIŠČ V LETU 2020**

6.1 Krmišča za parkljasto divjad

Zap.	Šifra	Lovišče	Šifra k.o.	Naziv k.o.	Krajevno ime	Divjad	Namen
1	825	Bogojina	99	FILOVCI	CIGANŠČEK	navadni jelen	privabljalno
2	825	Bogojina	94	Vučja gomila	SMOLARSKA KUČA	navadni jelen	privabljalno
3	825	Bogojina	100	BOGOJINA	GOLOSEK-BOGOJINA	navadni jelen	privabljalno
4	825	Bogojina	98	Bukovnica	Vlasunjek	divji prašič	preprečevalno/privabljalno
5	825	Bogojina	99	FILOVCI	Dnike	navadni jelen	privabljalno
6	825	Bogojina	99	FILOVCI	Pod žlaki	divji prašič	privabljalno
7	817	Brezovci	73	LEMERJE	AVGUŠTINOV TRAVNIK	divji prašič	preprečevalno
8	817	Brezovci	53	BODONCI	GRUBE	divji prašič	privabljalno
9	817	Brezovci	74	BREZOVC	MLINIŠČE	divji prašič	privabljalno
10	812	Cankova	68	Korovci	PK - Gora	divji prašič	privabljalno
11	812	Cankova	62	Zenkovci	PK - Zenkovski les	divji prašič	privabljalno
12	812	Cankova	49	Ropoča	PK - Jezero	divji prašič	privabljalno
13	826	Dobrovnik	145	Žitkovci	Okortiloš	divji prašič	preprečevalno
14	826	Dobrovnik	147	STREHOVCI	Bunker	divji prašič	privabljalno
15	826	Dobrovnik	146	Dobrovnik	Urbarija	divji prašič	privabljalno
16	826	Dobrovnik	153	Radmožanci	Dobrovniška šuma	divji prašič	privabljalno
17	826	Dobrovnik	153	Radmožanci	Čmi log	divji prašič	privabljalno
18	826	Dobrovnik	145	Žitkovci	Žitkovci 5	divji prašič	privabljalno
19	810	Grad Kuzma	39	VIDONCI	POD KAPELO	divji prašič	preprečevalno
20	810	Grad Kuzma	25	DOLIČ	FICKOVA GRABA	divji prašič	privabljalno
21	810	Grad Kuzma	23	TRDKOVA	DUGI TRAVNIK	divji prašič	privabljalno
22	810	Grad Kuzma	38	GRAD	ČINGERČI	divji prašič	privabljalno
23	810	Grad Kuzma	39	VIDONCI	VIDONCI	divji prašič	privabljalno
24	810	Grad Kuzma	39	VIDONCI	VUKOV BREG	divji prašič	privabljalno
25	810	Grad Kuzma	25	DOLIČ	PEDLOVA GRABA	divji prašič	privabljalno
26	810	Grad Kuzma	23	TRDKOVA	KOTE	divji prašič	privabljalno
27	819	Ivanovci	21	panovci	panovci pri 24	divji prašič	privabljalno
28	819	Ivanovci	21	PANOVCI	PANOVCI 23	divji prašič	privabljalno
29	827	Kobilje	144	KOBILJE	GORNJA ŠUMA	divji prašič	privabljalno
30	827	Kobilje	144	KOBILJE	RIGORED	divji prašič	privabljalno
31	827	Kobilje	144	KOBILJE	DOLNJA ŠUMA MEJA	divji prašič	preprečevalno/privabljalno
32	815	Križevci v Prekmurju	20	Križevci	Petrovski dol	divji prašič	privabljalno
33	815	Križevci v Prekmurju	20	Križevci	Žlaki fudašova	divji prašič	privabljalno
34	815	Križevci v Prekmurju	20	Križevci	Duge njive	divji prašič	privabljalno
35	815	Križevci v Prekmurju	13	Stanjevci	Krma stara	navadni jelen	privabljalno
36	815	Križevci v Prekmurju	56	Kušanovci	Topinambur	divji prašič	preprečevalno
37	831	Lendava	158	BANUTA	Čmi log	navadni jelen	privabljalno
38	829	LPN Fazan Beltinci	129	Gančani	Hraščica - preža 9	divji prašič	privabljalno
39	829	LPN Fazan Beltinci	129	Gančani	Hraščica - logarnica	navadni jelen	privabljalno
40	829	LPN Fazan Beltinci	141	Gomja Bistrica	Ižakovci - za logarnico	navadni jelen	privabljalno
41	829	LPN Fazan Beltinci	141	Gomja Bistrica	Ižakovci-daljnovid	navadni jelen	privabljalno
42	829	LPN Fazan Beltinci	159	Mala Polana	Polana II. preseka	divji prašič	privabljalno
43	829	LPN Fazan Beltinci	146	Dobrovnik	Binjevec - Herkules	divji prašič	privabljalno
44	829	LPN Fazan Beltinci	152	Nedelica	Polana-baronovo	divji prašič	privabljalno
45	829	LPN Fazan Beltinci	159	Mala Polana	Polana - Ledava	divji prašič	privabljalno
46	829	LPN Fazan Beltinci	151	Brezovica	Polana - Džote II.	divji prašič	privabljalno
47	829	LPN Fazan Beltinci	159	Mala Polana	Polana- Herkules	divji prašič	privabljalno
48	829	LPN Fazan Beltinci	146	Dobrovnik	Binjevec-švicarski	navadni jelen	privabljalno
49	829	LPN Fazan Beltinci	159	Mala Polana	Polana - Popovnjak	divji prašič	privabljalno
50	829	LPN Fazan Beltinci	139	Žižki	Grudje -hrast	navadni jelen	privabljalno
51	829	LPN Fazan Beltinci	139	Žižki	Grudje - daljnovid	navadni jelen	privabljalno
52	829	LPN Fazan Beltinci	240	Mota	Mota - čebelnjak	divji prašič	privabljalno
53	829	LPN Fazan Beltinci	276	Razkrižje	Razkrižje - plinovod	divji prašič	privabljalno
54	829	LPN Fazan Beltinci	240	Mota	Siget	navadni jelen	privabljalno
55	829	LPN Fazan Beltinci	239	Krapje	Konradov štant	divji prašič	privabljalno
56	829	LPN Fazan Beltinci	240	Mota	Poljski	divji prašič	privabljalno
57	829	LPN Fazan Beltinci	143	Dolnja Bistrica	njiva Jugovica	navadni jelen	privabljalno
58	829	LPN Fazan Beltinci	143	Dolnja Bistrica	Meksiko - bobri	navadni jelen	privabljalno
59	829	LPN Fazan Beltinci	140	Črenšovci	Orlovščak -rampa	navadni jelen	privabljalno
60	829	LPN Fazan Beltinci	140	Črenšovci	Orlovščak - na preseki	divji prašič	privabljalno
61	829	LPN Fazan Beltinci	140	Črenšovci	Orlovščak - rampa II	divji prašič	privabljalno
62	829	LPN Fazan Beltinci	151	Brezovica	Polana - Džote	navadni jelen	privabljalno
63	811	LPN Kompas Peskovci	4	Budinci	Dugi travnik (Mark.)	navadni jelen	privabljalno
64	811	LPN Kompas Peskovci	6	Čepinci	Štancar breg (Mark.)	divji prašič	privabljalno
65	811	LPN Kompas Peskovci	6	Čepinci	Najercovo (Mark.)	divji prašič	privabljalno
66	811	LPN Kompas Peskovci	6	Čepinci	Stroški jarek (Mark.)	divji prašič	privabljalno
67	811	LPN Kompas Peskovci	5	Markovci	Pušča (Mark.)	divji prašič	privabljalno
68	811	LPN Kompas Peskovci	8	Neradnovci	Dunašovo (Mark.)	divji prašič	privabljalno
69	811	LPN Kompas Peskovci	17	Šalovci	Šotitovo (Mark.)	divji prašič	privabljalno
70	811	LPN Kompas Peskovci	17	Šalovci	Brezja (Mark.)	navadni jelen	privabljalno

71	811	LPN Kompas Peskovci	4	Budinci	Mikolovo (Mark.)	navadni jelen	privabljalno
72	811	LPN Kompas Peskovci	17	Šalovci	Monikovo (Mark.)	navadni jelen	privabljalno
73	811	LPN Kompas Peskovci	4	Budinci	Petašovo - baba (Hod.)	navadni jelen	privabljalno
74	811	LPN Kompas Peskovci	3	Dolenci	Akacija (Hod.)	divji prašič	privabljalno
75	811	LPN Kompas Peskovci	1	Hodoš	Romanovo (Hod.)	divji prašič	privabljalno
76	811	LPN Kompas Peskovci	1	Hodoš	Benkovo (Hod.)	navadni jelen	privabljalno
77	811	LPN Kompas Peskovci	1	Hodoš	SKZG (Hod.)	divji prašič	privabljalno
78	811	LPN Kompas Peskovci	1	Hodoš	Lončarovo sredina (Hod.)	divji prašič	privabljalno
79	811	LPN Kompas Peskovci	1	Hodoš	Rituperovo meja (Hod.)	divji prašič	privabljalno
80	811	LPN Kompas Peskovci	3	Dolenci	Bulajovo (Hod.)	divji prašič	privabljalno
81	811	LPN Kompas Peskovci	1	Hodoš	Lov. kuča (Hod.)	navadni jelen	privabljalno
82	811	LPN Kompas Peskovci	19	Domanjševci	Šancovo (Dom.)	divji prašič	privabljalno
83	811	LPN Kompas Peskovci	18	Krplivnik	Breza-avto (Dom.)	divji prašič	privabljalno
84	811	LPN Kompas Peskovci	18	Krplivnik	Jenišovo - krmišče (Dom.)	divji prašič	privabljalno
85	811	LPN Kompas Peskovci	18	Krplivnik	Pusta Krpl. (Dom.)	navadni jelen	privabljalno
86	811	LPN Kompas Peskovci	18	Krplivnik	Gyongykino (Dom.)	divji prašič	privabljalno
87	811	LPN Kompas Peskovci	18	Krplivnik	Lutarovo (Dom.)	divji prašič	privabljalno
88	811	LPN Kompas Peskovci	17	Šalovci	Šalovski breg (Dom.)	divji prašič	privabljalno
89	811	LPN Kompas Peskovci	19	Domanjševci	Emil gorice (Dom.)	divji prašič	privabljalno
90	811	LPN Kompas Peskovci	16	Peskovci	Šuklava (Dom.)	navadni jelen	privabljalno
91	811	LPN Kompas Peskovci	10	Boreča	Mazeve (Bor.)	divji prašič	privabljalno
92	811	LPN Kompas Peskovci	8	Neradnovci	Bombnik (Bor.)	navadni jelen	privabljalno
93	811	LPN Kompas Peskovci	40	Otovci	Otovsko (Bor.)	divji prašič	privabljalno
94	811	LPN Kompas Peskovci	40	Otovci	Poštovo (Bor.)	divji prašič	privabljalno
95	811	LPN Kompas Peskovci	13	Stanjevi	Tunel (Bor.)	divji prašič	privabljalno
96	811	LPN Kompas Peskovci	11	Ženavije	Žigino (Bor.)	divji prašič	privabljalno
97	811	LPN Kompas Peskovci	40	Otovci	Kocjančič (Bor.)	divji prašič	privabljalno
98	811	LPN Kompas Peskovci	8	Neradnovci	Neradnovsko (Bor.)	divji prašič	privabljalno
99	824	Moravci	2	SUHI VRH	BAGUT	divji prašič	preprečevalno
100	824	Moravci	90	FOKOVCI	MIALOVCI ŠTALA	navadni jelen	privabljalno
101	824	Moravci	93	TEŠANOVCI	KOVAČOVO TEŠANOVSKO	navadni jelen	privabljalno
102	824	Moravci	89	SELO	HOTEL BREZA	divji prašič	privabljalno
103	814	Pečarovci	41	MAČKOVCI	HAJDUKOV BREG	navadni jelen	privabljalno
104	814	Pečarovci	55	DANKOVCI	KOPINJE	divji prašič	privabljalno
105	814	Pečarovci	41	MAČKOVCI	HAJDUKOV BREG	divji prašič	privabljalno
106	814	Pečarovci	54	PEČAROVCI	KORICE	navadni jelen	privabljalno
107	814	Pečarovci	42	PROSEČKA VAS	VREJ-GOZD	divji prašič	privabljalno
108	814	Pečarovci	42	PROSEČKA VAS	SENAČA	divji prašič	privabljalno
109	814	Pečarovci	54	PEČAROVCI	MAGDALENIN TRAVNIK	divji prašič	privabljalno
110	832	Petišovci	170	PINCE	Urbarialni gozd	divji prašič	preprečevalno
111	832	Petišovci	167	Čentiba	Čentiba gozd	divji prašič	privabljalno
112	832	Petišovci	170	PINCE	Pince - gorice	divji prašič	privabljalno
113	820	Prosenjakovci	94	Vučja gomila	bolha	divji prašič	privabljalno
114	820	Prosenjakovci	96	Pordašinci	pordašinci	divji prašič	privabljalno
115	820	Prosenjakovci	97	MOTVARJEVCI	m laka	divji prašič	privabljalno
116	820	Prosenjakovci	97	MOTVARJEVCI	notranji trebež(krma njiva)	divji prašič	privabljalno
117	820	Prosenjakovci	97	MOTVARJEVCI	marija	divji prašič	privabljalno
118	820	Prosenjakovci	89	Selo	tiloš	divji prašič	privabljalno
119	820	Prosenjakovci	88	Prosenjakovci	rožni hrib(studenec)	divji prašič	privabljalno
120	820	Prosenjakovci	88	Prosenjakovci	kocetova njiva	divji prašič	privabljalno
121	820	Prosenjakovci	87	Središče	velike poti(vurke) št.18	divji prašič	privabljalno
122	820	Prosenjakovci	86	Ivanjševci	lešče	divji prašič	privabljalno
123	820	Prosenjakovci	83	Lončarovci	pri mlinu	divji prašič	privabljalno
124	820	Prosenjakovci	82	KANČEVCI	bedjen	divji prašič	privabljalno
125	830	Velika Polana	158	BANUTA	Banuta	navadni jelen	privabljalno
126	830	Velika Polana	162	Kapca	Kapca	navadni jelen	privabljalno
127	830	Velika Polana	153	Radmožanci	Radmožanci	navadni jelen	privabljalno
128	830	Velika Polana	158	BANUTA	Banuta	divji prašič	privabljalno
129	830	Velika Polana	153	Radmožanci	Radmožanci	divji prašič	privabljalno
130	830	Velika Polana	163	KOT PRI MURI	Kot	divji prašič	preprečevalno
131	830	Velika Polana	162	Kapca	Kapca	divji prašič	privabljalno
132	830	Velika Polana	159	Mala Polana	Mala Polana	navadni jelen	privabljalno

Podrobnejši podatki o lokacijah krmišč (parcelne številke in koordinate) se nahajajo na OE Murska Sobota - služba za lovsko načrtovanje. Usklajenost vrst in količin krme z načrtom LUO je dosežena ob izdaji sklepa usklajenosti letnih načrtov lovišč/LPN. V preglednici niso prikazana krmišča za malo divjad in jih lovske organizacije vodijo samo v aplikaciji Lisjak.

6.2 Krmišča za male zveri

Zap.	Šifra	Lovišče	Šifra k.o.	Naziv k.o.	Krajevno ime	Divjad	Namen	ŽSP
1	825	Boqojina	100	BOGOJINA	Babošovo	zveri	privabljano	DA
2	825	Boqojina	94	Vučja gomila	Karpati	zveri	privabljano	DA
3	810	Grad Kuzma	23	TRDKOVA	DUGI TRAVNIK	zveri	privabljano	DA
4	810	Grad Kuzma	27	GORNJI SLAVEČI	Pri Kočarju	zveri	privabljano	DA
5	827	Kobilje	144	KOBILJE	GRABE	zveri	privabljano	DA
6	808	Ljutomer	262	DESNJAK	Senčarjev travnik	zveri	privabljano	DA
7	808	Ljutomer	264	RADOMERJE	Lipovčev travnik	zveri	privabljano	DA
8	808	Ljutomer	259	LJUTOMER	mrhovišče log	zveri	privabljano	DA
9	808	Ljutomer	273	PRISTAVA	mrhovišče filipič	zveri	privabljano	DA
10	808	Ljutomer	242	BABINCI	MRHOVIŠČE ŠALINSKO	zveri	privabljano	DA
11	829	LPN Fazan Beltinci	276	Razkrižje	Plinovod- Razkrižje	zveri	privabljano	DA
12	823	Mlajtinci	102	MLAJTINCI	LUKAČEVSKO PRI 40	zveri	privabljano	DA
13	803	Negova	209	KUNOVA	kunovska dobrava	zveri	privabljano	DA
14	803	Negova	210	GORNJI IVANJCI	ivanjševska dobrava	zveri	privabljano	DA
15	803	Negova	208	NEGOVA	Negova pekel	zveri	privabljano	DA
16	832	Petišovci	170	PINCE	25/a	zveri	privabljano	DA
17	820	Prosenjakovci	82	KANČEVCI	stara krmna njiva	zveri	privabljano	DA
18	820	Prosenjakovci	97	MOTVARJEVCI	krmna njiva motvarjevci	zveri	privabljano	DA
19	816	Rankovci	116	BOREJCI	ČRETA DESNO PRI JASI	zveri	privabljano	DA
20	816	Rankovci	115	RANKOVCI	MOKOŠ PRI SREDINSKIH LU	zveri	privabljano	DA
21	816	Rankovci	70	SKAKOVCI	ŠTÚK PRI LISIČJEM BREGU	zveri	privabljano	DA

ZAVOD za GOZDOVE
SLOVENIJE

Območna enota Murska Sobota
Odsek za gozdne živali in lovstvo

Šifra: 3410 - 3/ 2020
Datum: 3. 3. 2020

OZUL Pomurskega LUO
Grajska ul. 7
9000 MURSKA SOBOTA
e-pošta: miroslav.skalic@cnl.si
lovska.zveza.ms@siol.net

Zadeva: **ZAPISNIK usklajevalnega sestanka z OZUL-om za leto 2020**

Sestanek je potekal dne 3. 3. 2019 ob 12. uri na sedežu OE M.Sobota, Arh. Novaka 17, Murska Sobota

Prisotni: Miroslav Škalič, Ludvik Rituper (oba OZUL Pomursko LUO), Sebastijan Soršak (IRSKGLR) in Branko Vajndorfer (ZGS OE Murska Sobota).

Namen sestanka: Predstavitev in usklajevanje izhodišč za pripravo Letnega načrta za Pomursko LUO za leto 2020.

Dnevni red:

- 1) Priprava osnutka lovsko upravljaljskega načrta za Pomursko LUO 2020

Pri Letnem lovsko upravljaljskem načrtu 2020 (v nadaljevanju LUN) je potrebno upoštevati določila sprejetega Dolgoročnega načrta za Pomursko LUO 2011-2020, ugotovitve realizacije Letnega načrta 2019, analizo popisov objedenosti gozdnega mladja v Sloveniji 2010 – 2017 in usmeritve MKGP ter CE ZGS – službe za lovsko načrtovanje.

Po pregledu podatkov o odvzemu in opravljenih delih v loviščih Pomurskega LUO za leto 2019 je Branko Vajndorfer kot nosilec lovsko upravljaljskega načrtovanja na OE Murska Sobota predstavil realizacijo ukrepov v loviščih in načrta odvzema divjadi v letu 2019 in predlog osnutka načrta ukrepov in odvzema posameznih vrst divjadi (glej preglednico 1) za leto 2020.

Realizacija načrta odvzema srnjadi v LUO za leto 2019 je bila 94 %, po strukturi je doseganje načrta odvzema bilo v okviru dovoljenih odstopanj. Številčno so načrti odvzema bili realizirani v večini lovišč (eno lovišče je doseglo 84% realizacijo).

Večjih odstopanj v skupnem številu ni bilo, vezava odstrela srne/srnjaki (80 %) pa ni bila dosežena pri 2 upravljaljih, pri čemer razlogi za to niso pojasnjeni.

1. BIOTEHNIČNA DELA V LOVIŠČIH

Obseg biomeliorativnih in biotehničnih del v loviščih, ki so ga za leto 2020 predlagale lovske organizacije je ustrezen, razen delno na področju krmišč za parkljasto divjad in solnic.

Po Zakonu o divjadi in lovstvu je krmljenje dovoljeno le za tiste vrste divjadi in na lokacijah predvidenih z LUN. Upravljalci lovišč morajo v Lisjak pri krmiščih vnesti v nadaljevanju navedene dopolnitve oz. spremembe.

1.1 Potrebne dopolnitve spremembe pri krmljenju parkljaste divjadi v predlogu za 2020 (v Lisjak-u) po loviščih:

Določila, ki jih je potrebno upoštevati v 2020:

1. LD Bogojina

- Privabljalno krmljenje divjega prašiča: prevelika količina močne krme (koruze) na privabljalnem krmišču - dovoljeno je dnevna prisotnost krme do 2 kg/dan oz. do 700 kg/leto.

2. LD Brezovci:

- Dovoljeno 1 preprečevalno krmišče za divjega prašiča v lovišču.
- Zimsko krmljenje divjega prašiča ni dovoljeno.
- Preprečevalno krmljenje za jelenjad ni dovoljeno.
- Vnesti število solnic (dovoljena količina največ do 3kg/solnico).

3. LD Dobrovnik

- V tem lovišču je dovoljeno do 5 privabljalnih krmišč za divjega prašiča (1 je preveč).

4. LD Gornja Radgona

- Zimsko krmljenje srnjadi ni dovoljeno.

5. LD Križevci pri Ljutomeru

- Privabljalno krmljenje divjega prašiča v tem lovišču ni dovoljeno (robno območje, nima načrta odvzema).
- Dovoljena količina soli lahko znaša največ do 3kg soli/solnico

6. LD Križevci v Prekmurju

- Privabljalno krmljenje divjega prašiča: prevelika količina močne krme (koruze) na privabljalnem krmišču - dovoljeno je dnevna prisotnost krme do 2 kg/dan oz. do 700 kg/leto.

7. LD Lendava:

- Zimsko krmljenje jelenjadi ni dovoljeno in se ne načrtuje.

8. LD Moravci:

- Dovoljeno 1 preprečevalno krmišče za divjega prašiča v lovišču – upravljavec se naj odloči za eno.

9. LD Cankova, Dolina, Kobilje, Ljutomer, Mlajtinci, Radenci in Velika Polana

- Dovoljena količina soli lahko znaša največ do 3kg soli/solnico.

Mrhovišča za male zveri: upravljavci lovišč imajo v Lisjak-u predloge lokacij mrhovišč za privabljalno krmljenje malih zveri (lisice), kjer se tovrstno krmljenje lahko izvaja v skladu z veljavnimi veterinarskimi predpisi. Zaradi grožnje povečanja smradu v okolici mrhovišč je v LUN usmeritev, da se tovrstno krmljenje lahko izvaja samo v jesensko-zimskem času.

Upravljavci lovišč načrt krmljenja in zalaganja solnic do 31. 3. 2020 uskladijo z navedenimi usmeritvami. Lokacije krmišč bodo priloga Letnega lovskoupravljavskega načrta za Pomursko LUO. Ukrepe krmljenja v loviščih kontrolira lovski inšpektor.

2. OSNUTEK NAČRTA ODVZEMA DIVJADI v 2020

Izhodišča ZGS za načrt odvzema v 2020 so realizacija odvzema zadnjih pet let (parkljasta divjad), navodila in usmeritev MKGP in CE ZGS službe za lovsko načrtovanje 2020, predlogi upravljavcev lovišč in razmere v loviščih (pr. izgube pri srnjadi, škoda od divjadi, stanje male divjadi,...). Pri srnjadi bo možna prilagoditev oz. rahlo zmanjšanje načrta odvzema, pri jelenjadi potrebnost povečevanja načrta odvzema zaradi izplačanih škod v kmetijstvu in poškodb v gozdovih. Predlog načrta odvzema srnjadi za lovišča v Prlekiji je primerjan s sosednjima LUO, to je obmejnimi lovišči v Slovensko goriškem in Ptujsko-Ormoškem LUO.

Preglednica 1: Pregled realizacije odvzema 2019 in osnutek načrta odvzema 2020

Vrsta divjadi	Odvzem 2019					Predlog LO 2020			Osnutek 2020		
	Načrt	Odstrel	Izgube	Odvzem	Realizac.	LUO	LD	LPN	LUO	LD	LPN
Srnjad	4.200	3.283	681	3.964	94%	3.854	3.054	800	4.000		
Jelenjad	800	787	35	822	103%	788	233	555	830		
D. Prašič	550	806	3	809	147%	584	359	225	650		
Damjek	40	56	4	60	150%	42	17	25	50		
Lisica	1.500	1.630	62	1.692	113%	1.432	1.232	200	1.700		
Jazbec	60	48	28	76	127%	85	81	4	80		
Kuna Z	40	30	1	31	78%	52	51	1	40		
Kuna B	60	41	3	44	73%	71	67	4	60		
Pižmovka	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
P. Zajec	300	197	19	216	72%	327	262	65	270		
Fazan	11.100	11.060	0	11.060	100%	11.168	1.168	10.000	11.000	1.000	10.000
P. Jerebica	1.500	1.062	0	1.062	71%	1.500	0	1.500	1.500	0	1500
Raca ml.	550	891	0	891	162%	962	362	600	600	250	350
Sraka	50	48	0	48	96%	65	64	1	50		
Šoja	160	191	0	191	119%	185	184	1	150		
S. vrana	1.500	1.594	0	1.594	106%	1.360	1.160	200	1.600		
Nutrija	0	1	0	1	#DEL/0!	7	7	0	0		
Rak.pes	0	0	0	0	0	1	1	0	0		
Šakal	0	0	0	0	0	39	39	0	MKGP		

Preglednica 2: Pregled realizacije načrta odvzema jelenjadi in divjega prašiča v osrednjem in robnem območju 2019

	Načrt	Odvzem	Realizacija	Robno obm.	Odvzem LUO skupaj	Realizacija LUO skupaj
Jelenjad	800	787	98 %	35	822	103 %
Divji prašič	550	782	142 %	27	809	147 %

Osnutek za načrt odvzema 2020:

1. Srnjad:

- zmanjšanje načrta odvzema glede na lanski načrt za -5% oz. skupaj v LUO 4.000 kosov;
- pri razdelilniku načrta odvzema na posamezna lovišča/LPN se višina načrta manj zmanjšuje oz. se ohranja upravljavcem v ravninskem delu območja (pretežna obnova gozdov s sadnjo in zaradi vpliva rastlinojede divjadi na pomlajevanje gozdov) in upravljavcem z večjim deležem izgub;
- zaradi zagotavljanja ustreznega spolnega razmerja med starejšo srnjadjo je določena neposredna vezava med višino realiziranega odstrela srnjakov 2+ in srnjakov 2+, ki mora v posameznem lovišču/LPN v letu 2020 znašati najmanj 80% odstrela srnjakov 2+.

2. Jelenjad:

- načrt odvzema mora biti večji od lanskega načrta, kot tudi lanske realizacije;
- povečanje načrta odvzema glede na predloge upravljavcev lovišč/LPN + 5% skupaj 830 kosov;
- odstrel vseh kategorij jelenjadi, razen jelenov 2+, navzgor ni omejen;
- v razdelilniku strukture odvzema po posameznih loviščih/LPN se upošteva ocena prisotnosti jelenov 2+;
- delež košut v načrtu odvzema znaša najmanj 26 % (dosedanje navodilo MKGP in usmeritve ZGS-službe za lovsko načrtovanje).

Odvzem načrtujejo upravljavci, ki so dosegali povprečje odvzema v zadnjih treh letih > 4 živali, ostali upravljavci izvajajo odstrel v skladu z usmeritvami, ki veljajo za robno območje. V robnem območju (upravljavci brez načrta odvzema) je v posameznem lovišču dovoljen odstrel 1 jelena 2+, odstrel ostalih kategorij ni omejen. Vsak nadaljnji odstrel jelena 2+ v lovišču mora biti predhodno pokrit z odvzemom najmanj 1 kom. ženske jelenjadi oz. telet (t.i. mulasta jelenjad).

V loviščih/LPN, kjer so bile potrjene, t.j. izplačane škode po tej vrsti v preteklem ali tekočem letu večje od 2.000 EUR / leto je dovoljeno preseganje načrta odstrela jelenov 2-4 za katerega ni potrebno pokrivanje z mulasto jelenjadjo. Na vsakih 2.000 EUR izplačanih odškodnin je dovoljen odstrel 1 jelena 2-4 let. V posameznem lovišču/LPN lahko to preseganje znaša do skupno 5 jelenov 2-4 v tekočem letu. Večje preseganje načrta odstrela jelenov 2+ v tekočem letu odobri MKGP.

3. Divji prašič

Po še veljavnem navodilu MKGP se tudi v letu 2020 določi samo skupna višina načrtovanega odvzema za LUO in združena kategorija minimalnega odvzema lanščakinj in svinj. Načrt odvzema v LUO v letu 2020 naj bo večji od lanskega načrta in znaša skupno 650 prašičev, od tega združena kategorija lanščakinj in svinj znaša najmanj 20% celotnega odvzema.

4. Damjak

Načrt odvzema v LUO v letu 2020 znaša 50 damjakov. Razdelitev odvzema na upravljavce, katerih povprečna realizacija v zadnjih treh letih znaša > 4 kom. damjakov.

V LUN 2020 se ohranja usmeritev: »Upravljavci lovišč/LPN brez številčno določenega načrta odvzema izvajajo odstrel damjakov v lovni dobi brez omejitev«.

5. Lisica in jazbec

Povečanje lanskega načrta in tako načrtujemo odvzem 1.700 lisic in 80 jazbecov. Probleme s škodo po lisici na domači perutnini izven lovne dobe je potrebno reševati z vlogo za izredni odstrel v posameznem lovišču (odločba lovske inšpekcije).

6. Mala divjad

Poljski zajec: zmanjšanje lanskega načrta, v višini 90% lanskega načrta (270 kosov).

Fazan: načrt odvzema v višini lanskega odvzema, skupaj 11.000 kosov (za LD 1.000, LPN 10.000)

Poljska jerebica: dovoljen je lov gojene jerebica (samo LPN Fazan Beltinci)

Raca mlakarica: načrt odvzema v skupni višini 600 kosov (za LD 250, LPN 350 - realizacija odvisna od obsega dodajanja divjadi).

Dovoljeno preseganje načrta odvzema je praviloma do +30%, v primerih izredno dobrih razmer za malo divjad v tem letu v posameznih loviščih pa izjemoma več.

7. Ostale vrste divjadi (kune, sraka, šoja)

Kuna zlatica in belica v višini lanskega plana (skupaj 100 kosov).

Pri vrstah divjadi kjer so načrti odvzema < 5 živali/lovišče bo usmeritev, da načrtov po posameznih loviščih/LPN ni potrebno dosegati, razen v primeru nastajanja škod od te vrste divjadi. Preseganje načrtov odvzema po loviščih/LPN je dovoljeno.

8. Siva vrana

Načrt odvzema v višini 1.600 sivih vran.

Vloga za izredni odstrel sive vrane v podaljšani lovni dobi je v teku. Opozorilo upravljavcem lovišč na potrebnost doseganja načrtov odvzema po loviščih/LPN in dosleden vnos v aplikacijo Lisjak. Preseganje načrtov odvzema po loviščih/LPN je dovoljeno.

9. Šakal

Šakal ima status vrste divjadi in ga bo v letu možno 2020 loviti pod posebnimi pogoji in trenutno še čakamo na navodila MKGP.

Sestanek je bil zaključen ob 14. uri.

Zapisal:

Branko Vajndorfer

Branko VAJNDORFER, univ.dipl.inž.gozd.
Služba za lovsko načrtovanje

ZAVOD za GOZDOVE
SLOVENIJE

Območna enota Murska Sobota

Datum: 18. 3. 2020

ZAPISNIK seje Strokovnega sveta OE Murska Sobota

Sestanek strokovnega sveta OE je potekal dne 18. 3. 2020 na sedežu OE M.Sobota, Ul arhitekta Novaka 17, ob 8. uri.

Prisotni: Danilo Belak, Štefan Kovač, Drago Trajber, Dragan Zemljič in Branko Vajndorfer.

Dnevni red:

- 1) Obravnava osnutka lovsko upravljalvskega načrta za Pomursko LUO 2020.
- 2) Določitev osnutka lovsko upravljalvskega načrta za Pomursko LUO 2020.
- 3) Razno.

Ad 1).

Sestavljaliec načrta Branko Vajndorfer je predstavil dosedANJI potek priprave in predlog osnutka lovsko upravljalvskega načrta za leto 2020.

Dne 3. 3. 2020 je bil z območnim združenjem lovskih organizacij (OZUL Pomurskega LUO), glede priprave osnutka načrta za leto 2020, opravljen usklajevalni sestanek, katerega so se udeležili predsednik OZUL-a Miroslav Škalič in član IO OZUL-a Ludvik Rituper.

Obravnava osnutka:

Glede na realizacijo odvzema posameznih vrst divjadi v zadnjem petletnem obdobju s poudarkom na letu 2019, vpliv posameznih vrst v njihovem življenjskem okolju in oceno stanja populacij divjadi po loviščih v LUO je v osnutku predlagana višina načrta odvzema v Pomurskem LUO po vrstah divjadi:

- Srnjad: načrt odvzema se prilagodi glede na doseženo realizacijo 2019 v LUO in znaša skupaj najmanj **4.000** živali. Predvidena vezava odstrela srne/srnjaki 2020 ostaja v višini 80 %. Načrt odvzema utemeljujemo z realizacijo v letu 2019 in stanjem objedenosti gozdnega mladja na podlagi tovrstnega popisa v letu 2017. Povprečni odstrel zadnjih 5-let znaša 4.077, izgube pa 771 živali. Realizacija srnjadi v 2019 je bila 97 %, predlog upravljalvcev lovišč (OZUL) za leto 2020 je bil 3.854 živali.
- Jelenjad: predlog povečanja načrta odvzema glede na lanski načrt za 4 % oz. skupaj v LUO **830** živali (od tega LPN Kompas 550 živali). Realizacija načrta odvzema jelenjadi v letu 2019 je skupaj z realizacijo v robnem območju znašala 103 %. Realizacija v loviščih/LPN, ki so načrtovale odvzem je bila 98 % (ostalo realizacija v loviščih v robnem območju). V podaljšani lovni dobi na mlado jelenjad v obdobju 1.2. do 30. 6. 2019 je bilo realizirano 254 živali oz. 31 % celoletnega odvzema. Povečevanje načrta odvzema je utemeljeno z velikim obsegom izplačanih škod po tej vrsti in vplivom jelenjadi na poškodovanost gozdnih sestojev. Predlog upravljalvcev lovišč (OZUL) za leto 2020 je bil

788 živali. V času priprave tega osnutka je za vsa lovišča/LPN v LUO že v veljavi odločba MKGP o dovoljenem odstrelu mladih kategorij jelenjadi izven lovne dobe za leto 2020.

- Divji prašič: predlog načrta odvzema v višini **650** živali, kar je 18 % več kot načrt 2019 in več kot predlog upravljavcev lovišč (OZUL). Po Navodilu MKGP se poleg skupne višine še načrtuje samo odvzem združene kategorije lanščakinj in svinj, ki mora v LUO znašati najmanj 20 % celotnega odvzema. Predlog upravljavcev lovišč (OZUL) za leto 2020 je bil 584 živali. V času priprave tega osnutka je za vsa lovišča/LPN v LUO že v veljavi odločba MKGP o neomejenem odstrelu divjih prašičev vseh kategorij ne glede na lovno dobo in z dovoljeno uporabo umetnih svetlobnih virov v letu 2020.
- Damjak: predlog načrta odvzema v višini 50 kom.
- Mala divjad in ostale vrste divjadi: v višini lanske realizacije z upoštevanjem predlogov lovskih organizacij. Pri poljskem zajcu je bil predlog odvzema upravljavcev (327 živali) bistveno večji od lanske realizacije, ki je znašala 216. Na sestanku z OZUL-om je bila usklajena višina načrta odvzema v višini 270 živali. Načrt odvzema lisice 1.700 (predlog OZUL 1.432) in sive vrane skupaj 1.600 živali (predlog OZUL 1.360). Pri šakalu se skladno z metodologijo CRP v letu 2020 za Pomursko LUO načrtuje odvzem 12 živali.

Načrt biomeliorativnih ukrepov: načrtovati in realizirati v čimvečjem obsegu, krmne njive imajo prednost pred pridelovalnimi.

Načrt biotehničnih ukrepov:

- krmljenje male divjadi ni omejeno
- krmljenje parkljaste divjadi je omejeno: upoštevane so usmeritve iz Dolgoročnega lovsko upravljavskega načrta za obdobje 2011-2020. Dopolnilno zimsko krmljenje jelenjadi in krmljenje srnjadi v letu 2020 ni načrtovano. Seznam lokacij krmišč za parkljasto divjad in mrhovišč za male zveri je priloga načrta.

Gozdarji ZGS pa tudi nekateri upravljavci lovišč/LPN, predvsem v ravninskem predelu območja, zadnjih nekaj let opazajo in poudarjajo, da je v teh loviščih/LPN skozi leto močnejše prisoten predvsem moški del populacije oz. jeleni 2+ in da se načrt odvzema t.i. mulaste jelenjadi zmeraj težje realizira. Člani Strokovnega sveta so zato pri jelenjadi podali predlog, da bi loviščem/LPN, zaradi specifičnih razmer v Pomurskem LUO in s tem povezanih občutnih poškodb mlajših razvojnih faz gozdov s strani jelenjadi, moralo biti dovoljeno bolj sproščeno preseganje načrta odvzema jelenov 2+.

Ad 2).

Strokovni svet OE Murska Sobota je v zvezi z letnim načrtom lovsko upravljavskega območja za leto 2020 sprejel naslednji sklep:

Strokovni Svet OE Murska Sobota določa osnutek letnega načrta lovsko upravljavskega območja za Pomursko LUO za leto 2020.

Ad 3.) Pod to točko ni bilo razprave.

Sestanek je bil zaključen ob 9.15 uri.

Zapisal:

Branko VAJNDORFER, univ. dipl. inž. gozd.

Danilo Belak, univ. dipl. inž. gozd.
Predsednik Strokovnega sveta OE

ZAVOD za GOZDOVE
SLOVENIJE

Območna enota Murska Sobota

Šifra: 3410 - 3 / 2020

Datum: 20. 03. 2020

Zadeva: **VABILO**

Skladno z Zakonom o divjadi in lovstvu (Ur. l. RS 16/04, 120/06, Odl. US:U-I-98/04,17/08 in 46/14 ZON-C) in Pravilnikom o načrtih za gospodarjenje z gozdovi in upravljanje z divjadjo (Ur. l. RS, 91/10) vas vabimo k podaji **pripomb** na **osnutek Letnega lovsko upravljskega načrta za VIII. Pomursko lovsko upravljsko območje za leto 2020** (v nadaljevanju LUN).

Po Pravilniku o načrtih za gospodarjenje z gozdovi in upravljanje z divjadjo (Ur. l. RS št. 91/2010) je osnutek načrta kot gradivo objavljen na spletni strani Zavoda za gozdove Slovenije: **Osnutki letnih načrtov lovsko upravljskih območij za leto 2020**.

Glede na zdravstveno - varnostno situacijo v Republiki Sloveniji, povezano z epidemijo SARS-CoV-2 (COVID-19) ter skladno s priporočilom Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano št. 341-4/2020/1 z dne 12. 3. 2020 javne predstavitve osnutka LUN za leto 2020 **ne bo**.

Namesto javne predstavitve zbiramo pisne pripombe na osnutek LUN do **vključno petka 27. 3. 2020**, ki jih lahko posredujete (upošteva se datum dospelosti 27. 3. 2020):

- po pošti na naslov: Zavod za gozdove Slovenije, Območna enota Murska Sobota, Ul. arhitekta Novaka 17, 9000 MURSKA SOBOTA ali
- po e-pošti na naslov: branko.vajndorfer@zgs.si

O osnutku LUN za Pomursko LUO za leto 2020 lahko dobite tudi dodatna ustna pojasnila na **mob.: 041-657-832** (Branko Vajndorfer) in sicer v:

- **torek 24. 3. 2020** od 11. - 14. ure in
- **četrtek 26. 3. 2020** od 11. - 14. ure.

Pojasnilo:

Do faze javne predstavitve so bile skladno z zakonodajo in utečenimi postopki opravljene vse aktivnosti v roku (kategorizacija - ocena odstrela in izgub divjadi za leto 2019 v okviru Komisije za LUO, ki jo imenuje resorni minister, oddani podatki - evidence za letni načrt in predlogi upravljalcev lovišč/LPN za leto 2020, opravljena uskladitev LUN za Pomursko LUO z OZUL-om, določen osnutek na Strokovnem svetu ZGS, OE Murska Sobota).

Sedanja oblika podaje pisnih pripomb je skladno z izredno situacijo namenjena predstavnikom organizacij, ki jih navaja Pravilnik o načrtih za gospodarjenje z gozdovi in upravljanje z divjadjo (Ur.l. RS, št. 91/2010). Konkretno pripombe se bodo zapisale v zapisnik in se jih bo po strokovni proučitvi smiselno upoštevalo pri oblikovanju predloga načrta. Morebitno neupoštevanje konkretnih pripomb na LUN se bo pripombodajalcu pisno pojasnilo.

Prosimo, da so morebitne pripombe čim bolj konkretne in jasno označene s sklicem na konkretno poglavje načrta.

Lep pozdrav !

žig

Branko Vajndorfer, univ. dipl. inž.
Višji sodelavec I.

Štefan Kovač, univ. dipl. ekon.
Vodja območne enote

Vabljeni:

- Društvo za osvoboditev živali in njihove pravice, Ostrožno pri Ponikvi 26, 3232 Ponikva.
- Inšpektorat RS za kmet., gozd. in lovstvo - Lovska inšpekcija, Trg zmage 7, 9000 Murska Sobota.
- JZ Krajinski park Goričko, Grad 191, 9264 Grad
- Kmetijsko gozdarska zbornica OE Murska Sobota, Štefana Kovača 40, 9000 Murska Sobota.
- Lokalne skupnosti – vse občine na območju Pomurskega LUO (27x).
- MKGP – Direktorat za gozdarstvo, lovstvo in ribištvo - sektor za lovstvo, Dunajska c. 22, 1000 Ljubljana.
- Območno združenje upravljavcev lovišč za Pomursko LUO (IO OZUL), Grajska ul. 7, 9000 M. Sobota.
- Sindikat kmetov Slovenije, Gospodinjna ul. 6, 1000 Ljubljana.
- Slovenski državni gozdovi d.o.o., Operat. enota Murska Sobota, Ul. arh. Novaka 17, 9000 Murska Sobota.
- Svet ZGS OE Murska Sobota (vsi člani Sveta OE – 9 članov).
- Upravne enote Gornja Radgona, Lendava, Ljutomer in Murska Sobota (Odd. za kmetijstvo in gozdarstvo).
- Zavod RS za varstvo narave OE Maribor, Pobreška cesta 20a, 2000 Maribor.
- Zavod za gozdove Slovenije OE Maribor, Tyrševa 15, 2000 Maribor (služba za lovstvo).
- Zavod za gozdove Slovenije CE Ljubljana – služba za lovsko načrtovanje, Večna pot 2, 1000 Ljubljana.
- Zveza lastnikov gozdov Slovenije: zveza.lastnikov@gmail.com

REPUBLIKA SLOVENIJA
**MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO,
GOZDARSTVO IN PREHRANO**

DIREKTORAT ZA GOZDARSTVO IN LOVSTVO

Sektor za lovstvo

Dunajska cesta 22, 1000 Ljubljana

T: 01 478 91 44

F: 01 478 90 21

E: gp.mkgp@gov.si

www.mkgp.gov.si

Zavod za gozdove Slovenije
Območna enota Murska Sobota

Številka: 3410-20/2020

Datum: 26. 3. 2020

Zadeva: Pripombe na osnutek Letnega načrta za VIII. Pomursko lovsko upravljavsko območje za leto 2020

Spoštovani,

na Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (v nadaljevanju: MKGP) smo pregledali osnutek naslovnega načrta (v nadaljevanju: LLUN) in podajamo sledeče pripombe:

1. V poglavju »3.3 Škode od divjadi« v točki B na področju »ŠKODA NA PREMOŽENJU« (škode na nelovni površini) za prvim stavkom dodajte sledečo poved: »Na podlagi sodne prakse Republika Slovenija ne odgovarja za škodo na premičnih stvareh, ki se nahajajo na nelovnih površinah npr. kokoši v kokošnjaku.«.
2. V poglavju »4.3 Damjak« pod točko »Ukrepi in usmeritve« je določeno »Načrta odvzema v razredu damjakov jelenov 2+ ni treba realizirati ter ga praviloma tudi ni dovoljeno presepati.«. Predlagamo, da se beseda »praviloma« izbriše.
3. V poglavju »4.5 Divji prašič« pod točko »Ukrepi in usmeritve« se pred zadnjim odstavkom doda nov odstavek, ki se glasi: »Upravljalci lovišč so dolžni upoštevati Obvezno navodilo o obvezni prijavi najdbe vsakega poginulega divjega prašiča ter o postopkih ob ugotovitvi sprememb zdravstvenega stanja v populaciji divjih prašičev, na podlagi katerih bi lahko posumili na možno prisotnost afriške prašičje kuge (APK), katerega je izdalo MKGP. Po določilih tega navodila mora lovec, ki v naravi najde poginulega divjega prašiča (ne glede na vzrok pogina npr. neznan vzrok, bolezen, krivolov, povoz cesta, povoz, železnica, zveri, poškodba) o tem obvestiti **Center za obveščanje na telefonsko številko 112**. Upravljalci lovišč naj lovce tudi informirajo o primernih ravnanjih za preprečevanje oziroma zmanjšanje tveganja za vnos bolezni. Še zlasti morajo biti o primernih ravnanjih seznanjeni lovci – lovski turisti, ki lovijo v državah, kjer je APK že prisotna, pa tudi ostalih državah, saj se virus APK zaradi svoje dokaj velike obstojnosti izven gostitelja (prašiča) prenaša tudi z kontaminirano opremo, obleko, ter mesnimi izdelki.«.
4. V poglavju »4.18 Šakal« pod točko »Prilagojeni cilji« navajate, da je šakal uvrščen na prilogo V Direktive Sveta 92/43/EGS, kar drži, vendar je na tej prilogi še ena vrsta, ki je aktualna za ta načrt, in sicer kuna zlatica, kar pa pri tej vrsti ni omenjeno.
5. V poglavju »4.18 Šakal« na koncu poglavja navedite pravno podlago za izplačilo škod, in sicer naj se glasi: »Izplačevanje odškodnin za škodo, ki jo povzroči šakal po 1. 5. 2020 bo še vedno opravljala država (MKGP) v skladu z Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o divjadi in lovstvu (ki je v postopku sprejema v Državnem zboru RS), in sicer v

prehodnem obdobju treh let, ne glede na odškodninsko odgovornost v skladu s predpisi o divjadi in lovstvu. Škodo bo ocenjeval ZGS.«.

Ker javni uslužbenci MKGP zaradi preprečevanja širjenja Koronavirusa COVID-19 delamo od doma, vam posredujemo pripombe v nepodpisanem dokumentu.

Lep pozdrav,

Pripravili:
mag. Urška Srnec
vodja sektorja

Sašo Novinec
višji svetovalec I

dr. Matevž Adamič
višji svetovalec III

Vročiti:

- Zavod za gozdove Slovenije, Območna enota Murska Sobota - po e-pošti

V vednost:

- Zavod za gozdove Slovenije, Centralna enota – po e-pošti

ZAVOD REPUBLIKE SLOVENIJE
ZA VARSTVO NARAVE

OBMOČNA ENOTA MARIBOR

Pobreska cesta 20 2000 Maribor
T 02 33 31 370
E zrsvn.oemb@zrsvn.si
www.zrsvn.si

Številka: 3563-0007/2020-2
Datum: 25.3.2020

ZGS, OE Murska Sobota
g. Branko Vajndorfer
Ulica Arhitekta Novaka 17
9000 Murska Sobota

Spoštovani,

na spletni strani Zavoda za gozdove Slovenije:

http://www.zgs.si/fileadmin/zgs/main/img/CE/lovstvo/LUN_2020/LLUN_2020_Pomursko_LUO-osnutek.pdf

je na vpogled osnutek letnega lovsko upravljaljskega načrta za Prekmursko LUO za leto 2020.

Po pregledu podajamo pisne pripombe k **osnutku letnega lovsko upravljaljskega načrta za Prekmursko LUO:**

v poglavju »Usmeritve za izvajanje lova na raco mlakarico« so v letnem načrtu pravilno povzete omejitve lova za območja z naravovarstvenim statusom (Ledavsko jezero in Dolenski potok - akumulacija), kakor izhajajo iz podanih naravovarstvenih smernic k Lovsko upravljaljskemu načrtu za VIII. Pomursko lovsko upravljaljsko območje za obdobje 2011-2020 (citiram):

»Naravovarstvene usmeritve na naravnih vrednotah Ledavsko jezero in Dolenski potok - akumulacija omejujejo izvajanje lova na raco mlakarico v času od 1. septembra do 1. decembra«.

V nadaljevanju je zapisano, da se lov rac mlakaric (citiram):

»Lov na race se zaradi varstva zavarovanih vodnih vrst ptic pred vznemirjanjem izvaja le dva dni v tednu, predlagamo, da sta to sredo in sobota in velja enotno za celotno LUO.«.

Zapis ostaja, tako kot v prejšnjih letih, dvoumen. Mogoče ga je namreč razlagati tako, da je izvajanje lova na mlakarice le dva dni v tednu tista omejitev, ki velja tudi za Ledavsko jezero in Dolenski potok – akumulacijo, kar bi bilo v nasprotju z naravovarstvenimi usmeritvami.

Zapisano je potrebno spremeniti, tako, da bo nedvoumno in jasno zapisano, da se na območju Ledavskega jezera in Dolenskega potoka - akumulacije lov na mlakarico v času od 1. septembra do 1. decembra ne izvaja, na vseh ostalih površinah v LUO pa le dva dni v tednu, in sicer v sredo in soboto.

Kot sicer navajate v osnutku načrta, v lanskem letu lov na race mlakarice, na območju navedenih vodnih teles, ki sta naravni vrednoti, ni bil realiziran.

Lep pozdrav,

Pripravila:
Andreja Senegačnik, univ.dipl.inž.gozd.
naravovarstvena svetnica

Vodja OE Maribor:
Simona Kaligarič, univ. dipl. biol.
visoka naravovarstvena svetnica

Vročiti:

- naslovníku
- arhiv tu

OBČINA ŠALOVCI, ŠALOVCI 162, 9204 ŠALOVCI

Številka: 340-1/2020-3

Datum: 27.03.2020

ZAVOD ZA GOZDOVE SLOVENIJE

Območna enota Murska Sobota

Ul. arhitekta Novaka 17

9000 MURSKA SOBOTA

Zadeva: Pripombe na osnutek letnega lovske upravljaljskega načrta za Pomursko UO za leto 2020

Spoštovani,

najprej vas lepo pozdravljam in se vam zahvaljujem za strokovno, kakovostno ter pregledno pripravljen osnutek LUN za leto 2020. Posebej pa se zahvaljujem vsem, ki z veliko volje in truda prispevajo k uresničevanju letnih načrtov odstrela in če že ne k zmanjševanju številčnosti divjadi in škod od divjadi, pa vsaj k omejevanju. Kajti kljub vsem doseženim načrtom odstrela ugotavljam, da se problematika številčnosti divjadi in škod od divjadi iz leta v leto veča. O problematiki se pogovarjamo in razpravljamo na raznih nivojih že 10 let, problematika pa je prisotna že veliko dalj časa. V vseh teh letih sem velikokrat poslušal, da bodo učinki odstrela vidni naslednje leto. Edino kar gotovo vsako leto vidimo in zaznavamo je, da so iz leta v leto vedno večje težave z divjadjo in vedno težje kmetovanje, prav tako pa iz leta v leto raste število škodnih primerov, čeprav posamezniki manjših škod sploh ne prijavljajo in tudi škode iz leta v leto rastejo. V preteklih letih smo že mnogokrat predlagali, zahtevali, da je potrebno v kolikor želimo (če bi obstajala volja) vsaj zajezi oziroma omiliti če že ne zmanjšati problematiko števila divjadi in škod od divjadi in na ta način omogočiti boljše pogoje za kmetovanje, sprejeti in izvesti veliko bolj drastične oziroma rigorozne ukrepe. Le s takimi ukrepi bomo lahko zmanjšali število divjadi. Verjetno tovrstni ukrepi niso všeč nekaterim, ampak drugačne poti rešitve problematike enostavno ni. Ukrepi za uspeh morajo biti drastični, pa še ti ne zagotavljajo

Telefon 02 559 80 50 Telefaks 02 559 80 54 E-mail info@salovci.si

Matična številka 5883113 ID številka za DDV SI83272631

uspeha, polovičarske rešitve prelagajo probleme le v naslednje obdobje in na druga območja, kar se v našem primeru že dogaja. Trenutno se drastični ukrepi sprejemajo in izvajajo v Sloveniji in svetu, pa uspeh ni zagotovljen.

Iz poročila ugotavljam, kar je neizpodbitno dejstvo, da so se na letni ravni škode od divjadi ekstremno povečale. Če za občutno povečanje škode po divjem prašiču lahko delno pripišemo dogodku, da se je ta ekstremno povišal v letu 2019, lahko z gotovostjo trdim, da škoda po jelenjadi konstantno iz leta v leto narašča. Prav tako lahko z gotovostjo trdim, da zaradi številčnosti divjadi in posledično zaradi tega se divjad seli, imajo vedno večje probleme tudi na področju LD Prosenjakovci in LD Križevci v Prekmurju.

Vesel sem tudi, da sami ugotavljate, da je glede na višino odvzema populacija številčno naraščala in da odvzem v območju ni vplival na zmanjšanje številčnosti. S to vašo ugotovitvijo se popolnoma strinjam, sam namreč to trdim vsa ta leta. Zato vas zelo lepo in vljudno prosim, da me ne prepričujete, da bo rekordna realizacija odvzema v letu 2019 imela občuten vpliv na zaustavitev številčne rasti. Plan pri odvzemu košute in junic v letu 2019 ni dosežen, po mojem prepričanju pa bi moral biti občutno presežen, da bi problem vsaj zajezili in ne večali.

Kljub dejstvu, da je v načrtu povečanje odvzema predlagam bolj rigorozni ukrep in zato predlagam:

- Da se za LPN Kompas v letu 2020 načrtuje skupno 600 živali, pri čemer predlagam po strukturi delež junic 20 % in delež košut 35 %

Pri divjem prašiču se je zmeraj strmelo k intenzivnemu odstrelu s ciljem čim večje realizacije in na ta način k preprečevanju škod v kmetijstvu. Ta cilj mora ostati tudi v prihodnje, ker si ne želimo ponovne invazije prašičev kot v letu 2012, saj podatki zadnjih let kažejo, da je populacija zopet v vzponu. Glede na število odvzema pa lahko trdimo, da je številčnost populacije velika, kar dokazuje tudi dejstvo, da se je razširila tudi na druga območja. Kljub morebitnim prehodom divjih prašičev iz Madžarske, predlagam, da se tej kategoriji divjadi posveti dodatna pozornost ter predlagam povečanje načrta:

- Za LPN Kompas na 250 živali, s tem, da naj bo delež lanjščakinj in svinj v strukturi vsaj 25 %.

Spoštovani,

ukrepi morajo biti primerni in cilji visoki, ker drugače zmanjšanja problematike ne bo, naslednje leto pa bomo zopet brali, da je letni načrt odstrela realiziran, se je pa povečalo število škodnih primerov in ekstremno se je povečalo izplačilo škod. Ukrepajte dokler je čas.

Lepo vas pozdravljam in ostanite zdravi,

Iztok FARTEK
župan Občine Šalovci

LD Ivanovci

Ivanovci 1

9208 Fokovci

Datum: 26.3.2020

Predmet: Pripombe na osnutek letnega načrta 2020 za Pomursko LUO in zahteva za pravično razdelitev odvzema jelenjadi znotraj LUO

Pri nas ves čas spremljamo problematiko porasta populacije navadnega jelena v LUO Pomurje. LD Ivanovci je 74 let od svoje ustanovitve upravljavec cca. 2.400 ha lovišča. Lovišče zajema ravenski del in začetek Goriškega s pretežnim poljedelstvom in živinorejo. V celotnem obdobju je tu bila prisotna nizka divjad, od velike divjadi pa je bila zastopana predvsem srnjad in manj številčni divji prašič. Za te vrste pa se tudi v skladu z dolgoročnim trajnostnim upravljanjem izdelajo vsako leto letni načrti lovišča v katerih je zajeti tudi odvzem posamezne vrste divjadi.

Jelenjad (Navadni jelen) v LD Ivanovci nikoli ni bila stalno prisotna. Načrtovalec ZGS skupaj z OZUL-om in LD Ivanovci nikoli ni načrtoval trajnega gospodarjenja s to vrsto divjadi. Naše lovišče je bilo vedno kot robno območje, ker mejimo predvsem na severu z lovišči, ki upravljajo z jelenjadjo. To nam nazorno kažejo tudi podatki od odvzemu, kajti vse skupaj v 70 letih do leta 2016 je bilo odvzetih v lovišču LD Ivanovci 25 kom jelenjadi. Prav tako tudi ni bilo zaznanih škod po tej vrsti. Samo v zadnjih 4 letih pa je bil odvzem 21 kom. Škode po jelenjadi se vsako leto povečujejo. Samo lansko leto so se povečale izplačane denarne škode za 157 %. Pri čemer je bistveno večji odstotek ostalih škod, ki jih kmetje lovci kot člani LD ne uveljavljajo in nosijo sami, niti niso zajete ostale škode ki so jih zaradi dobrih odnosov z LD kmetje lahko tolerirali, niti škode ki so bile drugače sanirane. Vse škode skupaj po jelenjadi v naši LD se za preteklo leto ocenjujejo na cca. 10.000 €. V preteklih kritičnih 4 letih smo finančno izplačilo škod po jelenjadi zagotavljali s prodajo vseh trofejnih srnjakov tujcem, kar dolgoročno nikakor ni sprejemljivo. Napovedana je tudi nižja odkupna cena divjačine. Do poplačila škod oz. pokrivanje izgube s strani države kot je zakonsko urejeno za LPN-je in obmejne lovišča nismo upravičeni.

V dolgoročnem in kratkoročnem načrtu trajnostnega upravljanja z divjadjo je jasno opredeljeno, da je potrebno z skrbnim načrtovanjem (tudi odvzemom) preprečiti širjenje oz. stalno naselitev populacij na nova območja. Zato je potrebno upoštevati učinke disperzije in v skladu s tem določiti odvzem določene vrste divjadi. To je delno zapisano tudi v osnutku letnega načrta LUO Pomurje za leto 2020. Vsa stroka se strinja, da zavzemajo nova območja predvsem moški osebki - jeleni v starosti od 2-4 in lanščaki. Ženski osebki pa ostajajo v centralne gojitvenem območju. Vezava odstrela jelenov 2+ s pokrivanjem 1 komada tako imenovane mulate jelenjadi je v preteklih 4 letih privedla do tega, da imamo v našem celotnem lovišču več tropov mladih jelenov skozi celo leto. Realne ocena jelenov 2+

pri nas je ta trenutek na podlagi štetja, sledi; teptanje kmetijskih površin, objedanja gozdnega mladja, škod po divjadi,... nekje 60-70 kom. Namreč če želimo slediti omenjeni strategiji preprečevanja širjenja jelenjadi na nova izrazito kmetijsko obdelovalno območje so takšne vezave odstrela (jelen 2+ z enim kom mulaste jelenjadi) naravnost smešne. Še več na podlagi odvzema v zadnjih 3 letih (letno >4 živali) pa se avtomatsko širi oz. povečuje območje trajnostnega upravljanja z jelenjadjo. Tako bi bili v našem primeru še v slabšem položaju kajti posegati bi morali številčno enako v vse staroste strukture populacije, katere pri nas niso enako zastopane. Temu odločno nasprotujemo. V skladu z gojitvenimi načrti ostajamo v tako imenovanem robnem območju. Zahtevamo, da se nam z prerazdelitvijo števila odvzema jelenjadi za leto 2020 znotraj LUO Pomurje omogoči odstrel vse kategorije jelenjadi brez številčne omejitve in odpravo omenjene vezave jelenov 2+ s 1 kom mulaste jelenjadi. Sicer predlagamo, da plačilo nastalih škod po jelenjadi v bodoče prevzame LPN oz. ZGS.

Če povzamemo na področju LD Ivanovci se zadržuje jelenjad moškega spola, ki odrašča in je trofejno nezanimiva. Komericalno zanimiva trofeja jelena je nad deset let. Od tega se več kot šest let zadržuje na področju LD Ivanovci, kjer se prehranjuje in povzroča škodo na poljščinah in gozdovih. Obnašanje jelena je znano, samic in podmladka na našem področju ni. Perspektivni jeleni pa povzročijo škodo na našem terenu, ki jo LD Ivanovci enostavno ne more pokriti, saj že zdaj LD Ivanovci proda vse trofeje za pokrivanje škod. Posledično so člani LD Ivanovci samo še komunalni delavci, LPN pa prodajalec trofej. Ob jasni vpletenosti ZGS ob pokrivanju izgub LPN Komas pa je samo po sebi jasno, da se mora ZGS iz odločanja izločiti. Drugače bodo vsi sklepi neverodojni in vprašljivi. Kaj bo to pomenilo za delovanje LUO Pomurje pa v razmislek vsakemu deležniku odločanja.

Za razumevanje in upoštevanje naših predlogov se vam že v naprej zahvaljujemo!

Lovski pozdrav ter ostanite zdravi!

gospodar LD Ivanovci
Branko Tremel

starešina LD Ivanovci
Makar Robert

Poslano:

1. ZGS OE Murska Sobota Ul. arhitekta Novaka 17, M.Sobota
2. OZUL Pomurskega LUO, Grajska 7 M. Sobota
3. Lovski inšpektor za pomursko območje Sebastjan Soršak
4. Lovska zveza Murska Sobota

ZAVOD za GOZDOVE
SLOVENIJE

Območna enota Murska Sobota

Številka: 3410 - 3 / 2020

Datum: 30. 03. 2020

Zadeva: ZAPISNIK O IZVEDBI JAVNE PREDSTAVITVE LOVSKO UPRAVLJAVSKEGA NAČRTA ZA POMURSKO LUO 2020

Vabljeni: Društvo za osvoboditev živali in njihove pravice, Inšpektorat RS za kmet., gozd. in lovstvo - Lovska inšpekcija, JZ Krajinski park Goričko, Kmetijsko gozdarska zbornica OE Murska Sobota, Lokalne skupnosti – vse občine na območju Pomurskega LUO (27x), MKGP – Direktorat za gozdarstvo, lovstvo in ribištvo - sektor za lovstvo, Območno združenje upravljavcev lovišč za Pomursko LUO, Sindikat kmetov Slovenije, Slovenski državni gozdovi d.o.o., Operat. enota Murska Sobota, Svet ZGS OE Murska Sobota (vsi člani Sveta OE – 9 članov), Upravne enote Gornja Radgona, Lendava, Ljutomer in Murska Sobota, Zavod RS za varstvo narave OE Maribor, Zavod za gozdove Slovenije OE Maribor, Zavod za gozdove Slovenije CE Ljubljana – služba za lovsko načrtovanje, Zveza lastnikov gozdov Slovenije.

Glede na zdravstveno – varnostno situacijo v Republiki Sloveniji, povezano z epidemijo virusa COVID-19 ter skladno s priporočilom Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano št. 341-4/2020/1 z dne 12. 3. 2020, javne predstavitve osnutka Letnega načrta za Pomursko LUO (v nadaljevanju LUN) za leto 2020 nismo izvedli. Namesto tega smo vsem vabljenim poslali poziv za zbiranje pisnih pripomb na osnutek LUN in sicer do vključno 27. 3. 2020. Do navedenega roka smo po e-pošti prejeli pripombe:

1. Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Sektorja za lovstvo, št. 3410-20/2020,
2. Zavoda RS za varstvo narave, OE Maribor, št. 3563-0007/2020-2
3. Občine Šalovci, št. 340-1/2020-3
4. LD Ivanovci

Poleg navedenega smo prejeli še dva telefonska klica s strani upravljavcev lovišč v LUO. V razgovorih smo razpravljavcem pojasnili vsebino določil LUN 2020.

Ad. 1.)

- V poglavju »3.3 Škode od divjadi« v točki B na področju »ŠKODA NA PREMOŽENJU« (škode na nelovni površini) za prvim stavkom dodajte sledečo poved: »Na podlagi sodne prakse Republika Slovenija ne odgovarja za škodo na premičnih stvareh, ki se nahajajo na nelovnih površinah npr. kokoši v kokošnjaku.«

Opredelitev: Pripomba je upoštevana v celoti in načrt dopolnjen.

-V poglavju »4.3 Damjak« pod točko »Ukrepi in usmeritve« je določeno »Načrta odvzema v razredu damjakov jelenov 2+ ni treba realizirati ter ga praviloma tudi ni dovoljeno presegati.«. Predlagamo, da se beseda »praviloma« izbriše.

Opredelitev: Pripomba je upoštevana v celoti in načrt dopolnjen.

- V poglavju »4.5 Divji prašič« pod točko »Ukrepi in usmeritve« se pred zadnjim odstavkom doda nov odstavek, ki se glasi: »Upravljavci lovišč so dolžni upoštevati Obvezno navodilo o

obvezni prijavi najdbe vsakega poginulega divjega prašiča ter o postopkih ob ugotovitvi sprememb zdravstvenega stanja v populaciji divjih prašičev, na podlagi katerih bi lahko posumili na možno prisotnost afriške prašičje kuge (APK), katerega je izdalo MKGP. Po določitih tega navodila mora lovec, ki v naravi najde poginulega divjega prašiča (ne glede na vzrok pogina npr. neznan vzrok, bolezen, krivolov, povoz cesta, povoz, železnica, zveri, poškodba) o tem obvestiti Center za obveščanje na telefonsko številko 112. Upravljavci lovišč naj lovce tudi informirajo o primernih ravnanjih za preprečevanje oziroma zmanjšanje tveganja za vnos bolezni. Še zlasti morajo biti o primernih ravnanjih seznanjeni lovci – lovski turisti, ki lovijo v državah, kjer je APK že prisotna, pa tudi ostalih državah, saj se virus APK zaradi svoje dokaj velike obstojnosti izven gostitelja (prašiča) prenaša tudi z kontaminirano opremo, obleko, ter mesnimi izdelki.«

Opredelelitev: Pripomba je upoštevana v celoti in načrt dopolnjen.

- V poglavju »4.18 Šakal« pod točko »Prilagojeni cilji« navajate, da je šakal uvrščen na prilogo V Direktive Sveta 92/43/EGS, kar drži, vendar je na tej prilogi še ena vrsta, ki je aktualna za ta načrt, in sicer kuna zlatica, kar pa pri tej vrsti ni omenjeno.

Opredelelitev: Pripomba je upoštevana v celoti in načrt dopolnjen.

- V poglavju »4.18 Šakal« na koncu poglavja navedite pravno podlago za izplačilo škod, in sicer naj se glasi: »Izplačevanje odškodnin za škodo, ki jo povzroči šakal po 1. 5. 2020 bo še vedno opravljala država (MKGP) v skladu z Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o divjadi in lovstvu (ki je v postopku sprejema v Državnem zboru RS), in sicer v prehodnem obdobju treh let, ne glede na odškodninsko odgovornost v skladu s predpisi o divjadi in lovstvu. Škodo bo ocenjeval ZGS.«

Opredelelitev: Pripomba je upoštevana v celoti in načrt dopolnjen.

Ad. 2.)

V poglavju »Usmeritve za izvajanje lova na raco mlakarico« so v letnem načrtu pravilno povzete omejitve lova za območja z naravovarstvenim statusom (Ledavsko jezero in Dolenski potok - akumulacija), kakor izhajajo iz podanih naravovarstvenih smernic k Lovsko upravljavskemu načrtu za VIII. Pomursko lovsko upravljavsko območje za obdobje 2011-2020. Zapis ostaja, tako kot v prejšnjih letih, dvoumen. Mogoče ga je namreč razlagati tako, da je izvajanje lova na mlakarice le dva dni v tednu tista omejitev, ki velja tudi za Ledavsko jezero in Dolenski potok – akumulacijo, kar bi bilo v nasprotju z naravovarstvenimi usmeritvami. Zapisano je potrebno spremeniti, tako, da bo nedvoumno in jasno zapisano, da se na območju Ledavskega jezera in Dolenskega potoka - akumulacije lov na mlakarico v času od 1. septembra do 1. decembra ne izvaja, na vseh ostalih površinah v LUO pa le dva dni v tednu, in sicer v sredo in soboto.

Pregled realizacije odvzema male divjadi za leto 2019 potrjuje, da upravljavci lovišč/LPN na omenjenih območjih v letu 2019 odstrela race mlakarice niso vršili.

Opredelelitev: Pripomba je upoštevana v celoti in načrt dopolnjen.

Ad. 3.)

Občina Šalovci v poslanem dopisu izpostavlja problematiko velike številčnosti divjadi in s tem povezanih problemov škod v kmetijstvu. Po mnenju občine je za rešitev tega problema potrebno sprejeti in izvesti drastične in rigorozne ukrepe. Kljub dejstvu, da je v načrtu povečanje odvzema občina Šalovci predlaga še bolj rigorozne ukrepe za območje LPN Kompas.

Jelenjad: za LPN Kompas v letu 2020 naj se načrtuje skupno 600 živali, pri čemer je predlagana struktura delež junic 20 % in delež košut 35 %.

Divji prašič: za LPN Kompas na 250 živali, s tem, da naj bo delež lanščakinj in svinj v strukturi vsaj 25 %.

Obrazložitev ZGS: za primerjavo in presojo uspešnosti dela LPN Kompas (v nadaljevanju LPN) v letu 2019 navajamo, da je LPN v tem letu realiziral odvzem 1.107 kom. parkljaste divjadi (srnjad, jelenjad, damjak in divji prašič) kar znaša 9,2 kom./100ha lovne površine oz. povprečno 3 kom./dan in da je ZGS (v okviru katerega je LPN) za to leto zagotovil izplačilo vseh škodnih primerov. Še poseben poudarek smo v LPN dali čimvečji realizaciji odstrela mulaste oz. netrofejne divjadi. V nadaljevanju prikazujemo realizacijo načrta odvzema jelenjadi, iz katerega je razvidno, da je LPN v tem letu načrt odvzema realiziral (preseganje +2 %). Še najnižja je bila realizacija načrta jelenov 2+, prioriteta v letu 2019 je bila čimvečja možna realizacija reproduktivnega dela populacije (junice+košute), ki ima za posledico tudi potrebno realizacijo telet. Razlog je bil zavedanje velikega obsega škod v tem letu in maksimalno angažiranje zaposlenih revirnih lovcev in pomočnikov LD, ki so sodelovali (op. doprinos pomočnikov LD Krka v letu 2019 je znašal odstrel 2 kom. jelenjadi !).

Preglednica: Odvzem jelenjadi LPN Kompas 2019

Kategorija	Načrt	Odvzem	Realizacija
Teleta (m+ž)	147	170	116 %
Lanščaki + jeleni (m)	142	124	87 %
Junice + košute (ž)	211	217	103 %
SKUPAJ	500	511	102 %

Iz preglednice izhaja, da je delež netrofejne oz. mulaste jelenjadi v letu 2019 v LPN znašal 76%, trofejnih jelenov 2+ pa 9 %. Prav slednje dokazuje, da zaposleni v LPN zelo trdo delajo in da trofejni lov ni cilj in prioriteta tega lovišča. Predlog občine, da naj bo načrt odvzema v strukturi 20 % junic in 35 % košut ni sprejemljiv, saj bi to praktično pomenilo, da LPN-ju odstrela moške jelenjadi (lanščaki+jeleni) skoraj več ne bi bilo potrebno izvajati, odstrel telet pa bi prepustili naključju oz. preživetju v okolju. LPN je v letu 2019, pretežno v t.i. podaljšani lovni dobi, izvršil odvzem 80 lanščakov in ne predstavljamo si, da bi najmanj takšen obseg ostal nerealiziran v letu 2020.

Pri divjem prašiču je predlagana višina načrta odvzema s strani občine 250 živali. V letu 2019 so se škode po tej vrsti zelo povečale, podobno kot realizacija odvzema, ki je pri tej vrsti bila 267 živali (oz. 167 % načrta). Navedeno kaže in potrjuje, da tako LPN, kot tudi ostali upravljavci lovišč, divje prašiče lovijo intenzivno in se ne ozirajo na višino načrtov. Populacijska dinamika je pri tej vrsti drugačna in skozi leto zelo nepredvidljiva. Kako bo v tekočem letu si ne upa nihče napovedati, poskušali jih bomo odvzeti čim več, ne glede na višino načrta. Zaradi pogojev v katerih se realizira odvzem te vrste (pretežno ponoči) je načrtnost odvzema po spolu zelo nezanesljiva, zato je zahteva za doseganjem 25 % lanščakinj in svinj sicer zaželjena, v praksi pa nedosegljiva.

Zavedamo se, da že povečanje načrta odvzema v osnutku 2020 pri jelenjadi na 550 živali in divjem prašiču na 200 živali (ob 300 srnjadi) za 4 zaposlene v LPN pomeni ogromen obseg dela in veliko odgovornost, za kar se bomo skupaj z zainteresiranimi pomočniki LD trudili, da bo tudi realno doseženo. Tekoča realizacija odstrela in prodaja divjačine je pomemben vir prihodka LPN, ki je skupaj s pomočjo države za pokrivanje škod v obmejnem lovišču osnova za poravnavo škod. Trenutno je stanje v LPN zelo povezano tudi z epidemijo virusa COVID-19 in je zaskrbljujoče, saj ta kriza vpliva tudi na lovsko dejavnost in s tem povezano tekočo realizacijo odstrela v letu 2020.

Opredelevitev: Pripomba se ne upošteva.

Ad. 4.)

LD Ivanovci je upravljavec lovišča, ki spada v t.i. robno območje razširjenosti jelenjadi (brez številčno določenega načrta odvzema te vrste divjadi). V pripombi navajajo, da imajo skozi celo leto v lovišču več tropov mladih jelenov, ostale kategorije jelenjadi pa v lovišču niso prisotne. Z namenom preprečevanja širjenja oz. stalne naselitve populacij na nova območja

podajajo zahtevo, da se temu lovišču v letu 2020 omogoči odstrel vseh kategorij jelenjadi brez številčne omejitve in odpravo vezave jelenov 2+ z 1 kom. mulaste jelenjadi.

Opredelitev: Pripomba se delno upošteva in sicer na način, da se višino izplačanih odškodnin po tej vrsti in na katero je vezan dovoljen dodatni odstrel jelenov zniža na 1.000 EUR/lovišče/LPN.

Pripravil:
Branko VAJNDORFER, univ. dipl. inž. gozd.
Višji sodelavec I.

Štefan KOVAČ, univ. dipl. ekon.
Vodja območne enote

ZAVOD za GOZDOVE
SLOVENIJE

Območna enota Murska Sobota

ZAPISNIK

Datum: 2. 4. 2020

Dogodek: 1. korespondenčna seja Sveta Zavoda za gozdove Slovenije Območne enote M.Sobota

1. Predlog sklepa števil. 13

Svet ZGS Območne enote Murska Sobota zaradi izrednih razmer (korona virus) opravil glasovanje na dopisni seji.

Člani sveta OE M. Sobota so po prejemu gradiva po e-pošti bili zaprošeni, da z glasovanjem potrdijo Poročilo o delu ZGS OE M. Sobota za leto 2019.

Svoje odgovore je pravočasno vrnilo oz. oddalo devet članov Sveta OE M. Sobota, v sled česa se smatra, da je Svet OE bil sklepčen. Rezultat glasovanja je sledeč:

Zap. št.	PREDLOG GLASOVANJA	Glasov ZA	Glasov PROTI	Glasov VZDRŽANO	Neoddanih glasov
1.	Svet OE M. Sobota sprejme Poročilo o delu ZGS OE M. Sobota za leto 2019.	9	0	0	0

S tem izidom glasovanja je Svet OE M. Sobota z dne 2. 4. 2020 sprejel:

Sklep št. 13:

Svet OE M. Sobota sprejme Poročilo o delu ZGS OE M. Sobota za leto 2019.

2. Predlog sklepa števil. 14

Člani sveta OE M. Sobota so po prejemu gradiva po e-pošti bili zaprošeni, da z glasovanjem potrdijo Plan dela in Finančni načrt ZGS OE M. Sobota za leto 2020.

Svoje odgovore je pravočasno vrnilo oz. oddalo preko e-pošte devet članov Sveta OE M. Sobota. Rezultat glasovanja je sledeč:

Zap. št.	PREDLOG GLASOVANJA	Glasov ZA	Glasov PROTI	Glasov VZDRŽANO	Neoddanih glasov
1.	Svet OE M. Sobota sprejme Plan dela in Finančni načrt ZGS OE M. Sobota za leto 2020.	9	0	0	0

S tem izidom glasovanja je Svet OE M. Sobota z dne 2. 4. 2020 sprejel:

Sklep št. 14:

Svet OE M. Sobota sprejme Plan dela in Finančni načrt ZGS OE M. Sobota za leto 2020.

3. Predlog sklepa števil. 15

Člani sveta OE M. Sobota so po prejemu gradiva po e-pošti bili zaprošeni, da z glasovanjem potrdijo Predlog letnega lovsko upravljskega načrta za VIII. Pomursko LUO za leto 2020 v pripravljeni vsebini in dopolnjenega z upoštevanimi predlogi iz javne predstavitve.

Naknadno (30.3.2020) so člani sveta prejeli po e-pošti še zapisnik javne predstavitve Lovsko upravljskega načrta za Pomursko LUO, dan pozneje (31.3.2020) pa še glasovnico o

sprejemu/zavrnitvi strokovnih opredelitev ZGS k posameznim predlogom/pobudam iz javne predstavitve.

Rezultat glasovanja o sprejemu/zavrnitvi strokovnih opredelitev ZGS k posameznim predlogom/pobudam iz javne predstavitve je sledeč:

Zap. št.	PREDLOG GLASOVANJA	Glasov ZA	Glasov PROTI	Glasov VZDRŽANO	Neoddanih glasov
1.	MKGP: RS ni odgovorna za škodo po divjadi na ne lovni površini na premečinah.	7	2	0	0
2.	MKGP: Načrta odvzema v razredu damjakov jelenov 2+ ni treba realizirati ter ga tudi ni dovoljeno presegati.	8	0	1	0
3.	MKGP: dolžnost poročanja upravljavcev lovišč v zvezi z pogini ali posebnimi zdravstveni stanji divjega prašiča v povezavi z Afriško prašičjo kugo.	9	0	0	0
4.	MKGP: V poglavju 4.18, Posebni cilji - zraven šakala je uvrščena na prilogo V Direktive Sveta 92/43/EGS, tudi kuna zlatca.	8	1	0	0
5.	MKGP: pravna podlaga za izplačilo škod - Izplačevanje odškodnin za škodo, ki jo povzroči šakal po 1. 5. 2020 bo še vedno opravljala država (MKGP). Škodo bo ocenjeval ZGS.	9	0	0	0
6.	ZRSVN: Lov rase mlakarice na Ledavskem jezeru in Dolenskem potoku se od 1.9.-1.12. ne izvaja.	8	0	1	0
7.	Občina Šalovci: Predlog povečanja odstrela jelenjadi in divjega prašiča v LPN Kompas Peskovci.	6	2	1	0
8.	LD Ivanovci: Omogočiti odstrel vseh kategorij jelenjadi brez številčne omejitve in odprava vezave jelenov 2+ z mulasto jelenjadjo.	6	1	2	0

Glede na izid glasovanja se vse strokovne opredelitve ZGS do predlogov/pobud iz javne predstavitve od 1. do 8. vključijo v osnutek Lovsko upravljalnega načrta za Pomursko LUO za leto 2020.

Svoje odgovore je pravočasno vrnilo oz. oddalo preko e-pošte devet članov Sveta OE M. Sobota. Rezultat glasovanja je sledeč:

Zap. št.	PREDLOG GLASOVANJA	Glasov ZA	Glasov PROTI	Glasov VZDRŽANO	Neoddanih glasov
1.	Svet OE M. Sobota sprejme predlog letnega lovsko upravljalnega načrta za VIII. Pomursko LUO za leto 2020 v pripravljene vsebini in dopolnjenega z izglasovanimi strokovnimi opredelitvami o predlogih/pobudah iz javne predstavitve.	8	0	1	0

S tem izidom glasovanja je Svet OE M. Sobota z dne 2. 4. 2020 sprejel:

Sklep št. 15

Svet OE M. Sobota sprejme predlog letnega lovsko upravljalnega načrta za VIII. Pomursko LUO za leto 2020 v pripravljene vsebini in dopolnjenega z upoštevanimi predlogi iz javne predstavitve, ki se ga posreduje v sprejem Ministru pristojnemu za divjad in lovstvo.

Zapisal:
Štefan Kovač

Aleksander Abraham,
predsednik Sveta območne enote